

דברי הכנסת

כנס מיוחד

הישיבה השמונים-ושלוש של הכנסת השלוש-עשרה
יום רביעי, ל' בניסן התשנ"ג (21 באפריל 1993)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:02

תוכן העניינים

דברי יושב-ראש הכנסת ש' וייס
מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת
ברכת יושב-ראש הכנסת לחיילים מצטיינים ולמשתתפים בחידון התנ"ך העולמי
מדיניות המחוזות של ממשלת ישראל
צירופו של פייצל חוסייני למשלחת הפלשתינית לשיחות השלום
מפגש רבין-מובארק ותרומתו לקידום תהליך השלום
חידוש המשא-ומתן בווינגטון
הוויתורים לסוריה, כפי שמשתמעים מפגישת רבין-מובארק
חשש להבטחות מהותיות בנושא האוטונומיה שהוסכמו בין הממשלה, מצרים וארצות-הברית
המשא-ומתן המדיני
פעילות המשטרה והתערבות שר המשטרה בהליכי חקירה
צעדים מחמירים כלפי יהודים שפעלו להגן על חייהם
הצעת חוק הביטוח הלאומי (הוראת שעה) (תיקון), התשנ"ג-1993
(קריאה ראשונה)

דברי יושב-ראש הכנסת ש' וייס

הי"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני פותח בזאת כנס מיוחד של הכנסת, יום רביעי, ל' בניסן התשנ"ג, 21 באפריל 1993.

חברי הכנסת, ברשותכם, עד שנתחיל, שניים-שלושה עניינים עקרוניים ופחות עקרוניים:

פנו אלי כמה חברי כנסת בבקשה להציע הצעה לסדר. אנחנו מאפשרים בדרך כלל הצעות לסדר, ואפילו ברוחב-לב, אולי פה ושם זה מופרז, אלא שיש לנו בעיה עם הצעות לסדר בכינוס מיוחד של הכנסת – גם בעיה תקנונית וגם בעיה עקרונית, משום שעל-ידי כך כל כינוס מיוחד הופך למעשה לכינוס כפול ומשולש. במידה מסוימת גם נחסך העניין הזה של צורך באיסוף חתימות. זה יוצר כללי משחק קצת פגומים. על כן אני לא יכול לאפשר הצעות לסדר.

עם זאת, אני רוצה להזכיר בזאת, שחבר הכנסת יהושע מצא ביקש להציע הצעה לסדר תחת הכותרת: חרפת הכרזתה של שרת החינוך והתרבות כנגד הגאווה הלאומית שבדגל ישראל. אני מבין שהנושא מתייחס לאירועים שהיו אתמול ושלשום בפולין. באותו נושא הגיש גם חבר הכנסת יגאל ביבי הצעה לסדר. בשני המקרים יש מצד חברי כנסת התרעמות קשה מאוד על מה שקרה שם. ודאי שבמקרה כזה צריך גם לאפשר לשרת החינוך והתרבות להשיב. הנושא קשה. אני קודם כול מודה לכם על תשומת הלב, לשניכם, ידידי, ואני מבקש שתציעו זאת – אם זה עדיין נושא חשוב והוא כנראה חשוב – בכנס הבא שלנו, עם פתיחתו, וזה קרוב מאוד, בעוד שבוע וחצי, ותפרסו את היריעה כולה. בינתיים אני רושם לתשומת לבי, ששניכם ביקשתם לעסוק בנושא זה.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש – – –

הי"ר ש' וייס:

מייד אפשר לחבר הכנסת חגי מירום.

חבר הכנסת יוסי כץ ביקש להעלות את הנושא של הצלת יהודי אתיופיה. הוא עדיין נושא דחוף וחשוב. שוב, תשובתי היא: בינתיים תמשיכו לפעול במסגרת הוועדות שפועלות כל הזמן. עם התחדש עבודת הכנסת, ממש בימים הקרובים, אני בטוח שנעסוק בנושא זה.

חברי הכנסת, יש לי עוד עניין. במשך השנים נהגנו כאן במידה מסוימת של פתיחות. חברי כנסת וסיעות החתימו חברי כנסת, פעם 30 ועכשיו 20, ועשינו פה ושם כנסים בפגרה. קודמי, חבר הכנסת דב שילנסקי, על-פי רוחו הטובה, גם כן נהג בעניין זה ברוחב-לב, ואני מעריך זאת מאוד. לא היה לי רצון לשנות זאת. אלא שרוחב-הלב כבר הופך להרחבה כזאת של היריעה, שאנחנו לא יכולים לעמוד בזה. כל שבוע חברי כנסת רוצים כינוס בפגרה. זה בסדר. אני מציע שנשקול גם רעיון של ביטול הפגרה. זה רעיון לא רע. ועוד, משכפלים את החתימות. פתאום יש 12-13 נושאים. אין לנו חסימה תקנונית. אם אנחנו נפר את הנוהג כאן של ריסון עצמי, אנחנו יכולים להגיע למצב קצת מוזר.

כן, אני מבין, חבר הכנסת חגי מירום, יושב-ראש ועדת הכנסת, זה גם תחום שלך קצת. הערה ונמשיך בסדר-היום. בבקשה.

חגי מירום (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני שמח שיושב-ראש האופוזיציה וגם יושב-ראש סיעת הליכוד נמצא כאן כדי להעיר, שהיום כבר הגיעו אלינו לוועדת הכנסת חברים בתביעה להביא שינוי תקנוני בתקנון הכנסת, כך שלא יאפשר כינוס של הכנסת בפגרה ליותר מנושא אחד, על מנת להצר צעדי מי שמנצלים לרעה כביכול את הסעיף התקנוני ואוספים את הכנסת עם הכפלה של חתימות לכל מיני נושאים.

אני רוצה להגיד כאן את דעתי האישית. אני לא שש לשנות את התקנון. התקנון נקבע על מנת לאפשר לאופוזיציה ולאפשר לסיעות שונות בבית לאסוף את הכנסת במקרים מיוחדים במינם. אבל, אני פונה לראשי האופוזיציה בעיקר לנהוג אחריות בעניין הזה. אני זוכר לא מכבר, ולא עבר הרבה זמן מאז, שהיינו אנחנו באופוזיציה. וכאשר יושב-ראש סיעת העבודה דאז, חיים רמון, היה שוקל מדי פעם האם להגיש או לא להגיש, והיה אומר לאלה שלוחצים אותו: לא מגישים הגשות יתר, מגישים רק בנושאים דחופים במיוחד.

אני פונה אליכם שתיענו לבקשתי זו, שלא יהיו כאן כינוסים דחופים בכל דבר ועניין, ושלא יהיו פה הכפלות של חתימות באופן מלאכותי, על מנת שלא נצטרך –

יגאל ביבי (מפד"ל):

חגי מירום (העבודה):

– חבר הכנסת ביבי, ללכת לשינוי תקנון שיצר את צעדי האופוזיציה. תודה.

היו"ר ש' וייס:

תודה. אדוני השר, בבקשה.

שר הבריאות ח' רמון:

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להעיר רק על פרוצדורה. מכיוון שכל חבר כנסת יכול לחתום על שני נושאים – – –

קריאה:

אין שומעים.

היו"ר ש' וייס:

אתה מוכן לדבר למיקרופון? זה באמת נושא חשוב. כבר יש לנו בקשה לשבוע הבא. זה בסדר. אולי נאסוף את הכנסת מוקדם יותר ונחזיר אותה לעבודה.

שר הבריאות ח' רמון:

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לדבר רק על התקנון הנוכחי, הקובע שבכל כנס יכול חבר כנסת לחתום על שתי הצעות בלבד. נכון שאפשר לערוך כמה כנסים באותו יום. אם היינו מקפידים – ואני מציע זאת לשיקולך – היה צורך להפריד בין ההצעות כפי שנוסחו היום לכמה כנסים היום. ואחרי כל שתי הצעות היתה צריכה להינתן תשובת ממשלה.

אני מאוד מבקש להקפיד על כך בפעמים הבאות, מכיוון שהדבר הזה נותן יתרון בלתי סביר למי שמגיש מגוון רחב של הצעות. אם ניקח כאן את האופוזיציה, נדמה לי שמתוך עשר הצעות – שש הצעות הן של האופוזיציה, ובחלקן – מאותה סיעה שני דוברים. אני חושב שהדבר הזה מנוגד לתקנון העכשווי; לא למה שיקרה בעתיד. אני מבקש להקפיד על התקנון בכינוסים הנוספים.

היו"ר ש' וייס:

תודה. חבר הכנסת קצב, אחרון הדוברים, ונעבור לסדר-היום. יושב-ראש סיעת הליכוד, חבר הכנסת קצב.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, התקנון בא לאפשר לכנסת לקיים את הפעילות השגרתית שלה בפיקוח על עבודת הממשלה. הכנסת יוצאת לפגרה, הממשלה ממשיכה לפעול, טבעי, הגיוני ומתבקש שלכנסת יהיה יתרון בנקודה הזאת שהעלה השר רמון על פני עבודת הממשלה. הממשלה ממשיכה לקבל החלטות. בתקופת הפגרה החליטה הממשלה החלטות קשות מאוד מהבחינה הלאומית, לפי תפיסתנו. לא יעלה על הדעת שהממשלה, כפי שביטא פה השר רמון את עמדת הממשלה, תנסה להצר את צעדיה של הכנסת.

עם כל הכבוד, חבר הכנסת חגי מירום, לא מדובר פה על יוזמות של האופוזיציה. מדובר פה על הפעילות של הכנסת, ואתה צריך לדאוג ולהבטיח, שהכנסת תוכל לקיים פעילות פרלמנטרית טובה ותקינה. אתה צריך להיות האחרון שמציע לצמצם לחברי הכנסת את האפשרויות לקיים פעילות תקינה. אנחנו עומדים יחד מול הממשלה, לא אתה מולי; אתה ואני יחד מול הממשלה. זה העיקרון הבסיסי.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. חבר הכנסת קצב, רק למען הסדר הטוב, חבר הכנסת חגי מירום, באופן עיקש, סירב עד עכשיו אפילו לדון בנושא – – –

חגי מירום (העבודה):

נכון.

היו"ר ש' וייס:

– – – כך שרוח הדברים שלכם דומה.

שר הבריאות ח' רמון:

– – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שמאי, אחרון האחרונים, בבקשה.

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הרי הכנסת קבעה בתקנונה את הסדרים, ובעצם היא הבינה שמעת לעת בפגרות הכנסת יתעוררו כנראה אי-אלו דברים שהאופוזיציה לא תוכל לעבור עליהם לסדר-היום. לכן היא קבעה את הנהלים.

מה בעצם באים עכשיו לבקש? אם כבר הכנסת מתכנסת בפגרה, מה זה משנה כמה הצעות לסדר-היום יש? למה להגביל? הרי אנחנו באים לעבודה, באים לדיונים. אפשר להתחיל בשעה 11:00 ולגמור גם ב-16:00, ב-17:00, ב-18:00. זה לא נורא.

היו"ר ש' וייס:

זה מה שהיא עושה.

יעקב שמאי (הליכוד):

מה בעצם אתם באים להציע היום? אתם רוצים להציע שתהיה הצעה אחת לסדר-היום. אם תהיה הצעה אחת לסדר-היום, יום יום האופוזיציה תבקש להציע הצעות. ומה יקרה אז? אז יאמרו לנו, למשל, ואתה כבר הערת, אדוני היושב-ראש, ואמרת: אתם רוצים להפסיק את הפגרה? בבקשה, בסמכותך לקבוע את אורך הפגרה, את מועד הפגרה, את תקופת הפגרה.

לכן אני חושב שזה פשוט לא הוגן מצד הקואליציה לבוא לאופוזיציה ולמנוע ממנה את המכשיר שבאמצעותו היא יכולה להביא אתכם להשיב לנו. בעצם אתם אומרים: אנחנו רוצים למנוע אותו מכם. או שתאפשרו לנו להביא כל יום הצעה אחרת.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

עוזי לנדאו (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, יש לך לומר משהו שעוד לא נאמר?

עוזי לנדאו (הליכוד):

כן.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה, בשיא הקיצור.

משה קצב (הליכוד):

היו"ר ש' וייס:

אין ספק שהנושאים חשובים. זה לא העניין.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, קצת מפתיע אותי השר רמון. בכנסת הקודמת ובכנסת שלפניה הוא ניצל כמעט כל הזדמנות וכל במה כדי לתקוף את הממשלה, כי זה היה תפקידו, ואיש לא שאל ולא בדק בציציות. זה טיבה של הכנסת.

שר הבריאות ח' רמון:

בדקו גם בדקו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני רוצה רק לומר, שמרגע שעליהם לשלטון אנחנו רואים גישה אחרת לגמרי. כשהיה כאן הדיון על התקציב, ואנחנו השתמשנו בתקנון כפי שהוא, באופן סביר, באתם ואמרתם: נשנה, פיליבסטר לא מקובל.

חגי מירום (העבודה):

זה היה באופן סביר?

עוזי לנדאו (הליכוד):

רבותי, תתרגלו למחשבה שממשלה צריכה לעמוד לביקורת. אנחנו מרכזים כמה נושאים כדי שלא "לטרטר" את הכנסת מדי שבוע. והיום הבאנו שני נושאים, אף שיכולנו להביא אחד היום ואחד בשבוע הבא, או אחד בשבוע שעבר. ואתם מתקוממים. חיים רמון, קצת להבין את הדברים כפי שהם, ולא להתרגש מביקורת. אם אתם מתרגשים מביקורת, כנראה אין לכם תשובה מתאימה.

שר הבריאות ח' רמון:

כל מה שאני מבקש זה שתנהגו כמו שאנחנו נהגנו.

עוזי לנדאו (הליכוד):

אני סבור שהאופוזיציה נוהגת כפי שצריך.

שר הבריאות ח' רמון:

אפילו אופוזיציה אתם לא יודעים להיות. תנהגו כמו שאנחנו נהגנו.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה. אדוני השר, אני רוצה להשיב לך. התקנון מאפשר את מה שמתרחש. זה המצב. נכון שכדי להיות דקדקן מאוד צריך לעשות היום ארבעה-חמישה כנסים, כלומר ארבע-חמש הפסקות. לא רציתי להביא את הדברים עד אבסורד, כי אז כאילו הייתי נוקט עמדה נגד הכינוס. אני מאוד אוהב את עבודת הכנסת, מצדי אפשר לוותר על כל הפגרות יחד, כי אני כאן. זה דבר אחד.

ב. זה לא נכון שאין הרחבה. בדקתי מה היה בתקופתו של דב שילנסקי, שהיה מלך מלכי בית-הלל. אני אומר את זה לזכותו. לא היה כדבר הזה. זה הורחב בצורה כזאת שעל כל נושא יש ארבע וריאציות עם שמות אחרים, כדי לאפשר לארבעה דוברים לדבר. בסדר. אז זה כבר דבר חדש. אין לנו התנגדות שיהיו ארבעה-חמישה דוברים. מה שאני מבקש זה שהכנסת תחליט אם היא רוצה פגרות או לא. אין פה שום לחץ. אני לא אראה שום פסול בזה שנקצר את הפגרות. אני רק רוצה לומר לכבודה של הכנסת, שגם היום אנחנו אחד הפרלמנטים הבולטים בעולם בכך שאנחנו יושבים כתשעה חודשים בשנה. נדמה לי שזה השיא. אנחנו והפרלמנט הבריטי.

ובכן, זה מה שביקשתי שנחליט. בינתיים אנחנו נקיים את התקנון על-פי פרשנות מרחיבה, כפי שעשה קודמי, כי גם הוא נהג על-פי התקנון וגם אני אנהג.

שר הבריאות ח' רמון:

אני רק רוצה להעיר, שחלוקה לכנסים מאפשרת לממשלה – ועל זה אני עומד, אינני חושש מביקורת
— — —

היו"ר ש' וייס:

אני בטוח שלא.

שר הבריאות ח' רמון:

אני מבקש לאפשר לממשלה לנצל את זכותה על-פי התקנון להשיב אחרי כל שתי הצעות.

היו"ר ש' וייס:

בוודאי, בוודאי.

שר הבריאות ח' רמון:

על-פי מה שנעשה עכשיו, מכיוון שלא דקדקו בתקנון, הממשלה עונה אחרי תשע הצעות. זה ההבדל.

היו"ר ש' וייס:

נכון.

שר הבריאות ח' רמון:

לכן יש יתרון בצורה הזאת, בניגוד לתקנון, לאופוזיציה. קודמך לא נתן את זה, ואני מבקש שגם אתה
— — —

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, נקיים את התקנון לחלוטין על-פי כל האפשרויות הטמונות בו. נאפשר לממשלה להשיב על כל "סט". אני אקרא לזה כאילו כינוס מיוחד – – –

משה קצב (הליכוד):

אני מבקש להעיר הערה.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה.

משה קצב (הליכוד):

השאלה היא אם יש דחיפות או אין דחיפות. זו השאלה הרלבנטית, ולא מספר המציעים. עם כל הכבוד, אני לא רואה שום דחיפות בדיון על מפגש רבין-מובארק. עם כל הכבוד, אינני רואה שום דחיפות בדיון על חידוש המשא-ומתן בוושינגטון.

חגי מירום (העבודה):

— — —

משה קצב (הליכוד):

הנושאים האחרים כן דחופים. אתם מנצלים לרעה את התקנון.

היו"ר ש' וייס:

חברים, אני מציע שלא להמשיך את הוויכוח מעבר למידותיו. נתנו לו מקום ראוי. הנושא חשוב, מצב חדש, פרשנות מרחיבה של התקנון.

אלי דיין (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת קצב, אם נשב בישיבה לא פורמלית, תראה שכולם הם נושא אחד. יש פה פשוט בעיה אנושית, פרלמנטרית, פוליטית, שרוצים לאפשר להרבה דוברים לדבר, על-פי חלוקה פנים-סיעתית של הסיעות. בתוך עמנו אנחנו יושבים. לא נולדנו היום. לא נורא, נחיה עם זה. לא זה העיקר. העיקר הוא בכל זאת הנושאים שיעלו.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ש' וייס:

הודעה קצרה למזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת ש' יעקבסון:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע, כי הונחה היום על שולחן הכנסת, לקריאה ראשונה, מטעם הממשלה, הצעת חוק הביטוח הלאומי (הוראת שעה) (תיקון), התשנ"ג-1993.

היו"ר ש' וייס:

תודה רבה.

ברכת יושב-ראש הכנסת לחיילים מצטיינים ולמשתתפים בחידון התנ"ך העולמי

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, יושבים אתנו כאן היום חיילים מצטיינים, חיילי צה"ל המצטיינים. הם אורחינו היום. ביום העצמאות הם יהיו אורחיו של נשיא המדינה שלנו. הנה הם פה. אני רוצה בשם הכנסת לברך אותם מכל הלב, להעלות על נס את ההצטיינות שלהם. אני חושב שהם משקפים את צה"ל, את האווירה

בצה"ל, ואני בטוח שאם אפשר היה – היו עוד אלפי מצטיינים. על כן בעינינו אתם מצטייני המצטיינים המסמלים את צבאנו. ברכה חמה מצד כל חלקי הבית.

כמו-כן נמצאים אתנו אורחים שהגיעו לכאן לחידון התנ"ך העולמי. זה שוב קשור ליום העצמאות. אנחנו מברכים גם אותם מכל הלב ומאחלים להם הצלחה.

מדיניות המחוות של ממשלת ישראל

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני מזמין עכשיו את חבר הכנסת בנימין נתניהו להביא לפנינו הצעה לסדר-היום: מדיניות המחוות של ממשלת ישראל. בבקשה, חבר הכנסת נתניהו. אף שהנושאים זהים, ועל-פי התקנון מגיעות לכל אחד שבע דקות, כל אחד יקבל היום עשר דקות. בבקשה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, בפתיחת דברי רצוני לברך אותך ואת ראש הממשלה עם שובכם מוורשה מביקור חשוב. ראש הממשלה אמר שם דברים חשובים, הנוגעים לכל עם ישראל, בוודאי לכל מדינת ישראל. אני חושב שהוא הבהיר את הלקח החשוב ביותר של השואה, מה קורה לעם שמפקיר את גורלו בידי זרים, מה קורה לעם שמאבד את כוח ההתנגדות לאלה שצוררים אותו, מה קורה לעם שאיבד את כוח המגן שלו. ובזה כולנו שותפים.

אנחנו עוברים מכאן – ואני מסתכל על היציע ורואה את החיילים המצטיינים – אנחנו עוברים מכאן ליום העצמאות, שהוא פועל יוצא של אותו לקח. שיקמנו את כוח המגן הצבאי, והחיילים המצטיינים שיושבים פה ביציע הם הנציגים הטובים ביותר שלו. אבל לאומה לא מספיק רק כוח מגן צבאי. כוח צבאי שאינו מעוגן בכוח פוליטי, בכוח מדיני, ימוסמס בסופו של דבר. ואנחנו עדים, מאז מלחמת ששת הימים, לניסיון ערבי למסמס את הישגי מלחמת ששת הימים באמצעים פוליטיים, באמצעים של לחצים פוליטיים, לחצים בדעת הקהל העולמית. ודרוש גם כאן כוח התנגדות, במיוחד כשאנחנו מתחילים את השיחות, או ממשיכים את השיחות, במצב שהלחצים הללו מצטברים ומתנקזים במטרה לפרק אותנו מנכסים שהם חיוניים, על-פי השקפת רוב האנשים היושבים בחדר הזה.

דב שילנסקי (הליכוד):

חבר הכנסת נתניהו, הרשה לי לקרוא קריאת ביניים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת שילנסקי, אני צריך להרשות לך, ואני מרשה מאוד.

בנימין נתניהו (הליכוד):

התיקון הוא ברור ונכון.

דב שילנסקי (הליכוד):

מיום השואה אנחנו לא עוברים ישירות ליום העצמאות, אלא לפני כן יש יום הזיכרון. שלושת הדברים הם חלקים ממכלול אחד: יום השואה, יום הזיכרון ויום העצמאות.

בנימין נתניהו (הליכוד):

לא חשבתי אחרת ולא התכוונתי לומר אחרת. כללתי זאת במכלול. אבל אתה בוודאי צודק.

אני מוכרח לומר, שפה נבדלות דרכינו, פה הן נפרדות. השאלה העומדת בפנינו היא, כיצד מנהלים את המאבק המדיני? כיצד עומדים על זכויותינו? כיצד מגינים על האינטרסים החיוניים שלנו? כיצד מנהלים משא-ומתן, תפיסת השלום ואיזה סוג של שלום – אלה הדברים שמפרידים בינינו. והנה ההפרדה.

אני מחזיק בידי עיתון "ידיעות אחרונות", זו כתבה מלפני כמה ימים, שכותרתה: "התהליך המדיני, המחוות שהשיג אש"ף בתמורה לחידוש המשא-ומתן". יש פה רשימה של 19 מחוות. אגב, הכתב הוא רון בן-ישי. הוא לא חשוד כחבר ליכוד. זו רשימה אובייקטיבית. ומה אין פה? יש פה הכול: החזרת מגורשים, לרבות מגורשים ותיקים, פירוק מאחזי צה"ל, שחרור עצירים ביטחוניים, אופציה שניתנה לפלשתינים לבחירות מוקדמות בשטחים וכו'. אם אפרט, זה ייקח לי הרבה זמן, יותר מדי מהדקות היקרות שהקדשתי לי, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ש' וייס:

שהתקנון הקדיש לך.

בנימין נתניהו (הליכוד):

התקנון, בהחלט.

רון בן-ישי מסיים את הרשימה הזאת ואומר: "וזו רק רשימה חלקית". נכון, זו רק רשימה חלקית. אגב, היא כוללת גם את הוויתור הכביר בנושא שאנחנו עמדנו עליו, שכל ממשלות ישראל עמדו עליו מאז 1978, מאז הסכמי קמפ-דיוויד, והוא: לא להחיל את האוטונומיה על מזרח-ירושלים.

אלי גולדשמידט (העבודה):

זה שקר. זה לא נכון. אתה מסית.

בנימין נתניהו (הליכוד):

הדרישה הזאת, שהם קיבלו – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

זה לא נכון. אתה משקר במצח נחושה.

אלי דיין (העבודה):

האוטונומיה לא חלה.

צחי הנגבי (הליכוד):

מה זה לא נכון? זה נכון.

קריאות:

— — —

אלי גולדשמידט (העבודה):

זה כתוב אצל רון בן-ישי?

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, לסיבוב הזה מספיק. יש לנו שמונה סיבובים. תשמרו את האנרגיה לסיבובים הבאים.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אתה מדבר לא-אמת לעם. אתה מסית.

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

זהו. חברי הכנסת, חבר הכנסת יהלום, חבר הכנסת זאבי, בואו תשמרו את האנרגיה, יש לנו שמונה הצעות ובכל הצעה יש שתיים-שלוש מנות של קריאות ביניים. נמשיך. בבקשה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

מה זה אומר לכלול את פייצל חוסייני, תושב מזרח-ירושלים, בשיחות? מה זה אומר להביא מישהו מעכו, מהצד הערבי, לשיחות? מה זה אומר להביא מישהו מיפו? אם דינה של ירושלים, על-פי השקפתנו, הוא כמו יפו, אין מקום לדבר כזה. אם דינה של ירושלים הוא כדין עזה – יש מקום. ברגע שפרמטם פה, אתם מקימים מחדש את החומה. נפלו שתי חומות ב-25 השנים האחרונות. שתי חומות חשובות נפלו: חומת ירושלים וחומת ברלין. חומת ברלין לא תקום עוד. אבל אתם באמצעים המדיניים הללו מקימים מחדש את החיץ הזה. וידידי משה קצב בוודאי ירחיב בדיבור.

אני כבר לא מדבר על ההצהרות שלכם. פתאום הדרוזים בגולן, פתאום כולם מניפים דגלים סוריים, פתאום התאהבו באסד. הם כבר יודעים, הם שומעים את ההצהרות, הם יודעים באיזה סנטימטרים מדובר.

גדעון שגיא (העבודה):

הם שומעים את ההצהרות שלכם.

בנימין נתניהו (הליכוד):

והם שומעים כמו ביהודה ובשומרון על 242 ו-338.

גדעון שגיא (העבודה):

על מזרח-ירושלים שומעים ממך.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני, אנחנו נשמע בוודאי בשעות הקרובות, או בימים הקרובים, את ההצהרה ואת הבשורה הגדולה על חידוש השיחות, וכל מה שיש פה זו בעצם מקדמה, מפרעה שראש הממשלה שילם לצד הערבי כדי שייאות לבוא לשיחות. הישג כביר. כל מה שראש הממשלה השיג זה הסדר תשלומים: קודם כול מקדמה, ולאחר פתיחת השיחות יהיה תשלום נוסף, והוא כבר הופקד אצל האמריקנים. זו שיטה של משא-ומתן? אני מוכרח להגיד לכם – – –

דליה איציק (העבודה):

איזו שיטה אתה מכיר?

בנימין נתניהו (הליכוד):

לנו היתה שיטה אחרת לגמרי.

דליה איציק (העבודה):

מה השיטה? תגיד משהו חכם, מעשי.

קריאות:

— — —

יעקב שמאי (הליכוד):

אותה שיטה שהובילה אותנו למדריד בלי ויתורים.

צחי הנגבי (הליכוד):

איפה הסכם השלום שהבטחתם?

קריאות:

— — —

צחי הנגבי (הליכוד):

— — — אוטונומיה.

אפרים סנה (העבודה):

אתה מדבר על אוטונומיה?

אברהם הירשזון (הליכוד):

בינתיים מי שעשתה את השלום זו ממשלת הליכוד.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סנה, אם נרבה בקריאות ביניים נצטרך לשבת באופן רצוף עד לכנס של השבוע הבא, שכבר מיועד לנו.

אלי גולדשמידט (העבודה):

הוא לא סובל את העובדה שהשיחות מתחדשות. הוא לא ישן בלילה. הוא יוצא מגדרו.

היו"ר ש' וייס:

כבר קראת קריאות ביניים ארבע פעמים. אני חושב שזה מספיק לקטע הזה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

כדי להחזיר את מדינת ישראל למקום שהיא היתה בו, כשהפקדנו בידיכם את התהליך, אתם שילמתם ברשימה הזאת של המחוות וברשימה החדשה. השיטה שלכם היא לא משא-ומתן. השיטה שלכם היא מתן ועוד מתן. השיטה שלנו היא אחרת. אנחנו ידענו קודם כול להגיד את המלה "לא" כשצריך; וידענו גם לבקש, לדרוש.

אני רוצה לשאול את ראש הממשלה: מה דרשת?

אלי גולדשמידט (העבודה):

מה זה סיני? זה לא מתן?

בנימין נתניהו (הליכוד):

מה דרשת מהערבים?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלי גולדשמידט, מספיק.

דליה איציק (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת אלי גולדשמידט, תקשיב לי. זהו.

עוזי לבדאו (הליכוד):

השר רמון, תתכונן לקריאות ביניים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לנדאו, שמור את האנרגיה – כאשר השר רמון ידבר. אבל גם אז לא יותר מדי.

צחי הנגבי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מציע שתיפסקנה קריאות הביניים ויאפשרו לאדם לדבר.

היו"ר ש' וייס:

זה גם מה שאני חשבת. זו הצעה נהדרת. אני מצטרף להצעה של חבר הכנסת הנגבי.

שר הבריאות ח' רמון:

אני מקווה שהוא יתמיד בה היום.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני רוצה להבהיר מה כוונתי בגישה אחרת למשא-ומתן. לפני ימים אחדים נרצח בעזה, ברצח אכזרי, איאן פיינברג, זיכרונו לברכה. מי שקיבל על עצמו אחריות לרצח הזוועתי הזה זו החזית העממית בראשות חבש. החזית העממית יושבת בדמשק. אני רוצה לשאול את ראש הממשלה, האם הורית למשלחת שלנו, שאמורה להתחיל את השיחות בתוך שבוע ימים, לדרוש כסעיף ראשון בשיחות את סגירת משרדי החזית העממית? יום לפני זה – – –

אפרים סנה (העבודה):

על מה אתה מדבר? במדריד – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סנה. חברי הכנסת, באמת נמאס לי לחזור על כך, יש היום שמונה נאמים פחות-או-יותר באותו נושא. תפזרו את האנרגיה על פני כל השמונה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

זו שיטה, אתה יודע. הם חוששים. הם מתנהגים כאופוזיציה. אבל זה בסדר.

היו"ר ש' וייס:

זה גם לא חסר מצד האופוזיציה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

הם מכשירים את עצמם.

אלי גולדשמידט (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת גולדשמידט, אני קורא אותך לסדר, ולא אגיד איזו פעם. אני קורא אותך לסדר של לפני הפעם הראשונה. מספיק.

יהושע מצא (הליכוד):

כאשר יקראו את השם של גולדשמידט הוא יירגע.

היו"ר ש' וייס:

אני מוסיף שתי דקות לנואם על חשבון קריאות הביניים. בבקשה. יכול להיות שהוא ינאם עד הצהריים כך.

בנימין נתניהו (הליכוד):

לפני ימים אחדים התפוצצה מכונית תופת במחולה שבבקעת-הירדן. מי שקיבל אחריות למקרה הזה זה ה"חמאס" ו"הג'יהאד האסלאמי". ל"חמאס" ול"ג'יהאד האסלאמי" יש משרדים בעמאן. אדוני ראש הממשלה, האם הורית למשלחת, שתנהל את המשא-ומתן מול הירדנים, לבקש מהם את סגירת המשרדים הללו? אני מעלה קודם כול דרישות, דרישות פשוטות, דרישות סבירות, דרישות הגיוניות, שזכותה של כל מדינה, שמנהלת משא-ומתן עם מי שרוצה לעשות אתה שלום, לתבוע. זכותה לתבוע את הפסקת מעשי הטרור והלחימה. אתם דורשים? אתם לא דורשים שום דבר. אינכם דורשים שום דבר.

אפרים סנה (העבודה):

לא שלחתם אנשים לעמאן, כש"חמאס" – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סנה.

צחי הנגבי (הליכוד):

זו ממשלה שלכם. ממשלת השלום.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת הנגבי, תהיה צמוד לרעיון שלך מלפני שלוש דקות.

אפרים סנה (העבודה):

מה התגלית הזאת?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת סנה, אני קורא, אני אפילו לא יכול לקרוא אותך לסדר.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני רוצה לומר לך, אדוני היושב-ראש, וגם לחברי הקואליציה, האם אתם חושבים שכשהלכנו למדריד לא באו כל הדרישות האלה? אתם יודעים כמה הם דרשו? מה הם לא דרשו? – תוותרו על זה ותוותרו על זה, תיסוגו מראש ותתחייבו לסגת. ואנחנו אמרנו להם: לא, זה משא-ומתן בין שווים. זה לא רק מתן. היו ויתורים טקטיים פה או שם, אבל בדרך כלל מה שאנחנו אמרנו להם היה: אתם תוותרו. בפעם הראשונה בתולדות ישראל הבאנו אותם למצב של משא-ומתן ישיר ללא תנאים מוקדמים בין שני הצדדים. את כל ההישג הזה אתם פורמים על-ידי מדיניות המחוות שלכם ועל-ידי מדיניות המתן.

דליה איציק (העבודה):

מה יצא מזה? איזה הישג?

היו"ר ש' וייס:

משפט סיכום.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני רוצה להגיד לך, אדוני היושב-ראש, שהחשש שלי הוא לא רק מן המחוות הללו. אני חושב שהעם הזה הרבה יותר חזק מהממשלה שלו. העם הזה כבר מבין, הוא כבר רואה את החושך בקצה המנהרה שאתם מכניסים אותו אליה, והוא לא רוצה להיכנס אליה. הוא לא ייתן לרדת מן הגולן, והוא לא ייתן לוותר, לעשות ויתור מחודש על בירת ישראל, ירושלים.

אבל החשש האמיתי שלי מהמדיניות שלכם הוא, שאתם הולכים להפסיד את ההזדמנות האמיתית להשיג שלום ריאלי.

אחרי מלחמת המפרץ, אחרי קריסתה של האימפריה הסובייטית, אנחנו זיהינו את ההזדמנות להביא לווייתורים ערביים של ממש, כי שלום אמיתי, שלום שיחזיק מעמד ולא יהיה פיסת נייר שיקרעו אותה אחרי כמה שנים, שלום אמיתי מחייב התפשרות ערבית לא רק עם עצם קיומה של מדינת ישראל, אלא עם התנאים המינימליים הדרושים לנו כדי להתקיים כאן. הערבים זיהו אז שיש פה ממשלה איתנה ויש תנאים בין-לאומיים שאינם מאפשרים להם לתבוע יותר מדי, אלא מאפשרים ומחייבים אותם גם לתת. החשש שלי הוא, שבמדיניות שלכם אתם מחמיצים את ההזדמנות הזו של שלום בר-קיימא, שלום שכולנו ייחלנו לו.

לכן עצתי לך, ראש הממשלה, לאחר שאמרת בלשכת מפלגת העבודה לפני ימים אחדים, כי מה שדרוש כדי לקדם את התהליך המדיני הוא לחזק את המשלחת הפלשתינית, אני אומר: לא את המשלחת הפלשתינית צריך לחזק. מה שדרוש כדי לקדם את המשא-ומתן לשלום אמת הוא לחזק את המשלחת הישראלית. ואם לא ניתן לחזק אותה, משום שההנחיות שהיא מקבלת הן הנחיות של חולשה, הרי מה שדרוש לעשות זה להחליף את המשלחת ואת אלה שמנחים אותה, ובהקדם האפשרי.

משה פלד (צומת):

ולא לשלוח את יוסי שריד למצרים. "שליח מצווה".

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת נתניהו.

חבר הכנסת פלד, אני יודע שהבן שלך יושב פה ביציע בין החיילים המצטיינים. אז אנא, הראה כאן הדגמה של משמעת עצמית.

צירופו של פייצל חוסייני למשלחת הפלשתינית לשיחות השלום

היו"ר ש' וייס:

אני מזמין את חבר הכנסת משה קצב להעלות את ההצעה לסדר-היום: צירופו של פייצל חוסייני למשלחת הפלשתינית לשיחות השלום.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בין יום השואה ליום הזיכרון לחללי צה"ל חובה עלינו היום, כאשר הכנסת מתכנסת, לזכור ולהזכיר את קורבנות השואה ואת חללי צה"ל.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הממשלה הזאת, במשך עשרת חודשי כהונתה, עשתה כ-20 ויתורים, ועדיין הפנקס פתוח ויש נכונות מצד ממשלת ישראל לערוך ויתורים נוספים.

ראש הממשלה קיים מסיבת עיתונאים עם נשיא מצרים. כאשר הוא נשאל על-ידי עיתונאים, מהם הסיכומים, מהם הויתורים, מהן המחוות, ראש הממשלה ונשיא מצרים השיבו, שלאחר תחילת השיחות הם יפרסמו את המחוות.

ראש הממשלה הישראלי זורה חול בעיניים ונשיא מצרים מסייע בידו, כאילו אנו עוסקים פה בדברים חסויים. הרי הכול יודעים, שממשלת ישראל במשך עשרת חודשי כהונתה עושה ויתור אחרי ויתור, והתוצאות הסופיות: נזקים חמורים ביותר.

משה קצב (הליכוד):

השר רמון, אני מוכן למנות לפניך את כל הוויתורים, המגיעים ל-20: הקפאת הבנייה ביש"ע ובהתנחלויות וויתור לערבים ללא שום תמורה ובלי שום תנאי; ביטול איסור המפגשים עם אש"ף בלי שום תמורה; הכרזה שהגירוש איננו מדיניות, בלי שום תמורה; חופש התיישבות ערבית ביש"ע בצורה מופקרת; שיתוף פעיל של ארצות-הברית בשיחות השלום, בלי שום תמורה; חופש לפעילות פוליטית ביש"ע; שחרור עצירים ביטחוניים; צמצום הצנזורה על העיתונות הערבית; הסרת ההגבלות על זרימת מטבע חוץ לתוככי יש"ע, המגיע לידי המחבלים; התעלמות מבנייה בלתי-חוקית בתוככי יש"ע; הסרת הגבלות על מעברים לירדן; צמצום הגבלות על חופש והפצת עיתונות ביש"ע; פירוק מאחזי צה"ל בתחומי הערים; שיפור תנאי מאסר של אסירים ביטחוניים – שר המשטרה נמצא כאן והוא יוכל להביא לך דוגמאות – כמו לאפשר להם טלוויזיה צבעונית, כדי לראות את הטלוויזיה הסורית; חסינות דיפלומטית לחברי המשלחת הפלשתינית; מתן אפשרות לאירופה למנות נציג דיפלומטי בתוככי יש"ע; החלטות 242 ו-338 תחולנה על כל הגזרות; הרחבת סמכויות המועצה המינהלית הפלשתינית ועוד ועוד.

השר רמון, לא התכוונתי לעשות זאת, אבל אם ביקשת שאזכיר לך – אני מקווה שהפעם אתה מדבר בשם הממשלה, שלא כמו בהופעות הקודמות שלך כאן, כאשר הופעתך לא ביטאה את עמדת הממשלה. מוטב היה לראש הממשלה להופיע פה היום ולתת את תשובתו לחברי הכנסת, לכל סיעות הכנסת, במקום להופיע בסיעת המערך, שתי קומות מעל לאולם מליאת הכנסת. אבל הוא לא מצא לנכון לכבד את הכנסת בדיון המיוחד שלשמו היא התכנסה היום. הוא לא עסוק בשום עניינים ממלכתיים, גם לא בעניינים מדיניים. הוא עסוק בפעילות פוליטית בתוך בניין הכנסת. מותר היה לראש הממשלה לרדת שתי קומות ולשמוע את מה שיש לכנסת לומר בעניינים אלה.

אדוני היושב-ראש, ההחלטה החמורה ביותר והחריפה ביותר, כמו גם הקשה ביותר, היא צירוף תושב מזרח-ירושלים לשיחות השלום. הממשלה הזאת עסוקה במירוץ כמעט מטורף, כמו סוס דוהר שעניו קשורות, והיא איננה עוצרת אף לרגע לבחון האם יש חיוניות בהחלטה, האם יש בה היגיון, האם יש בה צורך, האם יש לה הצדקה, האם נקבל תמורה. ויתור אחרי ויתור, וכולם מביאים נזק לאומי חמור ביותר. אנחנו לא יודעים אם אפשר יהיה בכלל לתקן את הנזקים האלה, כי מרביתם בלתי הפיכים. גם אם יהיו חילופי שלטון, לא נוכל לתקן את מרבית הנזקים, כי הממשלה הזאת קובעת עובדות ואיננה שועה לאזהרות.

במשך עשרה חודשים הזהרנו את הממשלה, שלא לסטות מתנאי ועידת-מדריד, שלא לנקוט מדיניות של ויתורים חד-צדדיים. הזהרנו שהמחווה האלה יביאו להגברת הטרור. לגלגו עלינו והשיבו לנו: אתם זורעים בהלה בציבור. כך אמרו לנו, אך לצערנו הרב המציאות הוכיחה שצדקנו.

הלוואי שהממשלה הזאת היתה מצליחה בתפקידה. הלוואי שהיתה מצליחה להביא לשיחות שלום אמיתיות. הלוואי שהיתה מצליחה להשיג את השלום. אנחנו מתפללים שהיא תוכל לצמצם את

פעולות הטרור. אבל המציאות היא הפוכה. יש התגברות פעולות הטרור, יש קיפאון במשא-ומתן המדיני, יש ויתור אחרי ויתור.

גם היום אנחנו מזהירים: אתם במדינות שלכם מובילים להקמת מדינה פלשתינית. תעצרו רגע, תבחנו את עצמכם מחדש. אתם מסכנים את קיומה של מדינת ישראל במהלכים שלכם. מה הבהילות הזאת? מה ריצת האמוק הזאת לטובת ארגוני המחבלים? איזו תועלת הפקתם? לאיזו תוצאה טובה הגעתם מאז נבחרתם לעמוד בראשות הממשלה?

אתם מאבדים את השליטה על התהליכים. כבר עשרה חודשים חלפו ולא שמענו אף לא פעם אחת את הממשלה מדברת נגד מדינה פלשתינית ביש"ע. האם זה חסר משמעות? כלל וכלל לא. העולם כולו עוקב בדריכות אחר כל מוצא פיה של הממשלה. והממשלה הזאת נקלעה למצב שבו הנשק החריף ביותר במלחמה בטרור, נשק הגירוש, כבר איננו נשק. הממשלה הולכה את המהלכים כך שהיא מאבדת את השליטה. כך היא גם לא מעזה לדבר נגד מדינה פלשתינית.

לא חשוב מה עמדתכם, שרי הממשלה. חשוב מה מאמין ראש הממשלה. אני מאמין בכנות ראש הממשלה בהתנגדותו להקמת מדינה פלשתינית ביש"ע. מדוע הוא לא מדבר נגד זה? כי הוא חושש, כי הוא איבד את השליטה על התהליכים, על המהלכים המדיניים. וזה רק הצעד הראשון. אתם במדינותכם ממשיכים להוביל לא רק לדרך של אין מוצא, אלא לדרך שהחזרה ממנה היא בלתי אפשרית, ועלולה להביא לנזקים לאומיים ולסכנה אמיתית לקיומה של מדינת ישראל.

רבותי חברי הכנסת, האם העליתם על דעתכם, ששר החוץ של ממשלת ישראל ינהל משא-ומתן עם תושב מזרח-ירושלים, איש אש"ף, שישב בעבר בבתי-כלא, אסיר ביטחוני לשעבר, אסיר מינהלי לשעבר, כדי לסכם אתו את התנאים להשתתפותו בשיחות השלום? מה הבהילות הזאת?

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת קצב, אתם עשיתם אותו דבר.

משה קצב (הליכוד):

על מה אתם מגינים? מה כל כך טוב בצירופו של פייצל אל-חוסייני? מה אתם רוצים להשיג בכך? איזו תועלת? מה זה כל כך נחוץ?

חיים אורון (מרצ):

הרי גם אתם עשיתם את זה. הוא ישב אתכם במדריד.

משה קצב (הליכוד):

הרי גם אנחנו, הליכוד, נדרשנו – – –

חיים אורון (מרצ):

בדיוק כך עשיתם גם אתם.

משה קצב (הליכוד):

חבר הכנסת אורון, באמת, אל תראה לכולם כמה דברייך הם חסרי טעם. אנא ממך. אנחנו עמדנו איתנים כמו סלע, עד כדי פירוקה של ממשלה, כדי למנוע מתושבי מזרח-ירושלים להשתתף בשיחות השלום. הערבים הסכימו לתנאים שלנו. אנחנו הבאנו את שיחות השלום, ולא אתם. אנחנו התחלנו את התהליך ההיסטורי חסר התקדים של משא-ומתן ישיר, לא עקיף, דו-צדדי, ולא תלת-צדדי. הרי שנים חלמנו כולנו על האפשרות הזאת. אנחנו, הליכוד, הבאנו לכך, בלי שום ויתור, בלי לאפשר לערביי מזרח-ירושלים לשבת. הערבים לא דרשו מאתנו? ודאי שדרשו. הם לא איימו לפרק את השיחות? הם לא איימו בפיצוץ השיחות? הם איימו – – –

חיים אורון (מרצ):

— — —

משה קצב (הליכוד):

אבל עובדה היא, חבר הכנסת אורון – – –

חיים אורון (מרצ):

— — —

משה קצב (הליכוד):

אנא, תפסיקו אתם להסתובב סומים, תפסיקו להיות אטומים למתרחש במזרח התיכון. הערבים באו לשיחות השלום עם ממשלת הליכוד, בלי שיתוף נציגי מזרח-ירושלים הם. הסכימו. אתם פתחתם להם שוב את הפתח הזה.

חיים אורון (מרצ):

היו"ר ש' וייס:

רגע אחד, חבר הכנסת אורון, זה בסדר לקרוא קריאות ביניים, אבל אי-אפשר כל הזמן.

שאול יהלום (מפד"ל):

חבר הכנסת קצב, הם רוצים לתת את הדברים האלה – – – מדינה פלשתינית.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת קצב, אני לא בטוח שיהיה לך זמן להשיב להם, תשקול זאת.

אלי דיין (העבודה):

חבר הכנסת קצב, מדוע ערפאת מתנגד לפייצל?

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אלי דיין (העבודה):

מדוע ערפאת מתנגד לפייצל?

משה קצב (הליכוד):

אוי באמת, אתה רוצה לרצות את ערפאת, זה מה שחשוב לך? בשבילי ערפאת בטל בשישים. אני צריך להתחשב בשיקולים של ראש ארגון המחבלים? לפי זה אני צריך לכוון את המהלכים שלי?

אלי דיין (העבודה):

משה קצב (הליכוד):

למה צירפתם את פייצל אל-חוסייני? זה מה שחשוב. מדוע זה היה נחוץ לכם? מדוע זה היה כל כך חיוני? מה היה כל כך חיוני בביטול איסור המפגשים עם אש"ף? לתת לאזרחי ישראל להיפגש עם אש"ף, זה כל כך חיוני? כל כך חשוב? מה הבהילות הזאת, רבותי? מה ריצת האמוק הזו? איפה האחריות הלאומית שלכם? מבצר אחרי מבצר, חומה אחרי חומה אתם הורסים, ואתם כולכם רצים ריצת אמוק, בלי לראות את הנזקים הלאומיים הכרוכים בכך.

ועל מה באים לדבר עם פייצל אל-חוסייני? על סדרי אוטונומיה ביהודה ובשומרון. תושב מזרח-ירושלים ישב לדון על סדרי אוטונומיה כאשר הערבים עצמם מכריזים שהם בשום פנים ואופן לא מוכנים לוותר על ירושלים כבירת מדינת פלשתיין. עם אותם ערבים אתם רוצים לנהל שיחות? ואתם קיבלתם מאתנו, הממשלה הזו קיבלה מאתנו, אדוני היושב-ראש, בתחום המדיני לפחות – לפחות בכך תודו – תנאים אידיאליים לשיחות שלום עם ארצות ערב.

דליה איציק (העבודה):

משה קצב (הליכוד):

אני לא יודע אם אתם הייתם מצליחים להביא למצב אידיאלי כזה. קיבלתם את זה על טס של כסף. כל התנאים המוקדמים סוכמו, כל המשא-ומתן המתיש, המייגע, כל הסכנות למכשולים, הקשיים – התגברנו עליהם. נתנו לכם סט של משא-ומתן מאורגן עם תנאים שסוכמו. אתם פוגעים בתנאי אחרי תנאי והורסים.

היו"ר ש' וייס:

נא לסיים.

משה פלד (צומת):

משה קצב (הליכוד):

אתם פורצים ---

קריאות:

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש מדגניה ובית-השיטה לאפשר לחבר הכנסת קצב לסיים את נאומו.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הרי בתנאים המוקדמים ארצות ערב, ארצות-הברית והפלשתינים הסכימו לפתוח את שיחות השלום בלי השתתפות נציגי מזרח-ירושלים, וזה מה שכרגע חורה לנו, וזה מה שלא מובן לנו: מדוע הממשלה הזו צריכה לפורר את תנאי מדריד, את התנאים שסוכמו זה זמן רב.

היו"ר ש' וייס:

זהו, סיימת.

משה קצב (הליכוד):

אני עומד לסיים, אדוני היושב-ראש.

הדבר הקשה ביותר מבחינתנו, אדוני היושב-ראש, לא פחות חמור מכך שהממשלה הזו מאפשרת לתושב מזרח-ירושלים להשתתף בשיחות, הוא שהממשלה הזו מסכנת את תהליך השלום, יוצרת ציפיות שהיא לא תוכל לממש, מובילה לתהליכים שהיא תאבד את השליטה עליהם, מטפחת אשליות בקרב עמי ערב, ובסופו של דבר עלולים הערבים לדון עם ממשלת ישראל על מדינה פלשתינית ועל מעמדה של ירושלים. ארצות ערב מצליחות בעורמה לפורר את נוסחת מדריד, והממשלה הזו עיוורת ואטומה.

אנחנו הבהרנו לערבים, שלא נסכים בשום פנים ואופן לתנאים שלהם, והם הסכימו לשבת אתנו לשיחות שלום, אבל הממשלה הזו פועלת נגד סיכומים שהושגו בעבר. בשלב מסוים, אדוני היושב-ראש, הממשלה הזו תתפכח, אבל אז עלול להיות מאוחר מדי: או שהיא תאבד לחלוטין את השליטה על המהלכים, או שיהיה פיצוץ השיחות ואיבוד הסיכוי להשגת שלום, ואולי, חס וחלילה, הממשלה הזו עלולה גם להוביל לסכנת מלחמה בגלל חוסר התבונה והעיוורון המדיני.

אני קורא לממשלה הזו להרהיב עוז לומר היום לנשיא מצרים, לפלשתינים, לארצות ערב, לארצות-הברית: בשום מחיר, בשום תנאי, לא נסכים להקמת מדינה פלשתינית ביהודה ובשומרון; בשום מחיר, בשום תנאי, לא נרשה לתושבים ממזרח-ירושלים להשתתף בשיחות השלום על אוטונומיה. הממשלה הזו צריכה לגלות אותה נחישות בהתנגדותה כפי שמגלות ארצות ערב בדרישות שלהן להקמה מדינה פלשתינית ביהודה ובשומרון.

היו"ר ש' וייס:

אני מודה לחבר הכנסת משה קצב.

מפגש רבין-מובארק ותרומתו לקידום תהליך השלום

היו"ר ש' וייס:

אני מזמין עכשיו את חברת הכנסת יעל דיין. הנושא: מפגש רבין-מובארק ותרומתו לקידום תהליך השלום. בבקשה, חברת הכנסת יעל דיין.

אלי דיין (העבודה):

שר הבריאות ח' רמון:

משה קצב (הליכוד):

מי שמדבר בשם מפלגת העבודה ---

שר הבריאות ח' רמון:

יהושע מצא (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני הולך כדי לא לקרוא קריאות ביניים.

היו"ר ש' וייס:

אם אתה חושב שזה מבורך, בבקשה.

שר הבריאות ח' רמון:

היו"ר ש' וייס:

לא, אני לא מתנגד שתישאר לקריאת ביניים אחת בלבד.

משה קצב (הליכוד):

אתה מייצג את הממשלה בכלל בעניין הפלשתינים?

שר הבריאות ח' רמון:

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, לא מקובל ששרים משתתפים בקריאות ביניים. השרים צריכים יותר ריסון.

שר הבריאות ח' רמון:

היו"ר ש' וייס:

לא מקובל ששרים משתתפים בקריאות ביניים.

משה קצב (הליכוד):

השר רמון הטעה את הכנסת. הוא לא נתן – – –

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת. חבר הכנסת קצב. אדוני שר התיירות.

בבקשה, חברת הכנסת יעל דיין.

יעל דיין (העבודה):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, ברכות מיוחדות לחיילים המצטיינים שביצע.

בימים האלה, ספוגי הלקחים והרגשות שאנחנו שרויים בהם, ימי בין-הצפירות, אני מברכת על היוזמה לכנס הזה. מצפירת אושוויץ וטרבלינקה ועד לצפירת דגניה ולטרון, דרך זכר חללי המלחמות ועוצמת שמחת העצמאות, אנחנו במבט לעבר, בדמעה ובצחוק, בחרדת קודש ובתודה.

מטס חיל האוויר ביום העצמאות הקרב, הסגר המתמשך המעמיד אותנו על מציאות של תלות כלכלית וצורך בהפרדה פוליטית וביטחונית, פתרונות טובים מאוד ומוצלחים למאבק בטרור, גם בלי עזרה של ספסלי האופוזיציה ובלי פניקה של חירום ונאבטים – כל אלה הם תוכן ההווה שלנו. כל זה וגם פריחת ההדרים המשכרת.

ובין הצפירות נפשנו כמהה לעתיד אחר, ועיסוקנו הפוליטי הוא בראייה בהירה ומפוכחת קדימה, ובהקשר זה אפשר לשבח את פגישת רבין-מובארק באיסמעיליה.

אחרי שמונה סיבובי שיחות, ממולכדים בנוסחת מדריד, שולחים חיישנים חשדניים לעבר השותפים לשיחות, הגענו לסיבוב השמונה-וחצי, ולא של של פליני. בין הצפירות ובין האשליות ובין הפזילות "לדעת הציבור" ולא ל"טובת הציבור" ובין ההסתות מימין והגירוש הנואל והמבוכה משמאל, הגענו ב"שמונה-וחצי" הזה לריאליה, שכל עיקרה עיסוק במהות ובתוכן המציאותי של הסדרי השלום.

פגישת ראש הממשלה עם קלינטון, פגישת ראש הממשלה עם מובארק, פגישת חברי המשלחת הפלשתינית, לרבות המזרח-ירושלמים, עם מזכיר המדינה כריסטופר, פגישת ערפאת וחוסייני עם מובארק יומיים לפני הפגישה באיסמעיליה, פגישת ערפאת-אסד, קביעת מועד השיחות בתיאום כל-ערבי לשבוע הבא, הדחייה הארוכה בגלל הגירוש והדחייה הנוספת בגלל סירוב הפלשתינים להשתתף ב-20 בחודש – כל אלה הם סיבוב שמונה-וחצי, מסלולים חדשים ונוספים, שתרומתם לתהליך השלום גדולה יותר מאשר שמונה סיבובים שקדמו ומאפשרים לנו להגיע אל שולחן הדיונים ולסיבוב התשיעי, בין השאר, דרך הקטליזטור של חוסני מובארק.

התרומה לתהליך השלום בסבב שמונה-וחצי היא קודם כול ערעור נוסחת מדריד, גם מבחינת הרכב המשתתפים – הכללה כזו או אחרת של מזרח-ירושלים, עם כתובת אחרת – וגם מבחינת התוכן: הפיכת ארצות-הברית ממעמד של מזמין לעמדה של "שותף פעיל" והגדרה כללית של מהות ההסכם הסופי, גם אם התוכן המידי הוא הסכם הביניים.

יצחק שמיר הגדיר את הפגישה הזו: "רבין מחבל בהסכמי מדריד", ורואה את פריצת הדרך הזו כ"הרת סכנה". הסכנה היא בדבקות בנוסחה שנולדה לאכלס סרבני שלום שבפשרה, והחבלה כאן – כולה לברכה, ויש בה ראיית עתיד ופוליטיקה ארוכת טווח.

פגישת רבין-מובארק, וסבב השיחות לפנייה ואחריה עם ראשי אש"ף-תוניס, ירושלים המזרחית וחברי משלחת, ייצבה שני דברים שיאפשרו, כפי שאני מאמינה שראש הממשלה רוצה, עשיית שלום, ולא רק תהליך שלום.

האחד הוא הלינקג', הזיקה וההסמכה בין החלטות מועצת הביטחון, שחזרנו וחתמנו עליהן בקמפ-דייוויד, ומהוות בסיס גם למדריד – 242 ו-338 – לבין הסדרי הקבע.

ראש הממשלה אמר בחווילת-התמרים לחוף האגם המר באיסמעיליה, שישראל מוכנה לפשרה טריטוריאלית בכל החזיתות, לרבות בגדה המערבית וברצועת-עזה. באיסמעיליה חזרנו למצע מפלגת העבודה, להבהרה שיש המשך לאוטונומיה, יש הבדל בין הממשלה הקודמת לזו של עכשיו, גם בגולן וגם ברצועה ובגדה. אנחנו מדברים בבהירות ובאומץ על שטחים תמורת שלום. לא "נראה אחר כך", ולא "נחיה ונראה", אלא יהיה ממשל עצמי, ולא יאוחר משלוש שנים מתחילתו יחל משא-ומתן על הסדר קבע המבוסס על שטחים תמורת שלום, נסיגה, או פשרה טריטוריאלית, או קונפדרציה עם ירדן, או איך שתמצאו לקרוא לזה. אנחנו לא נהיה ריבוניים בג'ני ובשכם, בחברון וביריחו. והיכן בדיוק יעבור הגבול הוא הנושא למשא-ומתן.

היו"ר ש' וייס:

רק שנייה, בבקשה. ישיבה של חצי סיעת המפד"ל, אני מבקש לא במליאה.

יעל דיין (העבודה):

אולי צדק נחום ברנע, שכתב בתום סיקורו את מפגש איסמעיליה: "תוניס יכולה לומר לרבין: באיסמעיליה ייסדת את מדינת פלשתיין". אני יודעת שרבין לא יאהב את זה ולא אהב את זה, ואולי גם לא התכוון לזה. אבל כדאי לזכור גם את המלים האלה של ברנע.

עכשיו כל הצדדים יודעים על מה הולכים לדבר: על הסדר ביניים שיוביל להסדר קבע, שמהותו תהיה הפרדת קבע בין שתי ישויות נפרדות, כפי שרבין אמר, ואוסיף: ושוות ברבות הימים.

בתום השמונה-וחצי אנחנו יודעים גם עם מי אנחנו הולכים לדבר. אפשר לסיים את עידן האשליה והלגלוג ביחס לחיזוק או החלשת אש"ף. אתמול בעמאן הסתברה קשיחות וגם אוזלת-היד של חברי המשלחת הרשמית למדריד, אלה שהיו מקובלים גם על שמיר וגם על רבין. חיידר עבד אל-שאפי וסאיב עריקאת היו אלה שהתנגדו לחידוש השיחות. ערפאת יצא משם בטריקת דלת כדי לחייב אותם להסכים להמשך השיחות. לערפאת ולנציגיו בשטחים יש עדיין רוב במל"פ – מועצה לאומית פלשתינית – והוא מוביל את המהלך לקראת הסיבוב התשיעי. זו אולי שעת האפס לשינוי מהלך. מה שלא שינוי בכוחות עצמנו, עוזרים לנו מבחוץ לשנות.

לא מתבקשת כאן פגישת ערפאת-רבין. אפשר להמשיך לזלזל, להקשות, להחליש, לבזות את אש"ף. דבר אחד ברור: בצד הפלשתיני הכוח המתון שעדיין יש לו רוב, למרות כל המאמצים שלנו להחלישו, הוא אש"ף בראשות ערפאת. בעולם הערבי, אוהבים או לא אוהבים אותו, הוא מחזיר לעצמו את מעמדו שלפני מלחמת המפרץ, ואפשרות השפעתו – אם שמחים ואם לא שמחים לה – בין ארצות ערב גדולה וגדלה יותר מאי פעם. הפגנת כוחו של ערפאת והצורך שלו "לעשות שריר" הוכתבו לא מעט על-ידינו, משום שהחלשת אש"ף על-ידי הגירוש, מניעת הקלות בזכויות אדם, ההתייחסות אליהן כאל מחווה, בזמן שהן צריכות להיות מובנות מאליהן, חייבה אותו ואת אנשיו "לעשות שריר" כדי לשמור על הרוב שיש לו, לשמור על הרוב שאנחנו זקוקים לו. ואין הבדל לצורך זה בין חוסייני, ערפאת או חיידר עבד אל-שאפי. בסבב השמונה-וחצי, בדרך הקשה אולי, נפתחה עשיית השלום.

אני רוצה לסיים במובאה משיר של נעמי שמר, שאנחנו מרבים לשיר אותו ביום העצמאות – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

לא מהתנ"ך הפעם?

יעל דיין (העבודה):

לא מהתנ"ך. נעמי שמר היא גם כן תנ"ך של מישהו.

משה פלד (צומת):

בוודאי לא שלך.

יעל דיין (העבודה):

לא שלי, אבל תסכים בוודאי לשמוע את "ירושלים של זהב" במובאה. בוודאי לא תהיה לך התנגדות.

משה פלד (צומת):

— — שלי כן, שלך — לא.

היו"ר ש' וייס:

בבקשה לא להפריע.

יעל דיין (העבודה):

יש שתי נוסחאות לפזמון של "ירושלים של זהב".

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש רק שנייה. כשקוראים קטע של שירה בוודאי לא כדאי להפריע, לא ליעל דיין ולא לנעמי שמר. נכסי הרוח שלנו הם נכסים של כל חברי הכנסת ושל כל הציבור.

יעל דיין (העבודה):

נעמי שמר, בשירה היפה, שמחזיר אותנו 25 שנים לאחור, כתבה: "איכה יבשו בורות המים, כיכר השוק ריקה, ואין פוקד את הר-הבית בעיר העתיקה. ובמערות אשר בסלע מייללות רוחות, ואין יורד אל ים-המלח בדרך יריחו".

ואחר כך היא תיקנה, והיתה עוד ורסיה לשיר, שם היא אומרת: "חזרנו אל בורות המים, לשוק ולכיכר. שופר קורא בהר-הבית בעיר העתיקה – –

שאול יהלום (מפד"ל):

היא התכוונה ליהודים, לא לערבים.

יעל דיין (העבודה):

– – ובמערות אשר בסלע אלפי שמשות זורחות. נשוב נרד אל ים-המלח בדרך יריחו".

המעגל נסגר עכשיו, אחרי 25 שנים של כיבוש. בורות המים לא היו יבשים קודם, וכיכר השוק הריקה היתה אשליה. אומנם שופר קורא ומשיך לקרוא בעיר העתיקה, אבל אין לנו מה לחפש בדרך יריחו. ואלפי השמשות שזורחות במערות, במחנות הפליטים – –

משה פלד (צומת):

את רוצה לחזור לוורסיה הראשונה – – –

יעל דיין (העבודה):

– – בריכוזי האוכלוסייה, זורחות לכולנו. השמשות האלה זורחות לכולנו, גם לפלשתינים וגם לנו.

שאול יהלום (מפד"ל):

– – –

משה פלד (צומת):

תבקשי סליחה מנעמי שמר – – –

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני מוכרח לומר שמבחינה פרלמנטרית הכול הסתדר יפה. נאום חשוב.

שאול יהלום (מפד"ל):

משה פלד (צומת):

נעמי שמר היא המשוררת הלאומית, ואת צריכה לבקש סליחה מהמשוררת הלאומית.

מנחם פרוש (יהדות התורה):

יעל דיין (העבודה):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פלד, חבר הכנסת פרוש, בבקשה מכם, חברי הכנסת.

מנחם פרוש (יהדות התורה):

משה פלד (צומת):

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פרוש, חבר הכנסת פלד, תקשיב לי רגע. אני רוצה לומר משהו בשם נעמי שמר. חברי הכנסת, מספיק.

מנחם פרוש (יהדות התורה):

— — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פרוש. חבר הכנסת פרוש. חבר הכנסת פרוש, ברוך הבא.

חברי הכנסת, אנחנו לא נקיים כאן דיון של פרשנות על שירים. אני רק רוצה להזכיר לכם, שעל שירו של ביאליק "הברכה" היו אלף פרשנויות, כולן לגיטימיות.

זבולון המר (מפד"ל):

— — — זו לא פרשנות — — —

שאול יהלום (מפד"ל):

זה רק סילוף. זו איננה פרשנות.

יצחק לוי (מפד"ל):

אני חושב שהיושב-ראש צריך להוקיע חברת כנסת המסלפת — — — זו בורות וחוצפה.

היו"ר ש' וייס:

את הדברים האלה תאמר בנאומך, חבר הכנסת לוי.

קריאות:

— — —

משה פלד (צומת):

לא רק את נעמי שמר היא ביישה, היא ביישה גם את כל הצנחנים ששחררו את ירושלים, את הצנחנים של מוטה. גם אותם היא ביישה. בושה וחרפה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פלד, נא לשבת.

יצחק לוי (מפד"ל):

זו התחלת המשא-ומתן על ירושלים. כאשר מתחילים לדבר על בורות המים היבשים של ירושלים, זו התחלת המשא-ומתן על ירושלים.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לוי, אתה רשום — — —

יצחק לוי (מפד"ל):

— — —

משה פלד (צומת):

— — —

אלי דיין (העבודה):

ירושלים היא ריבונית ומאוחדת.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת לוי, אתה רשום כאן בנושא: חשש להבטחות מהותיות בנושא האוטונומיה שהוסכמו בין הממשלה וכו'. תהיה לך הזדמנות להגיב גם על דבריה של חברת הכנסת יעל ד"ין.

חידוש המשא-ומתן בושינגטון

היו"ר ש' וייס:

רשות הדיבור לחבר הכנסת גדעון שגיא.

אני מעביר את ניהול הישיבה לחבר הכנסת שילנסקי. אולי הוא יצליח לעשות כאן סדר.

גדעון שגיא (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בימים אלה אנחנו עומדים, כנראה, ערב הכרעה בנושא המדיני. יש סיכוי אמיתי להגיע להישגים ממשיים במשא-ומתן, כך מכל מקום חושבים הפלשתינים, ועל-פי ההיסטוריה שאנחנו שומעים כאן מימין, כך גם חושבים כנראה בליכוד. אחרת אי-אפשר להבין את גל האלימות שהתגבר בחודשים האחרונים. אחרת אי-אפשר להבין את החרפת המאבק ברחוב הערבי, ואחרת אי-אפשר להסביר את תופעת הסכינאות שעברה עלינו בחודש האחרון.

בקרב הקיצונים הערבים יש חשש, שישראל לא רק מצהירה על כוונה להגיע להסדר של שלום; יש חשש שישראל איננה רק מתכוונת להגיע להסדר של שלום, יש כנראה חשש שמדינת ישראל וממשלת ישראל מסוגלות להביא לשלום.

את החוגים הקיצוניים מקרב הערבים, ה"חמאס", "הג'יהאד האסלאמי" ויתר ארגוני המרצחים זה מדאיג מאוד. כל זכות קיומם מותנית בהמשך המצב הקיים. כל זכות קיומם תעבור מן העולם, אם וכאשר נשיג את השלום.

אבל, צריך לומר, רבותי, את כל האמת. הביקורת הזאת איננה רק נחלתו של הצד הערבי. גם קיצונים מקרבנו וגם בקרב הליכוד חוששים, כנראה, שאם המדיניות שלנו תצליח, זכות הקיום שלהם אולי מוטלת בספק, שלהם ושל המדיניות שלנו.

מיכאל איתן (הליכוד):

אתה חושב שאנחנו נעזוב את הארץ כאשר אתה תחזיר את השטחים?

גדעון שגיא (העבודה):

לא, אבל אינני יודע איפה הליכוד יהיה. על כל פנים, על-פי ההתנגדות שלכם היום.

מיכאל איתן (הליכוד):

איזה שטויות אתה מדבר.

גדעון שגיא (העבודה):

מה שאולי מוציא אתכם מהשלווה – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

זכות הקיום שלנו לא תלויה בך. אילו היינו תלויים בך, אולי לא היתה זכות קיום. איך נשמע דבר כזה.

גדעון שגיא (העבודה):

מה שמטריד אותך באמת, חבר הכנסת מיקי איתן – לא רק שאנחנו דבקים בתוכנית השלום, גם במאבק הטרור אנחנו מצליחים יותר מכם. ממשלת ישראל גירשה 415 מפעילי ה"חמאס"; שום ממשלה בעבר לא עשתה את זה.

שאול יהלום (מפד"ל):

אבל אתם מחזירים אותם.

גדעון שגיא (העבודה):

זזה מה שמטריד אתכם. כאשר התגברה הסכינאות, הוטל סגר על השטחים, לא כמעשה של יום-יומיים אלא כמדיניות, ואתם מעולם לא עשיתם את זה. כנראה זה מאוד מאוד מטריד אתכם.

שאלו יהלום (מפד"ל):

ודאי שלא.

גדעון שגיא (העבודה):

עם זאת, אנחנו חשבנו שצריך להבהיר, כאן אני לא מתכוון לחברי מספסלי הליכוד אלא לפלשתינים, שזכותנו וחובתנו להגן על אזרחינו, ונעשה את הדבר הזה ללא כל פשרה. ביצוע הסגר ימשך. אנחנו יודעים שזה דבר לא פשוט. אנחנו יודעים שיש פלשתינים רבים, תמימים, שמבקשים לעבוד במדינת ישראל, והם עלולים להגיע לחרפת רעב. אבל הם והציבור הרחב והעולם כולו חייבים לדעת, שארגוני המרצחים, שניצלו את חופש התנועה של הפלשתינים והעובדים, הם אחראים למצב שלהם. אלה שהסיתו במסגדים הם האחראים לכך שהם הגיעו עד פת לחם.

המדיניות הקיצונית וההנהגה הקיצונית שלהם גררה אותם מאסון אל אסון, ממלחמה למלחמה, והיא גוררת אותם היום להתנגדות לתהליך השלום.

אנחנו הולכים לווישינגטון לשיחות השלום על מנת להגיע להסדר ביניים; לא לפתרון קבע, לא לדיון על הפתרון הטריטוריאלי. אנחנו מבקשים במשא-ומתן הנוכחי לפתור את הבעיה הכאובה והקשה של שלטון ושליטה על 2 מיליוני ערבים. אנחנו מציעים להם ניהול עצמי של ענייניהם כדי למנוע את החיכוך הבלתי-נסבל שאוכל בקרבנו כל חלקה טובה ומסכן יום את ביטחוננו.

אני מבקש לשאול בעיקר את חברי מהליכוד: ממה אתם פוחדים? אתם חוששים מהשתתפות פייצל חוסייני בשיחות? חנאן עשראווי שקיבלה הוראות מערפאת היתה כשרה, על זה אתם מגינים, זה בסדר. פייצל חוסייני הוא הבעיה הנוראה? חיידר עבד אל-שאפי, שלא עשה שום צעד בלי תיאום עם תוניס, היה כשר, היה בסדר, על זה אתם מגינים, זו היתה מדיניות שהרגיעה אתכם.

על מה אנחנו ויתרנו? הוויתור היחיד שאנו מתכוונים לעשות הוא ההליכה שלנו למשא-ומתן בווישינגטון, בכוונה להגיע להסדר ביניים ולא כגימיק של יחסי ציבור, דבר שנכשל, שאפיין את המדיניות שלכם לאורך זמן.

הממשלה נמצאת במצב לא קל. הפרטנרים הפלשתינים לשיחות מסתובבים בכל מדינות ערב כדי לשכנע את ראשי המדינות שלא להמשיך בשיחות. ומצד שני, גם כאן יושבת קבוצה ומנסה להלך אימים על כל עם ישראל, על מנת לטרפד את המשא-ומתן בווישינגטון.

יצחק לוי (מפד"ל):

למה?

גדעון שגיא (העבודה):

אנחנו אומרים לאש"ף: לא יעזור לכם, לא נברח מעזה, לא ניסוג אף צעד אחד עד אשר נגיע להסכם ולהסדר במסגרת המשא-ומתן. וגם לכם אנחנו אומרים: לא יעזור לכם דבר. מפלגת העבודה סימנה את השגת השלום כיעד מרכזי של מדיניותה, ואנחנו נביא את השלום.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

הוויתורים לסוריה, כפי שמשמעם מפגישת רבין-מובארק

היו"ר ד' שילנסקי:

רשות הדיבור לחבר הכנסת רפאל איתן.

רפאל איתן (צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני קצת מתפלא על הדובר שלפני. או שהוא תמים, נאיבי, או שהוא לא יודע מה שנעשה, או שהוא לא מבין מה קורה בעולם הערבי. אבל בסדר, הפוליטיקה מאפשרת הכול.

יסביר לנו ראש הממשלה, מדוע נדרשת ממשלת ישראל למחוות, כדי להביא את הערבים לשולחן הדיונים? אם הם מעוניינים במשא-ומתן לקראת שלום, מדוע הם זקוקים למחוות? אם אין הם מעוניינים במשא-ומתן רציני ואמיתי, מדוע אנחנו צריכים למשוך אותם למשא-ומתן? לא רוצים, שלא יבואו. אם אנחנו היינו דורשים מחוות כדי להגיע למשא-ומתן היינו מקבלים? ממי?

ההתנהגות הזאת של הממשלה משפילה, ילדותית, מטופשת ואווילית. ככה לא מנהלים משא-ומתן על נושאים שעלולים להיות גורליים לעצם קיומנו.

הערבים והעולם לועגים לנו ומנצלים את הלהיטות הבלתי-מובנת למשוך את הנציגים הערבים לשולחן הדיונים, ומה יניחו עליו כנושאים לדיון?

האם דרשנו הפסקת אלימות כתנאי להמשך משא-ומתן? לא, להיפך. ערפאת הורה להגביר את מעשי הרצח והאלימות, ואנחנו שותקים ומחזרים אחריהם. ויותר מזה, מתפרסמת רשימת מחוות שהשיג אש"ף בתמורה לחידוש המשא-ומתן – מי צריך משא-ומתן אם כדי להגיע לשולחן הדיונים כבר מקבלים את הרשימה, כפי שפורסמה והוצגה על-ידי חבר הכנסת נתניהו? כדי לחסוך זמן אני לא אקרא אותה.

זאת התנהגות עלובה, חסרת כבוד לאומי, נטולת היגיון. למה זה דרוש? הלא אחרי מימוש המחוות הללו, קו ההתחלה של המגעים במשא-ומתן הוסג לאחור.

במאבק על ארץ-ישראל ההתיישבות היא הקובעת למי תהיה הארץ הזאת. הפסקתם את ההתיישבות ואמרתם לערבים: אנחנו מודים שהארץ הזאת אינה שלנו, ולא רק ביהודה, בשומרון ובעזה, אלא גם בוואדי-עארה. מדוע הוקפאה תוכנית המתאר להקמת מרכז עירוני בתוספת יישובים? כי זה היה התנאי של הערבים בכנסת, לתמוך מבחוץ בקואליציה הזאת? מאז קום המדינה לא קרה דבר כזה. אם זה לא נכון, תסבירו, בבקשה, מה קורה בוואדי-עארה.

הולכים למשא-ומתן עם סוריה, שלום תמורת הכול, כפי שפורסם. האם יש נטייה כזאת? האם הדבר הובטח? אם כן, מי צריך משא-ומתן. חבל על הכסף של הנסיעה לוויינגטון. דברים כאלה ניתן לסכם בגשר בנות-יעקב או אפילו בראש-פינה.

אבל, אם ראש הממשלה דבק בעמדותיו, כפי שאני מצטט ממכתבו לאיתן בן-דוד וגיורא זייד: "עמדותי לעניין הגולן ידועות וחזרתי עליהן ללא הרף: לא נרד מהגולן, אף כי יש מקום לפשרה טריטוריאלית או אחרת" – בדיוק לפני שנה, 20 במרס 1992, היום שבו חתם יצחק רבין על המכתב הזה.

מה השתנה בעמדת הסורים? משכו את ידיהם מתמיכה בטרור האירני בלבנון? הקפיאו התחמשות לסוגיה, לרבות טילי קרקע-קרקע? הציעו לנו מחוות כלשהן? זו דוגמה לעקביות? ניהול משא-ומתן נחוש ונוקשה מצדנו, או סחר-מכר של חנות מכולת בשוק של פשפשים?

ראש הממשלה הוזמן לאיסמעיליה. עם ערפאת משוחחים בקהיר. מדוע הלכת לשם? מדוע לא בניצנה, בירושלים או בקהיר? כי בכוונה השפילו את ראש הממשלה, שיזחל לניצנה על גחון.

שר הבריאות ח' רמון:

איסמעיליה.

חיים אורון (מרצ):

איסמעיליה.

רפאל איתן (צומת):

מדוע אתה נזקק למובארק כמתווך? האם אתה תמים לחשוב שאי-פעם בנושא כלשהו הוא יהיה אובייקטיבי, יתמוך בעמדותינו, או יקבל גושפנקה של מתווך ללא משוא-פנים? פרס פסיכולוגי שאינו מגיע לו ואף אין בו שמץ של אמת עובדתית.

אירן היא כוח עולה בטרור, בחתרנות, בהתחמשות חסרת מעצורים ורסן ובחתירתה לנשק מוחלט. האם אין עובדות אלה מחייבות את ישראל לחשוב שוב ושוב על עמדותינו? מה יועיל הסכם עם סוריה כאשר אירן מקימה ומבססת כוח משלוח בלבנון, בסיוע סוריה? האם הסכם כזה יבלום את שאיפותיה של אירן לצאת לשחרור ירושלים? מי יעמוד בדרכה כאשר יימצא בידה נשק להשמדה המונית והאמצעים לשיגורו? האם הסכמים עם מדינות ערב והערבים בארץ-ישראל מהווים חיזוק ליכולת עמידה מול הסכנה האירנית המתפתחת? התשובות הן שליליות.

מהי עמדת ארצות-הברית לגבי בעיה זו? "אתם מגזימים", נרמז משם לאחר ביקור ראש הממשלה בווינגטון. כי אם הם היו אומרים שהסכנה רצינית, זה היה מחייב אותם לעשות משהו.

עכשיו, כאשר הערבים משחקים את ה"באים לא באים" לשיחות, גם לנו זכות לומר: אם כך, גם לנו יש בעיות ושאלות: א. מי יבלום את אירן? ב. על מה מוותרים הסורים כדי לזכות בשלום? ג. מי מסוגל לבלום את הטרור כל זמן שמתנהל משא-ומתן? ואם אין מי שמסוגל, מי יהיה מסוגל לבלום את הטרור לאחר מכן? ד. מהי עמדת העולם הערבי, שבא לשיחות לגבי הפליטים? ה. מי ומה מוכנים לתרום ליישובם של הפליטים בסיני, בירדן, בסוריה, בעירק? בבקשה, על-פי התשובות שנקבל, נחליט אם יש מקום למשא-ומתן או לא.

אני מפנה את תשומת לבך, אדוני ראש הממשלה, לסקר שפורסם אתמול. אתה לא במקום הראשון, לא לראשות ממשלה ולא כשר ביטחון. זה לא מדליק אצלך זרקור אדום? זה לא מצלצל לך חזק באוזניים? הציבור אינו טיפש, תשים לב. היה סקר לפני שבועיים או שלושה שבועות, ולפיו המחנה שלכם הוא במיעוט אילו היו היום בחירות.

ולסיום, כאשר אתה מנהל משא-ומתן על גורל מדינת ישראל, תהיה לנגד עיניך התמונה הנוראה שנגלתה לך בביקורך במחנות ההשמדה, ואל תיתן שמץ של סיכוי להיסטוריה לחזור על עצמה בגלל משגים, טעויות והערכה מוטעית ביסודה לגבי מהות הסכסוך והכוונות האמיתיות של אויבי מדינת ישראל. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה.

חשש להבטחות מהותיות בנושא האוטונומיה שהוסכמו בין הממשלה, מצרים וארצות-הברית

היו"ר ד' שילנסקי:

רשות הדיבור לחבר הכנסת יצחק לוי.

יצחק לוי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני דווקא רוצה לפתוח בברכה לראש הממשלה על קיום הטקסים המרגשים והחשובים בפולין: הטקס בוורשה, הטקס באושוויץ, דברים שהוסיפו למשמעות העמוקה והכבדה, המשמעות הרגשית שיש לעם ישראל לגבי כל מה שקרה בשואה. אין לי ספק, שזה גם הוסיף הרבה מאוד לדור הצעיר במדינה, לראות התייחסות כל כך רצינית.

אני רק חייב, בשולי הטקסים המרשימים האלה והביקור המרשים הזה, למחות על התנהגותה של שרת החינוך שולמית אלוני במפגש עם תלמידים, על דבריה המזלזלים בדגל ישראל. אני חושב שהמסר שהועבר על-ידי שרת החינוך היתוסף על מסרים רבים שהיא מעבירה, המורים שהיא איננה יכולה להיות שרת חינוך של קונסנסוס לאומי. חבל שזה קרה. זה עוד נדבך אחד שמראה עד כמה זו היתה טעות למנות את שרת החינוך הזו לתפקידה.

לעצם העניין. מדיניות המחוות של ממשלת ישראל גוררת דרישות נוספות מצד הפלשתינים, שאינני יודע אם יהיה להן סוף. השאלה הראשונה שממשלת ישראל צריכה לשאול את עצמה היא, מדוע הפלשתינים לא באים לשיחות ב-20 באפריל? מה רע להם? האם יש ממשלה יותר נוחה במדינת ישראל שאתה יכולים לשבת? אני חושב שלא. מבחינתם, הרי כמעט בטוח שהם ישיגו לפחות חצי תאוותם, אם לא את כל תאוותם בידם. הפלשתינים היו צריכים לרוץ לשבת בווינגטון, לא לעכב אפילו ביום אחד. אם נקבע שהשיחות יהיו ב-20 באפריל, הם היו צריכים לבקש להקדים אותן ל-18, ל-10. כך ההיגיון אומר. הרי ככל שיוקדמו השיחות וככל שיתקדמו השיחות יהיה להם טוב. יש פה ממשלה שמבינה אותם.

חיים אורון (מרצ):

אני מציע שתוותר על התחרות בטיפשות – – –

יצחק לוי (מפד"ל):

לא, לא. למה טיפשות? למה לכנות אותם טיפשים? למה לכנות שותפים לשיחות טיפשים? זה יפה? אתם רוצים באמת לחדש את השיחות מתוך הכרזה שהם טיפשים? אני חושב שאתם מחבלים בתהליך השלום באמירה הזאת. לדעתי, יש פה חבלה אמיתית בתהליך השלום בזה שאתה אומר שהפלשתינים טיפשים. זה חבל וזה גרוע. לא טוב.

חיים אורון (מרצ):

נוהגים בטיפשות.

שר הבריאות ח' רמון:

נראה לי שזה מאוד מטריד אתכם.

יצחק לוי (מפד"ל):

תהיו נאמנים לקו של הממשלה: הפלשתינים הם אנשים חשובים וחכמים, וצריך לשבת אתם, הם לא טיפשים.

חיים אורון (מרצ):

ועושים שטויות.

יצחק לוי (מפד"ל):

אבל בואו נחשוב מדוע זה קורה. הרי השטות הזאת היא שטות מכוונת, היא לא שטות. זה לאחר הרבה דיונים, לאחר שיחות רבות, לאחר התייעצויות בעולם הערבי.

מרדכי גור (העבודה):

אז למה הם לא באים?

יצחק לוי (מפד"ל):

אני אומר לך מה פרשנותי ומה הציבור מבין – למה הם לא באים? כי הם יודעים, שכלל שהם יאחרו יותר הם יגיעו בעמדות טובות יותר למשא-ומתן. הם פשוט משחקים בממשלת ישראל כדי להגיע למשא-ומתן עם ויתורים נוספים, עם הישגים נוספים. זו הסיבה. יש סיבה אחרת, אדוני סגן השר גור? אנא תאמר מה הסיבה הנוספת. מה יכולה להיות הסיבה לכך שהפלשתינים דוחים את תאריך המשא-ומתן?

מרדכי גור (העבודה):

יש להם פחד, שהם לא יקבלו את מה שהם רוצים.

יצחק לוי (מפד"ל):

לא, אדוני.

מרדכי גור (העבודה):

שאלת אותי.

יצחק לוי (מפד"ל):

הם יודעים שהם יכולים לסחוט עוד קצת, מכיוון שהם קיבלו. הם קיבלו את החזרת המגורשים. הם קיבלו החזרת מגורשים נוספים. הם קיבלו את צירוף פייצל חוסייני למשלחת.

חבר הכנסת שגיא, לא רציתי להפריע לך יותר מדי בזמן נאומך. אני רוצה לומר לך, שצירופו של פייצל חוסייני זה לא עניין פרסונלי, אם פייצל חוסייני טוב מזה או מזה. מדובר פה באיתות, שירושלים נמצאת בתוך המשא-ומתן. אפשר להגיד מה שרוצים. אפשר להגיד שלפייצל חוסייני יש כתובת אחרת. אפשר להגיד כך ואפשר להגיד אחרת. זו המשמעות. הממשלה הקודמת לא צירפה אותו למשלחת בגלל המשמעות המדינית של העניין, ולא מפני שיותר טוב לדבר עם חיידר עבד אל-שאפי ולא עם פייצל חוסייני. אין שום משמעות אישית – לדבר עם זה או עם אחר. המשמעות האמיתית פה היא צירוף של אדם שייצג את הקו הפלשתיני, ייצג אותו באגרסיביות, ויאמר, ירושלים היא בתוך המשא-ומתן. זה מה שהוא יאמר, ולכן הוא רוצה להצטרף.

גדעון שגיא (העבודה):

הממשלה הקודמת הכניסה את ערפאת – – –

יצחק לוי (מפד"ל):

זה לא נכון.

חיים אורון (מרצ):

פייצל חוסייני הוא אגרסיבי – – –

יצחק לוי (מפד"ל):

אני מדבר על משא-ומתן על ירושלים. חבר הכנסת אורון, לא מדברים על ירושלים? מעכשיו מדברים על ירושלים. את האיתות הראשון קיבלנו מחברת הכנסת יעל דיין, שנבחרה לייצג את סיעת העבודה בדיון הזה. אותה חברת כנסת שמטפחת את הקשרים עם ערפאת ועם אחרים, היא הראשונה ממפלגת העבודה שבאה לדבר בדיון היום. ובמה היא מסיימת את הנאום שלה? באיתות ברור. אנחנו נשנה את נעמי שמר ונתחיל לדבר על ירושלים. למה היה צריך לומר את הדברים האלה? איזו משמעות יש לדברים האלה? רוצים היום לשכתב את השירים של נעמי שמר כדי להכין את דעת הקהל. באים ואומרים, אפשר לדבר על ירושלים. בורות המים, כיכר השוק, מלאים או ריקים זה לא משנה. זה דבר מאוד חמור, וזו הסיבה שהפלשתינים רוצים לדחות.

אגב, אני הערכתי מאוד את דבריו של שר החוץ, שבא ואמר: עד לתחילת השיחות לא תהיינה מחוות נוספות. צריך ללמוד מזה שני דברים: א. שכבר היו מחוות, ויכול להיות שאנחנו לא יודעים על כולן; ב. עד אז לא יהיו מחוות, אבל אם יהיה צורך ביום הפתיחה בעוד איזה דבר, בעוד דחיפה קטנה כדי לתת קצת תנופה לשיחות, נראה, אבל עד אז לא נדבר על זה. כלומר, מדיניות המחוות עושה פלסטר את כל מדיניות המשא-ומתן ללא תנאים.

לו היתה ממשלת ישראל אומרת: בסדר, מדברים על מחוות, בואו נדבר על מחוות משני הצדדים, זה דבר ראשון, זה דבר יסודי. המשלחת הפלשתינית תודיע שהיא מתנערת מטרור, שהיא מתנגדת לטרור, שהיא קוראת להפסיק את הטרור. אילו זה היה כך, יש בזה הישג, זה היה הישג חשוב, ואז אולי היה גם נוח יותר לבוא ולדבר. אבל ממשלת ישראל אפילו לא דורשת זאת. ערפאת ברוב חוצפתו הולך למובארק ומבקש ממנו להשפיע על ראש ממשלת ישראל לפתוח את הסגר. הוא אינו בוחל באמצעים כדי להשיג את מה שהוא רוצה. אבל ישראל לא העמידה את הפסקת הטרור כדרישה מהמשלחת הפלשתינית, היא לא אמרה: אנחנו יושבים אתכם ולא יושבים אתכם ולא עם ה"חמאס". מה ההבדל? כי אתם רוצים שלום. ה"חמאס" לא רוצים שלום. אם אתם רוצים שלום, תאמרו שאתם נגד הטרור. תורו לאנשיכם להפסיק את הטרור. זו צריכה להיות דרישה, כמדיניות של הממשלה. אבל – שום דבר.

ממשלת ישראל הולכת בלי שום תנאים, ואילו לפלשתינים יש תנאים למכביר; עוד תנאי ועוד תנאי ועוד תנאי ועוד תנאי.

אני חושש מאוד שממשלת ישראל מובילה למצב, שכשנגיע למשא-ומתן כבר לא יהיה על מה לדון, אלא על תנאי התקפלות של ממשלת ישראל מתוך יש"ע. לא יהיה על מה לדון יותר. גם לא יהיה אפשר לדון יותר.

בנוגע לסוריה אנחנו הולכים בדרך מאוד מסוכנת. ערביות אמריקניות, ערביות אמריקניות למצב שייווצר, שגבול ישראל יוכל להיפרץ ובתוך שעות מעטות הסורים יכולים להיות בגליל בכולו, אם הגולן לא בידנו. אבל אנחנו סומכים על האמריקנים, ראינו אותם בכוויית. הם פעלו נהדר, אחרי תשעה חודשים, אחרי שהכול נשרף, אחרי שכל הנשים נאנסו, אחרי שהכול נשדד. היה צריך עוד ישיבה של מועצת הביטחון של האו"ם ועוד החלטה, ועוד איזה גיבוש קואליציה, עד שאחרי תשעה חודשים הם הגיעו לאזור. אלה ערביות אמריקניות שאנחנו רוצים בגולן? אז בגולן זה המצב. הכול תמורת הכול. משפט קסום, שאומר בעצם איבוד הביטחון למדינת ישראל.

השלום יכול להיות רק אם אסד ידע שאנחנו נמצאים 30 קילומטר מדמשק, רק אז יהיה שלום. אם אסד ידע שהוא 20 קילומטר מטבריה, או 10 קילומטר מטבריה, לא יהיה שלום. על מה אנחנו בונים?

והנה, עם הפלשתינים אותה מדיניות, אותו דבר. לא לדרוש הפסקת הטרור, לשבת עם אנשים שמעודדים את הטרור, והרי עכשיו ממשלת ישראל עושה מאמצים, מאמצים חיוביים בנושא הביטחון. הראיה, שאפשר היה לעשות את זה, וחבל שהליכוד לא עשה את זה. צריך לומר את האמת.

גדעון שגיא (העבודה):

הוא לא יכול היה לעשות.

יצחק לוי (מפד"ל):

היה צריך לעשות את זה בממשלת אחדות. היה צריך לעשות את זה כשרבין היה שר הביטחון, בתחילת האינתיפאדה. טוב שהיום נעשים צעדים תקיפים יותר בנושא הביטחון. אבל, מצד שני, הולכים לעשות מעשה שעולה בדמים. זה עולה בדמים של חיילים יהודים, זה עולה לפעמים בדמים של ערבים חפים מפשע, זה עולה בדמים. עכשיו הולכים להחזיר 400-500 אנשים, שמייד נכנסים לרשימת המבוקשים, שמייד ייכנסו למחתרת, שמייד יתחילו ללבות את הטרור.

חיים אורון (מרצ):

70-80.

יצחק לוי (מפד"ל):

70-80? 400 אנשי "חמאס". לצרף. אני הבנתי. 400 ועוד 70. עוד רשימה של מבוקשים, שחיילים יצטרכו לבוא ולסכן את עצמם כדי לתפוס אותם.

חנן פורת (מפד"ל):

וכל אחד מהם יצטרך להצהיר שהוא מפסיק – – –

יצחק לוי (מפד"ל):

מה פתאום? איזו הצהרה? מה הצהרה? הרי אלה שיושבים אתנו בווינגטון לא מצהירים. אנשי השלום לא מצהירים. אלה באים ואומרים בפירוש שהם אנשי טרור.

גדעון שגיא (העבודה):

חבר הכנסת פורת, אילו הם היו מצהירים, היית רגוע?

חנן פורת (מפד"ל):

אתה יודע מה? אני רוצה לראות לפחות את ההצהרה הפומבית שלהם. אני רוצה שיצהירו על כך שהם מפסיקים את הטרור. זה לא אלמנטרי?

יצחק לוי (מפד"ל):

לו זה היה כך, היה בזה הישג.

חנן פורת (מפד"ל):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

רשות הדיבור לסיכום לחבר הכנסת יצחק לוי.

יצחק לוי (מפד"ל):

לכן, אדוני היושב-ראש – – –

תופיק זיאד (חד"ש):

— — —

רחבעם זאבי (מולדת):

ולפני הכיבוש לא נרצחו יהודים?

תופיק זיאד (חד"ש):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

כדי למנוע אי-הבנות, רשות הדיבור לחבר הכנסת יצחק לוי.

יצחק לוי (מפד"ל):

לכן, אדוני היושב-ראש – – –

תופיק זיאד (חד"ש):

— — —

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת תופיק זיאד, רק עכשיו באת ואיזו מהומה כבר נוצרה.

משה פלד (צומת):

תמיד רצחתם יהודים.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת פלד.

משה פלד (צומת):

תמיד רצחתם יהודים; לפני הכיבוש ואחרי הכיבוש, תמיד.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת פלד, יושב-ראש הכנסת, שבח וייס, הביא לידיעתנו קודם, שאתה שולט בעצמך בצורה יוצאת מהכלל מאחר שבנך, שיושב בין החיילים המצטיינים, יושב ביציע. עכשיו הבן יצא ואתה קיבלת דרור.

גדעון שגיא (העבודה):

הוא מתחרה עכשיו בגנדי.

היו"ר ד' שילנסקי:

הנה עכשיו שקט. חבר הכנסת יצחק לוי, אתה יכול להמשיך.

יצחק לוי (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אני רוצה לסיים במשפט אחד ולומר, שכל הסיבות האלה מובילות אותנו רק למחשבה אחת, שהממשלה הזאת לא ראויה להמשיך בתהליך השלום. היא עושה את זה בדרך מסוכנת מדי. היא מוכרת ערכים בסיסיים של מדינת ישראל, ביטחון של מדינת ישראל. אין אפשרות לסמוך היום על קברניטי המדינה בתהליך המדיני, כפי שהם עושים אותו. הם היו צריכים להפסיק אותו עכשיו ולעשות עוד הפעם חושבים, כדי לראות אם הם בכלל מסוגלים להוביל אותו בדרך שתביא שלום למדינת ישראל. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה לך.

המשא-ומתן המדיני

היו"ר ד' שילנסקי:

רשות הדיבור לחבר הכנסת חיים אורון. בבקשה.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, נדמה שדווקא בימים אלה שלאחר יום השואה והגבורה, לאחר הביקור המרגש של המשלחת הישראלית בוורשה, בבונקר של מרדכי אנילביץ', ובמחנות ההשמדה בבירקנאו, לפני יום הזיכרון ויום העצמאות ראוי שנקיים את הדיון בשורשים האמיתיים שלו, חבר הכנסת יצחק לוי.

דוברי האופוזיציה שעלו לדוכן תקפו את הממשלה בשני צירים. לחבר הכנסת נתניהו היו עצות של רב-מג איך לנהל את המשא-ומתן.

יצחק לוי (מפד"ל):

אתה משיב בשם הממשלה?

חיים אורון (מרצ):

אני משיב כחבר הקואליציה, בביקורת קשה על עמדותיך ועל עמדותיו, בשביל לנקות את השולחן.

לחברי הכנסת האחרים היתה ביקורת קשה מאוד על מה שהם קוראים המחוות באשר לניהול המשא-ומתן; כי הם רק נותנים, נותנים הכול. מי שהיום באופוזיציה מתכחש, באופן שלי הוא לא ברור, למשא-ומתן שהם ניהלו – לא החברים שיושבים פה עכשיו – משא-ומתן קודם עם המצרים. שם המתן כולו קדם לפתיחתו של המשא-ומתן במרוקו, והסתיים כאשר ניתן כל השטח, עד לסנטימטר האחרון בטאבה.

אני תומך במשא-ומתן שניהלה ממשלת הליכוד הקודמת, ואני מקווה שבכמה אמנויות של המשא-ומתן הממשלה הנוכחית תנהל אותו באופן מוכשר יותר מהממשלה הקודמת.

למדריך, חבר הכנסת לוי, הגענו בדיוק כמו ששמיר התכוון להגיע למדריך? מה אמר חבר הכנסת רחבעם זאבי על הדרך שבה הגיעה הממשלה למדריך? מה אמר שר השיכון, איך הממשלה הגיעה למדריך?

שר הבריאות ח' רמון:

לשעבר.

חיים אורון (מרצ):

שר השיכון לשעבר. מה אמרו חלק מראשי סיעת הליכוד על התקפלות הממשלה בדרכה למדריך, שם לא היה משא-ומתן שקדם למשא-ומתן, שהיה חלק מהמשא-ומתן?

יצחק לוי (מפד"ל):

אנחנו כבר באמצע השיחות.

חיים אורון (מרצ):

אנחנו בתוך המשא-ומתן. הוויכוח שלכם הוא על דרך ניהול המשא-ומתן? הטענה שלך, שהממשלה איננה ראויה לנהל משא-ומתן, היא לא משום שיש לך ספק ביכולת ניהול המשא-ומתן, אלא משום שאינך רואה את יעדי המשא-ומתן של הממשלה הזאת עולים בקנה אחד עם דעותיך. וגם אם נקבל את כל עצותיך, שאת חלקן הגדול אינני מקבל לגופן, אתה לא תראה במשא-ומתן הזה משא-ומתן ראוי. לכן אתה באופוזיציה ואנחנו בקואליציה, משום שיש שתי דרכים שונות, קוטביות, שאנחנו רואים בהן את תמונת המשא-ומתן, ובעיקר את מה שצריך לצאת ממנו.

מה זה מחוות? ניתן לומר, שהמחוות הן דברים שאנחנו נותנים תמורת לא-כלום. חבר הכנסת קצב מנה את המחוות. הפסקת הבנייה בשטחים היא למען הפלשתינים? זו ברכה שעשינו למען עצמנו – להשקפתי, לא להשקפתך. אמרתי את זה בחמש השנים האחרונות מאות פעמים מעל הדוכן הזה, עוד לפני שידענו שיש מדריך, עוד לפני שחשבנו שיהיה משא-ומתן; ראינו בבנייה בשטחים ובהתנחלויות טעות מבחינה ישראלית ויהודית, במחלוקת אתך. הפסקת ההתנחלויות היא מחווה לפלשתינים? זה מימוש המדיניות של הממשלה הזאת.

הכנסתו של פייצל חוסייני למשא-ומתן היא מחווה? הממשלה התפרקה, אנחנו היינו אז באופוזיציה. בתקופת בייקר מפלגת העבודה פרשה מהממשלה, בין השאר בגלל הוויכוח על השאלה הזאת.

אני רוצה סוף-סוף להבין, חבר הכנסת לוי. אם חנאן עשראווי משתתפת במשא-ומתן, ומוחמד נטשה מחברון, זה אומר שאתם מוותרים על חברון ועל רמאללה?

יצחק לוי (מפד"ל):

אתם אומרים — — —

חיים אורון (מרצ):

רגע. לשיטתכם, אם הייתם בממשלה שחנאן עשראווי וחיידר עבד אל-שאפי מעזה היו חברי המשלחת, מישהו בעולם מבין שאתם מתכוונים לוותר על עזה, על חברון ועל רמאללה?

יצחק לוי (מפד"ל):

אם כל מי שיושב מול חנאן עשראווי זה חנן פורת, הייתי הרבה יותר שקט.

חיים אורון (מרצ):

או, עכשיו אני מבין מה שאתה אומר.

חנן פורת (מפד"ל):

ההבדל הוא בין מי שאתה נושא ונותן אתו; אתה נושא ונותן, לצערנו, על יהודה ושומרון. השאלה היא אם אתה נושא ונותן על ירושלים.

חיים אורון (מרצ):

אינני נושא ונותן על ירושלים.

חנן פורת (מפד"ל):

זה ההבדל.

חיים אורון (מרצ):

נשף המסכות שהעליתם אותו על ראש התורן, ולצערי הרב, הממשלה שאני שותף בה הרבה פחות משתתפת בו, הוא מבחינתי מיותר לחלוטין. לעמדותי ולעמדת מרצ, ניתן לנהל את המשא-ומתן עם מי שהוא מתנהל ממש, עם אש"ף ועם מי שאש"ף ימנה; כי ממילא, לא כשאתם ניהלתם משא-ומתן ולא כשאנחנו מנהלים משא-ומתן, אין חבר אחד במשלחת המשא-ומתן שלא קיבל אישור מהנהגת אש"ף.

חבר הכנסת פורת, אתה יכול לומר מה שאתה רוצה. כאשר סאיב עריקאת בא למדריד עם הכאפייה, הוא בא עם הכאפייה של ערפאת, ושמיר ישב מולו. מה אתם מרמים את הציבור? הציבור לא יודע את זה? הציבור לא מבין? הציבור מבין.

משה פלד (צומת):

הציבור מבין והוא זה – – –

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת אורון, תסלח לי רגע. רבותי, קראתם קריאות ביניים, קיבלתם תשובות, עכשיו תאפשרו – – –

חיים אורון (מרצ):

תשובות טובות.

היו"ר ד' שילנסקי:

אסור לי להתייחס. אני רק אבקש לאפשר לחבר הכנסת אורון להמשיך, ואני מוסיף לו שלוש דקות. חבר הכנסת אורון, קריאות הביניים היו לגיטימיות, אבל לא על חשבונך.

שאול גוטמן (מולדת):

תן לו נעלי התעמלות, שהוא יוכל לרוץ מהר לים.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת גוטמן, גם אם תנעל נעלי התעמלות וגם אם תלבש את כל בגדי הספורט במדינה, אני אתך לא אתחרה, לא על נאמנות לארץ, לא על נאמנות למולדת ולא על נאמנות להתיישבות. מצדי אתה יכול להתחיל לרוץ מעכשיו לאן שאתה רוצה לרוץ. זה אפילו לא מעניין אותי לאן אתה רץ.

שאול גוטמן (מולדת):

אתה תגיע לים מהר מאוד.

חיים אורון (מרצ):

מדברים פה על מחוות? מדברים פה על מהלכים במשא-ומתן שיאפשרו לו להתנהל? אנחנו אדישים לגבי מה שקורה ברחוב הערבי? אין לנו עמדה? אינני מדבר על מי שלא רוצה שום משא-ומתן; מי שרוצה משא-ומתן, כמוני, אין לנו עמדה לגבי אותה ישיבה של תשע שעות אתמול בעמאן, כאשר יש ויכוח קשה במשלחת הפלשתינית, בחברה הפלשתינית, האם להתקדם בתהליך השלום או אולי להתחבר למי שלשיטתכם יעשה סדר בעניין, ל"חמאס" – אתם באמת לא יהיה משא-ומתן. לנו יש עניין, אני מצהיר עליו, שאותם כוחות בציבור הפלשתיני, שמוכנים להידבר אתנו במשא-ומתן קשה מאוד, עם מחלוקות בשאלות מהותיות, שנשב ונדבר אתם.

הקלה בסגר זו מחווה? מפקדי צה"ל בשטחים, שמדברים על הקושי הגדל והולך בסגר כמו שהוא מתנהל, הם מדברים על מחוות? מי ש-25 שנה דרש אחריות בלעדית למה שקורה בשטחים ומנע כל אפשרות של פיתוח בשטחים יכול היום להתנער מאחריותו ל-120,000 מובטלים, ל-700,000 משפחות, ולהגיד: לא מעניין אותי?

משה פלד (צומת):

זו צביעות אחת גדולה.

שאול גוטמן (מולדת):

מי דואג להם?

חיים אורון (מרצ):

המחוות שבהן מדובר? אני חושב, שממשלה שתלווה את תהליך המשא-ומתן במהלכים שיחזקו בציבור הפלשתיני ובמשלחת הפלשתינית ובארצות ערב אותם גורמים שמאמינים שהדרך לפתרון

הסכסוך היא רק דרך המשא-ומתן, דרך של הסכם והכרה הדדית בינינו לבין הפלשתינים, בינינו לבין ארצות ערב – זה מהלך שכולו נובע מהגדרה נכונה של אינטרסים ישראליים. מבחינה זאת המחוות שבהן מדובר אינן מחוות אלא דרך ביצוע מדיניות של הממשלה שאתם אינכם מקבלים אותה. את הממשלה אתם לא מקבלים ואת המדיניות שלה אתם לא מקבלים. לכן, כל מעשה שהיא עושה נתפס בעיניכם כמחווה לטובת מישהו אחר – –

מיכאל איתן (הליכוד):

אפשר לשאול שאלה?

חיים אורון (מרצ):

אם היושב-ראש ירשה לי, אני אסכים.

היו"ר ד' שילנסקי:

לא.

חיים אורון (מרצ):

– – ובעיני נתפס כמהלך נכון שתפקידו להוציא את המשא-ומתן מנקודת הקיפאון שבה הוא תקוע בשבועות האחרונים, במידה רבה מאוד באשמת הפלשתינים; בשבועות האחרונים, במידה רבה מאוד באשמת המחלוקת והעימות החרף מאוד, עימות דמים שמתנהל בתוך העם, שאינני אדיש לגביו.

אני מוכן, במידת יכולתי, להביא למצב שאותם כוחות שמוכנים להידבר אתנו אומנם ישבו אתנו למשא-ומתן.

מיכאל איתן (הליכוד):

זה חידוש מרענן. סוף-כל-סוף מפ"ם מאשימה את הערבים ולא את היהודים בקיפאון. הרבה שנים לא שמענו שהערבים אשמים בקיפאון.

חיים אורון (מרצ):

חבר הכנסת איתן, האמן לי שהחידוש הזה הוא תוצאה של חוסר ידע מספיק שלך של עמדות מפ"ם. אם היית מודע יותר לעמדותינו – אולי זו אשמתנו – היה מתברר לך שלא מדובר בשום חידוש. אני לא עומד כאן לא היום ולא בעבר על תקן של סניגור בקבלנות של עמדה ערבית. אני עומד כאן על תקן של מי שעל-פי מיטב השקפתו מבין מהי העמדה הישראלית הנכונה במשא-ומתן המאוד-מסובך, המאוד-עדין, בצומת ההיסטורי שבו אנחנו עומדים.

משום כך, מעשיה של הממשלה, שאתם קוראים להם מחוות, הם מעשי מדיניות שצריך לעשותם. משום כך הרצון שהמשא-ומתן יתחדש למרות הקשיים שהפלשתינים הערימו עליו – ב-27 באפריל או ב-29 באפריל, זה לא משנה כרגע – הוא נכון.

לכן צירופו של פייצל חוסייני כאחד המנהיגים הבולטים שמעוניינים בקידומו של המשא-ומתן, מנימוקי שלו, מנימוקים פלשתיניים, המתחברים עם אינטרסים שלנו. אלו הן נקודות חיבור שרק על בסיסן ניתן לנהל משא-ומתן בין עמים שנלחמו עשרות ומאות שנים ולהגיע באמצעותו לשלום.

אני מודע לחלוטין לעובדה, חבר הכנסת מיכאל איתן, שדמות השלום שאני רוצה להגיע אליה שונה באופן קיצוני מדמות השלום שאתה רוצה להגיע אליה. לכן ננהל את הוויכוח על דמותו של השלום הרצוי בעינינו, ושאלת המחוות היא וריאציה בוויכוח על השאלה המרכזית הזאת.

אני מקווה שהממשלה הזאת תעשה את כל המאמצים ותתקדם באינטנסיביות רבה יותר מכפי שאולי קרה בחודשים האחרונים במהלכים הללו גם בגזרה הפלשתינית, גם בגזרה הסורית וגם במסגרת ההסדר הכולל באזור, כי זה האינטרס הישראלי העליון, ואולי מוטב לומר אותו דווקא בשבוע הזה שבין יום השואה והגבורה ובין יום העצמאות.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. ישיב השר חיים רמון.

שר הבריאות ח' רמון:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הדיון הזה אכן מתקיים, כפי שציינו כמה מן הדוברים, בין יום השואה והגבורה לבין יום העצמאות.

כולנו נמצאים עדיין תחת רושם הטקסים והאירועים גם בארץ, ובעיקר הטקסים שהיו בפולין. אני רוצה לברך את המשלחת הישראלית – ראש הממשלה ושרת החינוך והתרבות – על האופן היוצא מן הכלל שבו הם ביטאו – – –

חיים אורון (מרצ):

ויושב-ראש הכנסת.

שר הבריאות ח' רמון:

— — את יושב-ראש הכנסת, את חברי כנסת שהיו, על הדרך היוצאת מן הכלל שבה הם ביטאו את הקונסנסוס הלאומי לגבי השואה והגבורה.

בעוד ימים מספר נחוג את יום העצמאות. ישבו פה בתחילת הדיון חיילים מצטיינים מכל חילות הצבא, מכל צה"ל, אשר ביטאו את כוח המגן של מדינת ישראל, את העוצמה הצבאית של מדינת ישראל, המאפשרת לנו להמשיך ולהתקיים כאן. אל העוצמה הצבאית הזאת צריך לצרף — לא כפי שאמר חבר הכנסת נתניהו: כוח פוליטי, שריר פוליטי — תבונה פוליטית. העוצמה הצבאית צריכה לאפשר לנו, כפוליטיקאים, לפעול בתבונה ובגמישות המתבססות על העוצמה הצבאית. את השרירים צה"ל מספק; את התבונה, האחריות והראייה הכוללת צריכה לספק הממשלה.

אני מקווה שאכן בשבוע הבא יתחדשו השיחות בווישינגטון עם כל הצדדים. שיחות השלום ותהליך השלום הם תהליכים חיוניים לכל הצדדים. אף אחד מהצדדים איננו עושה טובה לאיש כאשר הוא מתייצב לשיחות השלום. לא אנחנו עושים טובה לפלשתינים, ואנחנו לא עושים להם חסד שאנחנו באים לשיחות השלום, אלא השלום חיוני לנו, חיוני עד מאוד. אנחנו מוכנים לשלם עבורו, כי התמורה של שלום היא מעל כל מה שאנחנו יכולים לשלם; לא כל מחיר, אבל בהחלט מחירים משמעותיים מאוד.

הפלשתינים עצמם צריכים לדעת, שהם לא עושים לנו טובה כאשר הם באים לשיחות השלום. יש להם אינטרס מובהק להגיע לשיחות הללו, כי אחרת הם לא היו באים.

צריך להיות ברור, שרק במשא-ומתן ניתן להגיע להסכמים מתוך כבוד הדדי, מתוך הכרה הדדית, מתוך סיפוק הדרישות של כל אחד מהצדדים, הדרישות החיוניות והיסודיות.

הפלשתינים עושים טעות קשה בכך שהם מנסים לנהל משא-ומתן לפני המשא-ומתן. בהחלט, במהלך המשא-ומתן אנחנו נציע הצעות משמעותיות אשר עולות בקנה אחד עם השקפת העולם של הממשלה שנבחרה, כפי שהיא הודיעה לציבור. לא עם הליכוד — — —

צחי הנגבי (הליכוד):

מה עם הדרישות?

שר הבריאות ח' רמון:

כולל דרישות.

צחי הנגבי (הליכוד):

איזה, למשל?

שר הבריאות ח' רמון:

האמן לי שאתה תשמע.

צחי הנגבי (הליכוד):

האם זו לא חובה לחשוף מראש דרישות?

שר הבריאות ח' רמון:

גם דרישות וגם תביעות. הדרישה המרכזית, אם כבר שאלת, היא לחיות בשלום, היא לשמור על הביטחון. אנחנו רוצים להשיג שלום וביטחון. ושלום וביטחון משיגים עם האויב, כי האויב מונע מאתנו את השלום והביטחון.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, יש פה הצגות.

היו"ר ד' שילנסקי:

אני מבקש להוריד את השלטים. הסדרנים, נא להוציא את מחזיקי השלטים מהציע. אני מבקש מכולם להירגע, לא קרה שום דבר. אבקש מהשר להמתין רגע. אני מבקש מכל אלה שהחזיקו את השלטים לצאת. תודה רבה.

מיכאל איתן (הליכוד):

אני חושב שזה מעשה שלא צריך לעבור עליו לסדר-היום.

היו"ר ד' שילנסקי:

חברי הכנסת, אני לא מתייחס למחזה. יש סדר מסוים בכנסת, וזה לא לגיטימי להניף שלטים. מניפי השלטים נענו לפנייתי ועוזבים לבד את היציע, בלי עזרת הסדרנים. הכול בסדר. אנחנו חוזרים לסדר-היום. בבקשה, אדוני השר, אתה יכול להמשיך.

שר הבריאות ח' רמון:

ונדמה לי שמעבר – – –

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אני יכול להבין את ההבדל. לומר כיושב-ראש שהכול בסדר? לפחות ניתן לומר שלפחות על-פי התקנון זה לא בסדר.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת חיים אורון, ההערה שלך לא היתה בסדר. אני מילאתי את חובתי, ואל תתפוס אותי במלה. אמרתי שזה בניגוד לתקנון, ושאני מבקש מהם לצאת. התכוונתי להגיד, אחרי שהם יצאו, שהכול בסדר. למה אתה תופס אותי במלה והולך לעשות מזה עניין? מה שעשית פשוט איננו חברי.

מיכאל איתן (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להעיר הערה קצרה. כמו שמחיתי בזמני על כך שנהגו בסלחנות במפגינים של "שלום עכשיו", כך גם בעניין הזה, לפחות היתה צריכה לבוא הערה כלפי המפגינים עצמם. הפגנות יכולות להתקיים, אבל אם אנחנו לא נשים להן גבול, אז מחר גם יצעקו מכאן ואולי גם יידו אבנים. חוץ מזה, די בזה שאנחנו נושאים שלטים בניגוד לתקנון. לכן, את הפריבילגיה הזאת נשאיר לנו, חברי הכנסת.

היו"ר ד' שילנסקי:

עכשיו, אחרי שכולם השמיעו את ההערות, הכול בסדר? הכול בסדר. בבקשה, אפשר להמשיך.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת נתניהו האשים בנאומו את הממשלה בכך שהיא רוצה, אני מצטט: לפרק אותנו מנכסים. הוויכוח האמיתי, חבר הכנסת נתניהו, בינינו לביניכם הוא, מהי ההגדרה של נכס. שמעתי וראיתי את הריאיון שלך במוצאי-שבת בטלוויזיה, והבנתי שאתה מגדיר כנכס את העובדה שמדי בוקר מגיעים לכאן 120,000-130,000 פלשתינים מהשטחים. זה בעיניך נכס, ולכן אתה מתנגד לסגר ואתה רואה בו סכנה. ואתה רואה כנכס סיפוח של 2 מיליוני פלשתינים לישראל. אתה רואה בזה נכס. ואני באמת מודה שמהנכסים האלה אני רוצה להתפרק והממשלה הזאת רוצה להתפרק. אתה רואה בג'באליה חלק בלתי נפרד ממדינת ישראל, ואנחנו לא. אתה רואה בג'באליה נכס, ואנחנו רואים בה דבר הפוך מנכס. אתה רואה בבלאטה נכס, ואנחנו רואים בה דבר הפוך מנכס. זה הוויכוח בינינו. על זה דיברת, את זה אמרת. אתה רוצה לספח 2 מיליוני פלשתינים, ואנחנו לא רוצים.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

כבוד השר, אתה רואה בבקעת-הירדן נכס?

שר הבריאות ח' רמון:

אני רואה בהבטחת הביטחון של מדינת ישראל – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אתה רואה בבקעת-הירדן נכס? השאלה מהו נכס, לא רק – – –

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת בני בגין, אני חוזר ואומר גם את מה שאמר ראש הממשלה כרגע: אנחנו רואים בשליטה על 2 מיליוני פלשתינים אסון מבחינת מדינת ישראל. אנחנו רואים בסיפוחם למדינת ישראל אסון.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

— — —

שר הבריאות ח' רמון:

תקשיב לתשובה, תקשיב. אתם רואים בזה את תוחלת קיומכם. אתם רואים בזה את ייעודכם המדיני. וכל מאמצים המדיניים מיועדים לשמר את הסטטוס-קוו, כי כל שינוי בו משמעותו התנתקות.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אין 2 מיליוני ערבים ברמת-הגולן. האם אתה רואה בחלק של רמת-הגולן נכס? בחלק. יש לך ויכוח קשה עם ראש הממשלה.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין, אני מבקש שתפזר את קריאות הביניים לאורך זמן, לא באופן מרוכז כל כך.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

חבר הכנסת לנדאו איננו כאן.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת בני בגין, זה הוויכוח המהותי. אתה רוצה לפרוט אותו לפרוטות, אתה רוצה לפרוט אותו לסעיף קטן – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לא, לא.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת בני בגין, אנא ממך. אתה רוצה לפרוט אותו לפרוטות, אתה רוצה שאני אגיד לך על הקילומטר הזה כן ועל הקילומטר הזה לא. זה איננו הוויכוח.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לגבינו כל סנטימטר – – –

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת בני בגין, למה לך? לגביך כל השטח ו-2 המיליונים דינם דין אחד.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

גם לגביך דין כולם דין אחד. גם לגביך.

היו"ר ש' וייס:

זהו, חברי הכנסת, נדמה לי שמוסד קריאת הביניים מוצה בקטע הזה.

שר הבריאות ח' רמון:

ומכיוון שיש לנו ויכוח על הנכסים, הממשלה הזאת פועלת להתנתק מ-2 מיליוני הפלשתינים. וזה נכון שהסגר, בראש ובראשונה בא לענות על בעיה ביטחונית הנובעת מסיפוח דה-פקטו של 2 מיליוני פלשתינים, שהתוצאה שלו היא עבודתם במדינת ישראל, שתלך ותגדל; שעל-פי המתכון שלכם זו תופעת קבע; שעל-פי המתכון שלכם זה רק ילך ויגבר; שזוהי התוצאה הקבועה, ואנחנו מתנגדים לה, מכיוון שברור שהדבר הזה איננו מבטיח לא את הביטחון ברמה האסטרטגית ולא את הביטחון היומיומי של כל אחד מאתנו. הוא בלתי אפשרי. הוא בלתי אפשרי תחת ממשלה שלכם, כפי שהוכח, והוא בלתי אפשרי תחת ממשלה שלנו, כפי שהוכח. כי זה מקור הטרור הפנימי, החיכוך היומיומי שמוליד את השנאה, שמוליד את העוינות, שמוליד את המשטמה. ואתם רוצים אותה לנצח. ואנחנו –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לא היה טרור לפני 1967?

משה פלד (צומת):

שר הבריאות ח' רמון:

חברים, אני מבקש מכם, אנא. תודו בכך, תגידו שנכון, זה מה שאתם רוצים, נביא את זה להכרעת העם. למה לכם לשאול מה היה לפני 1967? תודו בריש גלי שזה מה שאתם רוצים, נוכחות קבועה של פלשתינים במדינת ישראל הריבונית. זה מה שאתם רוצים.

יצחק לוי (מפד"ל):

מה פירוש להביא להכרעת העם?

חנן פורת (מפד"ל):

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני מבקש לאפשר את המשך הדיון.

שר הבריאות ח' רמון:

אני יודע שזה לא נוח לכם. אני יודע.

יצחק לוי (מפד"ל):

מה פירוש להביא להכרעת העם?

שר הבריאות ח' רמון:

לאחרונה גם נעלמו ההכרזות של ראש הממשלה הקודם, שעזה היא חלק בלתי נפרד ממדינת ישראל. לא שמעתי את זה לאחרונה מחבר הכנסת נתניהו.

היה רצח ברצועה, ואז הודיעו שזה בגלל מדיניות המחוזות. נו, וכשנרצחו יהודים – ואני לא אעשה את מה שאתם עושים, לא אהפוך כל רצח למטבע פוליטי – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אז אל תעשה.

שר הבריאות ח' רמון:

— — — אבל כשנרצחו, האם אנחנו באנו ואמרנו שזה משום שראש הממשלה אמר שעזה היא חלק בלתי נפרד? אז הסכין נבעה מכך שהחלטתם שעזה היא חלק בלתי נפרד, שהשטחים הם חלק בלתי נפרד?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

כן אמרתם.

שר הבריאות ח' רמון:

אני מציע לך שלא לומר שאמרנו, כי לא אמרנו.

מיכאל איתן (הליכוד):

בחי"ך. פואד אמר שארנס מזמין פיגועים ביטחוניים כדי שהליכוד ינצח בבחירות. אמרו את זה, ראש מטה ההסברה שלכם — — —

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, בבחירות הבאות ישפטו את הממשלה.

שר הבריאות ח' רמון:

המדיניות שלכם, שהיתה סיפוח הרצועה והפיכתה לחלק בלתי נפרד, היא לא זו שהביאה את הטרור. היא מנעה שלום, אבל היא לא הביאה את הטרור, ולא מנעה את הסכינאות. הסכינאות נולדה ותהיה חלק בלתי נפרד מחיינו אם 2 מיליוני פלשתינים יהיו חלק בלתי נפרד מחיינו. ואת זה אתם רוצים, את זה אתם מבקשים, ולכך אתם שואפים. זו מדיניותכם. ועל כך אנחנו חולקים. זו המחלוקת האמיתית. מה שבעיניכם נכס, בעינינו הוא אסון לאומי, לציונות ולביטחון. זה הוויכוח האמיתי, ואותו צריך להביא להכרעה בפני העם, ביושר, בלי לספר סיפורים שאם יהיה טיפול כזה או אחר בטרור, או אם יהיה עונש מוות, הוא ייפתר. זה הוויכוח האמיתי בינינו לביניכם.

חנן פורת (מפד"ל):

תביא את זה להכרעת העם.

יצחק לוי (מפד"ל):

— — —

זאב בנימין בגין (הליכוד):

איך זה מסתדר לך עם רמת-הגולן? גם משם אתה רוצה לברוח. אתה רוצה להפקיר את רמת-הגולן?

שר הבריאות ח' רמון:

אענה לך, אגיע לזה. חבר הכנסת בני בגין, בוא נסכים שלגבי החלק הזה אנחנו מסכימים. נגיע לרמת-הגולן.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

זה שורש העניין.

שר הבריאות ח' רמון:

אתה לא רוצה לספח 2 מיליוני פלשתינים? חבר הכנסת בני בגין, תענה כן או לא. אתה רוצה את עזה כחלק בלתי נפרד, כן או לא? תענה. אתה אדם ישר, חבר הכנסת בגין, תענה לי, בבקשה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני עונה לך.

שר הבריאות ח' רמון:

אתה רוצה את ג'באליה כחלק בלתי נפרד או לא רוצה? תענה, העם שומע, תענה לו.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

תן לי הזדמנות. עזה היא חלק בלתי נפרד מארץ-ישראל. היא לא תופקר – – –

שר הבריאות ח' רמון:

תודה רבה. זה הוויכוח בינינו. עכשיו אתם יודעים מה הוויכוח? זה הוויכוח, זה בדיוק, שאתה רוצה אותם פה, ואנחנו רוצים אותם שם. זה כל הוויכוח.

חנן פורת (מפד"ל):

עכשיו תענה, האם אתה מוכן להביא להכרעת העם כל נסיגה מארץ-ישראל?

יצחק לוי (מפד"ל):

שר הבריאות ח' רמון:

אני מבטיח לך שאענה. על-פי התקנון יש לי הרבה זמן, אני מבטיח לך שאענה.

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, רק שנייה. חברי הכנסת בגין, לוי, פורת ואחרים, אני לא מתנגד, אם יש דיון ויש באמצע שאלות וקריאות ביניים, לתת לדברים לזרום באופן שוטף. ראשית, תשמרו על מינון נכון. שנית, תעשו כך שכאשר השר מפסיק לשנייה, כי הוא רוצה לנשום, אז תעלו את קריאת הביניים כדי שישמעו גם אתכם. יחד זה יוצא לא טוב.

חנן פורת (מפד"ל):

אני מבקש שהשר יענה לי. תן לי להציג באופן מסודר את השאלה, כדי שהשר יענה עליה באופן מסודר.

שר הבריאות ח' רמון:

אענה בסוף. אני מבטיח שאענה. אני חייב תשובה לחבר הכנסת בגין בנושא הגולן, ואני מבטיח לענות לו.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת פורת, זהו. גמרנו.

שר הבריאות ח' רמון:

לכן, בצדק, מבחינת השקפת עולמו של הליכוד ושל חבר הכנסת נתניהו, הוא נגד הסגר.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת נתניהו. חבר הכנסת אלי דיין, השר שמייצג גם אותך ואת הקואליציה מדבר. תפסיקו את ההתייעצות שמתקיימת עכשיו. זה בלתי אפשרי.

שר הבריאות ח' רמון:

הוא נגד הסגר. הוא נגד הסגר.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש. חבר הכנסת אורון. תקשיבו.

שר הבריאות ח' רמון:

מה שלא מובן לי הוא, מדוע חבר הכנסת נתניהו איננו רוצה אפילו שניצור מקורות תעסוקה עבורם? עד כדי כך הוא רוצה אותם כאן. להכריח אותם הוא רוצה, כדי שהם יבואו לכאן; עד כדי כך. הוא אומר: לא אנחנו נשקיע. דרך אגב, כדאי שתדע, חבר הכנסת נתניהו, אנחנו לא משקיעים מכספנו. כל מה שאנחנו משקיעים, הכול מכספם. כדאי שתלמד. זה כלכלה, זה קצת מסובך, זה לא פשוט, כדאי שתדע זאת. כל הכסף – ואני יכול להגיד לך בשקט, כשאישי לא שומע, שממשלות ישראל חייבות עוד קצת על החשבון, כל ממשלות ישראל – הוא כספם של תושבי השטחים.

בנימין נתניהו (הליכוד):

זה פשוט לא נכון.

שר הבריאות ח' רמון:

חבל לך, חבל. תלמד את הנושא. תאמין לי.

בנימין נתניהו (הליכוד):

יש הוצאות ביטחון ויש הוצאות אחרות. תהיה כן עם עצמך. אתה לוקח מכספי ציבור.

שר הבריאות ח' רמון:

ואנחנו צריכים לשאוף לך, אפילו להשקפתכם, שהם יעבדו שם ולא כאן.

בנימין נתניהו (הליכוד):

לערבים אין כסף – – –

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת נתניהו, אתה רוצה לספח אותם, אתה רוצה לשלוט בהם לנצח נצחים, ואתה רוצה שהעולם יממן את השליטה שלך? אני, שאינני רוצה כך, יש בתביעתי כלפי העולם היגיון וצדק. אני בא ואומר: רבותי, אינני רוצה לשלוט בעזה, ומי שרוצה לשפר את המצב בעזה – נא להשקיע. אתה רוצה אותם – כפי שאמר כרגע חבר הכנסת בני בגין, ואני מניח שבעניין הזה אתה לא חולק עליו, יכול להיות שאתה חולק עליו בדברים אחרים – כחלק בלתי נפרד ושמדינות אחרות תשקענה. האם אתה רוצה שמדינות אחרות תשקענה עבורך גם בתל-אביב? הרי עזה בשבילכם היא כמו תל-אביב. אם עזה היא כמו תל-אביב – נהג בה כמו עם תל-אביב. אתה אומר: לא, שם אני רוצה השקעות זרות, וזאת כשאתה יודע שאין השקעות זרות, כשאיש לא משקיע. שוכבים 13 מיליון דולר של השוק האירופי כבר תשעה חודשים, והם לא מוכנים שזה יהיה דרך השלטון הישראלי. אתה יודע שכל הדברים האלה הם דברים בטלים. אתה יודע שאין כסף שמשקיעים שם, ולא ישקיעו שם. בעיקר לא משקיעים, על-פי ההשקפה שאומרת שעזה צריכה להיות שלנו לנצח. ניסיתם זאת. הייתם לבד בשלטון, הייתם אתנו בשלטון ולא השקעתם אגורה.

בנימין נתניהו (הליכוד):

תשקיע בנתיבות.

שר הבריאות ח' רמון:

אנחנו באים ואומרים: בואו ניקח את הכסף ונשקיע אותו בשטחים. אלמד אותך עוד דבר: זה חוסך המון כסף למשק הישראלי. אין השקעה טובה יותר מיצירת מקומות תעסוקה שם. רק שתדע, מעבר לעניין הביטחוני, כל יום של סגר מביא לכך שאנחנו מרוויחים בעבירות רכוש למעלה ממיליון שקל. העבירות של גנבת מכוניות ירדו בימי הסגר – תקשיב, אולי תדע – ב-50%. כל מכונית זה 40,000 שקל. בשנה של סגר, אם כך זה יימשך, מדובר בחיסכון של חצי מיליארד. יש חיסכון בימי אבטלה. רק עכשיו 3,000 מובטלים ישראלים חזרו לעבודה. כל יום שאותם 3,000 מובטלים עובדים וחוסכים דמי אבטלה של המשק הישראלי, זה קרוב למיליון שקל. כדאי שתדע שזו עסקה אפילו מהצד הכלכלי. זו עסקה להשקיע בשטחים, מבחינת מדינת ישראל, מעבר לעניין הביטחוני.

מיכאל איתן (הליכוד):

וצריך להחזיק עוד כוחות צה"ל ותגבורת.

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, אני מרגיש שאתה מדהים אותם.

שר הבריאות ח' רמון:

אני יודע. כדאי שבפעם הבאה כשהם הולכים לדבר, שידעו על מה. זו כלכלה. זה מסובך, זה מורכב.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אדוני השר, עם כל הכבוד, לסגר הזה יש משמעות, גם לדידכם, רק מכיוון שיש תגבור ניכר של כוחות צה"ל בשומרון ובעזה.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת בני בגין, מעבר לתגבור – – –

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בגין, זה מספיק.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אל תעשו את החשבון הכלכלי הזה. הוויכוח הזה, הכלכלי, הוא חסר תועלת.

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בגין, אי-אפשר כך, אתה מפריז בקריאות הביניים.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת בגין, כדי שתירגע אומר לך, שגם בסגרים הקודמים, שהיו גם בתקופתכם, בכל פעם שהיה סגר היתה ירידה גדולה במספר עבירות הרכוש. הדבר הבולט ביותר היה בתקופת מלחמת המפרץ, כשהיה חודשיים סגר. היתה ירידה דרסטית, בלי תגבור משמעותי. הדבר השני בא לידי ביטוי בהצטרפות כוח עבודה ישראלי לתעסוקה. לכן, מה שאתה טוען אין לו ידיים ואין לו רגליים. אתם מוכרחים להמציא תירוצים, כי מתברר שהתזה שלכם, שלפיה סיפוח השטחים מביא לביטחון, הופרכה והיתה כלא היתה. היא לא קיימת.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני מבין שכבוד השר איננו מבין את המושג ביטחון לאומי.

שר הבריאות ח' רמון:

אגיע לביטחון לאומי.

חנן פורת (מפד"ל):

אין שום קשר בין זה – – –

שר הבריאות ח' רמון:

קודם כול אני מפריד.

היו"ר ש' וייס:

השר רמון, תן להם קצת.

שר הבריאות ח' רמון:

— — — ודאי בביטחון האישי. הביטחון האישי הוא חשוב כמו הביטחון הלאומי. את הביטחון האישי אנחנו עושים באמצעות ההתנתקות בין האוכלוסיות. אשר לביטחון הלאומי, אנחנו ננהל משא-ומתן ונגיע לסידורי ביטחון, לרבות סידורים טריטוריאליים בשטחים, אשר יבטיחו את הביטחון הלאומי. גם זה בלי סיפוח 2 מיליוני פלשתינים. זה ההבדל בינינו לביניהם. כך שכדאי — — —

חנן פורת (מפד"ל):

הסגר הוא חד-צדדי, לכיוון אחד ולא לכיוון השני. זו לא התנתקות בין האוכלוסיות. האוכלוסייה היהודית נמצאת ביש"ע, ונכנסת ליש"ע, והסגר אין לו שום קשר לניתוק בין האוכלוסיות. זה עונש לאוכלוסייה הערבית, על רקע מה שקורה בצד הביטחוני. לכן, אל תציג כך את הדברים.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת חנן פורת, אם תרצה ואם לא תרצה, הסגר הוא לאוכלוסייה הפלשתינית, והוא סגר שלא מאפשר לה להיכנס לכאן.

חנן פורת (מפד"ל):

אני תומך בו, באופן מבוקר.

שר הבריאות ח' רמון:

אבל הרוב המכריע של האוכלוסייה הישראלית, שאיננה גרה בשטחים ואיננה נכנסת לשטחים, כבר הרבה זמן בלי סגר.

חנו פורת (מפד"ל):

מאות אלפי איש נכנסים יום יום.

שר הבריאות ח' רמון:

— — בלי סגר, בלי סגר.

חבר הכנסת נתניהו, אתה סיפרת לנו פה איזה סיפור על איזה משא-ומתן. יכול להיות שאתה בנית על זה שאזרחי ישראל לקו במחלת השכחה. סיפרת על איזה משא-ומתן מופלא שהתקיים במדריד, שבו התקדמו ועסקו. אתה חושב שאנחנו שכחנו את הבועה הזאת שקראתם לה משא-ומתן? כשישבתם במדריד, ובאותו לילה יכולתם להתקדם במשא-ומתן, ואז קיבלתם הוראה שלא מנהלים משא-ומתן במדריד וצריך לנהל אותו במזרח התיכון? וכל כך ניהלתם אותו במזרח התיכון שדרך המזרח הגעתם עד לווינגטון.

מיכאל איתן (הליכוד):

איפה אתם מנהלים אותו?

שר הבריאות ח' רמון:

אנחנו לא עשינו מזה עניין, כי אותנו מעניין המשא-ומתן. אתכם עניין הכול על-מנת למנוע את המשא-ומתן.

קריאה:

איפה אתם מנהלים אותו?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לאן הגעתם לאחר תשעה חודשים? תשאל את שר החוץ לאן הגעתם במשך תשעה חודשים.

שר הבריאות ח' רמון:

אגיד לך בדיוק.

היו"ר ש' וייס:

רק שנייה. אני רוצה לשאול את השר, בנוכחותכם, אם הוא מבקש את התערבותי, כי יש פה הפרזה בקריאות הביניים. אם זה מסתדר ביניכם – – –

שר הבריאות ח' רמון:

אודה לך אם עכשיו תבקש מהם שלא להפריע.

היו"ר ש' וייס:

אני מבקש לחזור לתקנון ממש.

שר הבריאות ח' רמון:

איזה משא-ומתן ניהלתם? הייתם מגיעים כל חודש לווישינגטון, עושים מסיבת עיתונאים ודנים במשך יום או יומיים על המקום שבו יתקיים הסיבוב הבא, מתי הוא יתקיים, ובכך היו נפרדות דרכיכם. לא ניהלתם משא-ומתן – – –

מיכאל איתן (הליכוד):

כל שבוע משלחת שלכם נוסעת ויושבת שבועות רבים. על מה אתה מדבר?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן.

מיכאל איתן (הליכוד):

על מה הוא מדבר? הוא קצת איבד את המציאות. על מה הוא מדבר?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת איתן, אתה הרי יודע על מה מדבר השר. למה להשתמש בביטויים כאלה? והוא יודע – –

שר הבריאות ח' רמון:

למרות ההפסקה הארוכה במשא-ומתן, עדיין הממשלה הזאת ניהלה פי שניים ימי דיונים מהממשלה הקודמת. מה לעשות.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לאן זה הגיע?

שר הבריאות ח' רמון:

אגיע לזה ואומר לאן זה הביא.

היו"ר ש' וייס:

סליחה, חברי הכנסת.

קריאה:

— — —

שר הבריאות ח' רמון:

אני לא שאלתי. אני פשוט רעננתי את זיכרונוך – – –

היו"ר ש' וייס:

חברי הכנסת, אני רוצה להגיע אתכם לידי הסכם ונראה אם זה יעבוד. אני אאפשר לכם, לקראת סוף דברי השר, להציג עוד שתיים-שלוש שאלות. הנושא הוא רציני, הדיון הוא רציני, ואנחנו לא ממהרים. נעשה את זה באופן מסודר, טוב? בבקשה.

שר הבריאות ח' רמון:

ישבו, אבל לא דנו על שום דבר. היום אנחנו כבר מכירים את הפרוטוקולים, קראנו אותם. אתם לא ניהלתם משא-ומתן. אתם ניהלתם את אחד מתרגילי ההונאה הכי גדולים בפוליטיקה העולמית. לא ישבתם, לא דיברתם, לא התכוונתם לדבר. היום זה נחשף. אם אדבר על רמת-הגולן, אתם עולים פה אל הדוכן ואומרים שאי-אפשר להגיע להסכם עם סוריה בלי ויתור על כל הגולן. וזה שאנחנו אומרים שאנחנו מוכנים לוותר על חלק מהגולן, משמעות הדבר לדבריהם שאנחנו מוליכים שולל. אני שואל: אם אי-אפשר להגיע לשלום על חלק מרמת-הגולן, איך ניהלתם משא-ומתן שבסיסו לא לוותר על כל רמת-הגולן?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

שר הבריאות ח' רמון:

שיקרתם. היום אתם אומרים את זה, כי — — —

זאב בנימין בגין (הליכוד):

תשאל את שר החוץ שלך מה הוא אמר.

שר הבריאות ח' רמון:

אתם לא ניהלתם משא-ומתן. למה שיקרתם? למה ניהלתם תרגיל הונאה?

בנושא של הפלשתינים לא היה כלום, לא דיברתם על שום דבר.

שאל יהלום (מפד"ל):

אבל תלוי גם איזו ממשלה מנהלת את המשא-ומתן.

שר הבריאות ח' רמון:

ההצעה הכי מרחיקת-לכת שחבר הכנסת ביבי נתניהו העלה אז היתה, שאולי יהיו שם בחירות מוניציפליות כפי שהיו ב-1976. אבל האמת היא שאתם לא רציתם, זה נכון. וראש הממשלה דאז, אמר או לא אמר, אבל זו היתה כוונתו, לנהל משא-ומתן של 10 שנים, 20 שנה, ולהנציח את המצב הנוכחי, כי זה מה שאתם רוצים.

אנחנו כבר יודעים, אז תגידו את זה. אתם גם אומרים שלום תמורת שלום. מה זה שלום תמורת שלום? שהמצב הנוכחי מבחינתנו יימשך, אבל יקראו לו שלום. אנחנו מתנגדים לכך, כי אנחנו לא רוצים את הסיפוח הזה; אתם רוצים, ולכן כל ניהול משא-ומתן שכרוך בשינוי הסטטוס-קוו הוא לרועץ לכם, ולכן תעשו הכול על-מנת לטרפד אותו, וכך עשיתם.

כשאנחנו באנו למשא-ומתן, לא באנו עם מחוות. זה לא מחוות מבחינתנו לבוא ולומר – – –

צחי הנגבי (הליכוד):

זה לא מחוות, זה רק מחוות.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אם זה לא מחוות, למה אומר ראש הממשלה: הקץ למחוות? למה הוא אומר: לא יהיו עוד מחוות?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת בני בגין. חבר הכנסת בני בגין.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת בגין, אני רוצה לענות לך. יש לנו מדיניות שמטרתה לבוא ולומר, כי החלטות 242 ו-338 חלות על כל הגזרות, לרבות יהודה ושומרון. אנחנו בהחלט לא רוצים לשלוט שם על רוב השטח ועל רוב התושבים. זו לא מחווה. זה מה שאמרנו במשך שנים. לכן אנחנו בהחלט לא רוצים שיהיו שם התנחלויות. אמרנו את זה לבוחר. אמרנו את זה לערבים? אמרנו את זה לנו. זה אינטרס קיומי שלנו.

צחי הנגבי (הליכוד):

איפה זה "שם" שאתם לא רוצים התנחלויות? הרי אמרתם שבמקומות מסוימים אתם בעד התנחלויות.

שר הבריאות ח' רמון:

ובהם באמת יש התנחלויות.

צחי הנגבי (הליכוד):

כמה התנחלויות הקמתם בבקעת-הירדן ובגוש-עציון?

שר הבריאות ח' רמון:

כמה שאתם הקמתם.

צחי הנגבי (הליכוד):

בארץ בכלל הקמתם איזה יישוב מזמן שעליתם לשלטון?

שר הבריאות ח' רמון:

אני מבקש ממך.

זה ההבדל בינינו. אנחנו לא עשינו מחווה. כשאנחנו באים ואומרים שהאוטונומיה מבחינתנו היא שלב מעבר לפתרון קבע המבוסס על כך, אצלנו זו לא מחווה, אצלכם זה היה אסון גדול. מבחינתנו, חיזוק החלק המתון אצל הפלשתינים משרת את מה שאנחנו מאמינים בו.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

שר החוץ הודיע, שאפילו השינוי בפקודה למניעת טרור היה בבחינת מחווה. את זה אומר שר החוץ.

שר הבריאות ח' רמון:

תזמין את השר ותשאל אותו שאילתא.

היו"ר ש' וייס:

אדוני השר, סליחה לשנייה. חבר הכנסת בני בגין, אני מצטרך לקרוא אותך לסדר. אתה התנדבת להחליף את חבר הכנסת עוזי ברעם – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לא, סליחה, אדוני היושב-ראש, אני הפנית אליך מכתב לפני שבועות אחדים וביקשתי שתקפיד על כך שהשר המשיב בשם הממשלה ידייק, אתה יודע בעקבות מה. אני מבקש שהשר המשיב אכן ידייק.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת בני בגין, לידיעתך – – –

היו"ר ש' וייס:

רק רגע, אדוני השר. חבר הכנסת בני בגין, אתה וכל החברים האחרים שפנו באותו עניין בוודאי לא היו רוצים, ואתה אולי האחרון שהיית רוצה, שיושב-ראש הישיבה, אני או אחד מסגני, נהיה צנזורים על דברי החברים. תאר לך שאנחנו נהפוך לוועדת חקירה של יחיד, מי אומר אמת ומי לא. באמת, אני מבין את השאלה, שהיא על טהרת הרטוריקה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני דיברתי על דיוק.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת בגין, מכיוון שאתה חרד לדיוק, אני אראה לך כמה לא דייקת הפעם, וזה בלשון המעטה.

שינוי חוק המפגשים עם אש"ף היה חלק מהחלטות ועידת המפלגה. מה לעשות?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני מדבר על דברי שר החוץ.

שר הבריאות ח' רמון:

סליחה, אני אינני יודע מה אמר שר החוץ. אני אומר לך מה אנחנו אמרנו לבוחר, לא לערבים, לציבור הישראלי. אני אומר לך מה חשבנו על כך בוועידת המפלגה – פה-אחד, ללא הבדל יונים ונצים, לרבות שר החוץ. אז למה אתה נתלה בדיבור זה או אחר? זו היתה החלטה מפורשת.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת בני בגין, תיקח ברצינות את הדיון, עשה לי טובה.

זו מחווה? זו לא מחווה, זה ביצוע מדיניותנו.

צחי הנגבי (הליכוד):

ומה עם איזו מחווה לציבור היהודי? יש לכם?

היו"ר ש' וייס:

חבר הכנסת הנגבי, הרשה לי לשאול את השר שאלה. אני לא רוצה להגיע למצב של אי-סדר. אדוני השר, אם אתה מרגיש שאתה מסתדר כן עם החברים ואתה נהנה מהשיטה הזאת, אני רוצה לומר שמבחינה פרלמנטרית היא די מרתקת. אם לא, תאפשר לי להעיר לאחרים.

שר הבריאות ח' רמון:

אני מאפשר לך, אבל אתה מעיר והם לא נשמעים לך. מה אני יכול לעשות?

היו"ר ש' וייס:

לי יש הרגשה שאתם נהנים מהעניין, והקהל והעיתונאים. אני לא אפריע לכם.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, יש לי הצעה. אם השר ידבר לעניין, יהיה שקט.

היו"ר ש' וייס:

אני אומר לך בתור מאזין, שהוא מדבר מאוד מעניין.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לא אמרתי "מעניין", אמרתי "לעניין".

היו"ר ש' וייס:

הוא לא יכול לדבר על העניין שלכם, הוא מדבר על העניין שלו.

שר הבריאות ח' רמון:

זו המדיניות שלנו. אמרנו אותה, גילינו אותה.

צחי הנגבי (הליכוד):

אבל היא לא עובדת. הייתם צריכים – – –

היו"ר ש' וייס:

לא, לא, נגמר הסיפור. גמרנו, עכשיו ידבר השר ואני אתחיל לקרוא לסדר. חבר הכנסת צחי הנגבי, אני לא אתחיל בכך, גמרנו.

צחי הנגבי (הליכוד):

סליחה, אדוני היושב-ראש, אני לא קראתי הרבה קריאות. אני רוצה רק לומר, שהמדיניות שעליה מדבר השר היתה אמורה להביא להשגת שלום בתוך שישה עד תשעה חודשים. כלומר, החודש, אפריל. איפה ההסכם? איפה הסכם האוטונומיה?

שר הבריאות ח' רמון:

עכשיו אומר לנו חבר הכנסת נתניהו, שיש לו שיטה איך לנהל את המשא-ומתן. יש פיגוע טרור, יש לאיים בהפסקת המשא-ומתן. חבר הכנסת נתניהו, אתה כתבת ספר על הטרור, אתה לא יודע שזאת הכניעה הכי גדולה לטרור? מה רוצה הטרור? למנוע שלום.

בנימין נתניהו (הליכוד):

למה אתה לא יכול – – –

שר הבריאות ח' רמון:

אני מצטט אותך, כי אני שמעתי בנאומך הרבה ציטוטים ואני מצטט אותך.

בנימין נתניהו (הליכוד):

באמת – – –

שר הבריאות ח' רמון:

אתה אמרת שאם יש רצח ומישהו לוקח עליו אחריות, צריך לבוא מייד ולתבוע, שאם לא יטפלו בו, לא יהיו שיחות. אם נתבע ויגידו לנו שלא יכולים, מה נעשה? האם מדובר על הודעה לעיתונות? האם סתם תובעים? הרי יש משמעות לתביעה הזאת. אם אתה תובע ונענה בשלילה, אתה צריך לבוא ולעשות משהו.

צחי הנגבי (הליכוד):

לעמוד על התביעה שלך.

שר הבריאות ח' רמון:

מאה אחוז. זה מה שאני אומר. לעמוד על התביעה, משמעות הדבר – הפסקת השיחות.

מה מציע חבר הכנסת נתניהו? – שלכל פלשתיני עם סכין תהיה זכות וטו על שיחות השלום. מה מציע חבר הכנסת נתניהו? – שלא יהיו שיחות שלום. לתת לקיצונים את הזכות של השליטה על שיחות השלום. זה מה שאתה אומר בפועל. ואגב, אתה עד כדי כך אינך מתכוון לדברים האלה, שכאשר אתם הייתם במדריד לא נהגתם בדרך זו. האם לא היה אז טרור של "חזב-אללה"? לא היה טרור פלשתיני קיצוני? אתה מדבר אתי על כמות או על עיקרון? אתה עמדת על הדוכן הזה, נתת מכה בכף ירך ואמרת: היה רצח – לתבוע את הארגון, ואם הוא לא נענה, יש להפסיק את השיחות. האם אתה נהגת כך?

משה קצב (הליכוד):

מעולם לא ביקשנו הפסקת שיחות. איש מהליכוד לא דרש את זה. אל תסלף.

שר הבריאות ח' רמון:

אני מסכים שלא עשיתם זאת, אבל הוא מציע שאנחנו נעשה זאת.

משה קצב (הליכוד):

הוא לא הציע את זה.

שר הבריאות ח' רמון:

הוא הציע שאנחנו נתבע ונעמוד על כך. מה המשמעות של לעמוד על כך? אם אומרים לו, להפסיק את השיחות.

צחי הנגבי (הליכוד):

למה להפסיק? להתווכח.

שר הבריאות ח' רמון:

בסדר, נתווכח, נדון בזה.

צחי הנגבי (הליכוד):

על איזו תביעה אתה יכול לעמוד אם מראש אתה מוותר – – –

שר הבריאות ח' רמון:

אני אינני משלה את עצמי שזוהי דרך נכונה. אנחנו צריכים לחזק את המתונים ולהילחם מלחמת חורמה בטרור.

משה קצב (הליכוד):

מה עשיתם במשך 10 חודשים בתחום המדיני?

צחי הנגבי (הליכוד):

המשמעות של דבריו היא, שאם יידחו כל התביעות שלך על-ידי הצד השני, לא תעמוד עליהן.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת הנגבי, אני מבקש לאפשר לנואם להמשיך בדבריו.

צחי הנגבי (הליכוד):

אני רק מבקש לברר אם השר שמע את הקריאה שלי.

היו"ר ר' אדרי:

בסדר, פעם אחת זה בסדר, ביקשת וביררת.

שר הבריאות ח' רמון:

לכן, חבר הכנסת נתניהו, אנחנו לא ניכנע לטרור. אתה רוצה להיכנע לטרור, תיכנע. הטרור רוצה שלא יתקיימו שיחות שלום. אתה רוצה לשחק לידי, תשחק לידי. למעשה, אתה משתמש בו, כי אתה אינך רוצה משא-ומתן שיביא לפשרה שאתה אינך רוצה בה.

והדבר לפני האחרון בנושא של פייצל אל-חוסייני. אני רוצה להבין את ההיגיון. אני מבין שכולכם נגד מסירת רצועת-עזה לפלשתינים.

צחי הנגבי (הליכוד):

ובעד אוטונומיה.

שר הבריאות ח' רמון:

אז איך אתם יושבים עם אדם שקוראים לו חיידר עבד אל-שאפי ומנהלים אתו משא-ומתן?

משה קצב (הליכוד):

האם דין מזרח-ירושלים כדין עזה?

שר הבריאות ח' רמון:

לא, לא, אצלכם זה אותו משקל, אצלי לא. אצלכם כן, אצלי לא.

משה קצב (הליכוד):

היו"ר ר' אדרי:

זה לא דו-שיח.

שר הבריאות ח' רמון:

סאיב עריקאת יושב ביריחו. ישבתם אתו למשא-ומתן.

קריאות:

— — —

שר הבריאות ח' רמון:

ובסוף תשבו אתו – וזה כתוב בהסכם – גם למשא-ומתן כולל.

משה קצב (הליכוד):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אני מבקש שתיתנו לשר להשיב.

יעקב שמאי (הליכוד):

זאת אומרת שירושלים כמו עזה?

שר הבריאות ח' רמון:

לא, אתם אומרים.

יעקב שמאי (הליכוד):

אנחנו לא אומרים.

שר הבריאות ח' רמון:

אתם אומרים. אני על ירושלים לא מוכן לוותר, ואתם רואים את עזה כמו ירושלים.

יעקב שמאי (הליכוד):

שר הבריאות ח' רמון:

איזה היגיון יש בזה?

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת שמאי, אני מבקש ממך.

מיכאל איתן (הליכוד):

אפילו למען שלום אמת אתה לא מוכן?

שר הבריאות ח' רמון:

אתה רואה.

מיכאל איתן (הליכוד):

היית במיעוט במפלגה.

שר הבריאות ח' רמון:

יכול להיות.

אז מה, אם אתם יושבים אתם, זה מעיד שאתם מוכנים לקבל את דרישותיהם?

צחי הנגבי (הליכוד):

שר הבריאות ח' רמון:

ושוב העניין של פייצל.

צחי הנגבי (הליכוד):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת הנגבי, אני פה חמש דקות, וכבר היו לך ארבע קריאות ביניים.

צחי הנגבי (הליכוד):

הוא שואל אותי שאלה, אני משיב לו.

היו"ר ר' אדרי:

הוא לא שואל אותך, הוא שואל את כולנו.

צחי הנגבי (הליכוד):

אבל אני חייב להשיב.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש ממך.

שר הבריאות ח' רמון:

פייצל חוסייני, על-פי השקפת הממשלה הזאת והחלטות המפלגה שמרכיבה את הממשלה הזאת, ברגע שיש לו כתובת נוספת בגדה, אנחנו גם אז היינו מוכנים שהוא יהיה במשלחת.

משה קצב (הליכוד):

שר הבריאות ח' רמון:

ואנחנו, מה לעשות, פשוט מקיימים את מה שהבטחנו. מקיימים את -- --

קריאה:

זאב בנימין בגין (הליכוד):

שר הבריאות ח' רמון:

באמת תכה אותנו על האיחור, אבל איך אומרים? – אולי במקרה זה מוטב מאוחר מאשר לעולם לא.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

שר הבריאות ח' רמון:

אם זו תהיה הביקורת שלך עלינו, אני מוכן להודות בה.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

— — —

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת בני בגין, האם זאת הביקורת, שלא עשינו את זה קודם לכן?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני מבקש להוכיח שזו מחווה חד-צדדית — — —

שר הבריאות ח' רמון:

זאת איננה מחווה. זה עונה על שני קריטריונים שאנחנו מאמינים בהם: אחד, כפי שאמרנו בעבר, וזה עולה בקנה אחד עם המדיניות שלנו כפי שהיתה בממשלת האחדות — —

צחי הנגבי (הליכוד):

עד לפני חודשיים זה לא היה. מה השתנה?

שר הבריאות ח' רמון:

— — — וכפי שבאה לידי ביטוי בהחלטות מפלגה — — —

בנימין נתניהו (הליכוד):

— — —

שר הבריאות ח' רמון:

אי-אפשר כך.

משה קצב (הליכוד):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אני מבקש, אפשרתי לכם לקרוא קריאות ביניים. אני מבין שמה שאומר השר מעניין ולכן זה גם מגרה לתשובות. אני מבקש להקשיב.

חיים אורון (מרצ):

— — —

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, חבר הכנסת אורון, גם לך אני צריך להעיר? בדרך הזאת לא נסיים את הדיון. כל אחד אמר את מה שיש לו לומר. תנו עכשיו לשר להשיב.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

חבר הכנסת אורון התייחס — — —

היו"ר ר' אדרי:

תודה על ההערה, ואנחנו ממשיכים. אני מבקש מכם.

שר הבריאות ח' רמון:

נקודה שנייה. אנחנו חושבים שיש צורך לחזק את החלק המתון, ואני לא מבין איך אתם באים ואומרים: חידר עבד אל-שאפי, שמייצג קו נוקשה, קיצוני, הוא כשר והוא טוב, אבל פייצל אל-חוסייני, שמייצג בקרב הפלשתינים קו יותר פרגמטי, שניתן יותר להידבר אתו, הוא פסול בעיניכם.

ואני חוזר ואומר, שלא תהיינה לכם אשליות ושלא תהיינה אשליות לפלשתינים. צירופו של פייצל אל-חוסייני למשלחת איננו מבשר שום שינוי בעמדת ממשלת ישראל בנושא האוטונומיה. האוטונומיה לא תחול על מזרח-ירושלים ועל שום חלק מירושלים הריבונית. כך אנחנו אומרים את זה בשיחות, כך אנחנו עומדים. זה לא יעזור לכם, זה גם לא יעזור להם. שיהיה ברור, ורצוי שהפלשתינים לא ישלו את עצמם. אני יודע שאתם אומרים את זה לצרכים פנימיים. אז מותר להגיד. זו פוליטיקה, זה בסדר. אתם אומרים – – –

זאב בנימין בגין (הליכוד):

— — —

שר הבריאות ח' רמון:

הם עומדים. זכותם לעמוד וזכותנו לעמוד, כי הם רוצים את ירושלים. מה, אנחנו לא יודעים את זה? כשאתם ישבתם, הם לא רצו את ירושלים? הם אותו דבר, וישבתם אתם לשיחות.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

— — —

שר הבריאות ח' רמון:

עם כל בוגר אש"ף ישבתם לשיחות.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

— — —

שר הבריאות ח' רמון:

לא היה בוגר אחד מכל המשלחת הזאת שלא היה בבית-סוהר, מטעם אש"ף, וישבתם אתם. אז מה אתם משחקים? אילו סיפורים אתם מספרים?

זאב בנימין בגין (הליכוד):

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ר' אדרי:

אדוני השר, חברי הכנסת, אולי אנחנו נפתור גם את הבעיה הזאת. הסבו את שימת לבי, וכנראה, בצדק, שוועדת הכנסת, בישיבתה מיום 5 בינואר 1993, החליטה להגביל את הנימוקים של השר ל- 20 דקות.

אלי דיין (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

ואני חייב גם לציין זאת, ואני מבקש שנכבד את החלטת ועדת הכנסת.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

אני מבקש, כחבר האופוזיציה, להעניק לשר רמון זמן פציעות על חשבוננו.

היו"ר ר' אדרי:

דווקא האופוזיציה היא שהסבה את שימת לבי, לא הקואליציה.

מיכאל איתן (הליכוד):

הוא כבר מדבר 45 דקות; במשך 25 דקות מתוכן הפריעו לו, ו-20 דקות הוא מדבר.

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו נאפשר לו לדבר עוד דקות מספר, חברי הכנסת. בבקשה, אדוני השר.

שר הבריאות ח' רמון:

אני רוצה רק לומר לכם, שבמקרה דנן התקנון שונה, אבל לא אתווכח, כי אני עומד לסיים.

היו"ר ר' אדרי:

יש לך עוד שתי דקות.

שר הבריאות ח' רמון:

כיוון שעל כל שתי הצעות היו צריכות להיות עשר דקות.

מיכאל איתן (הליכוד):

שר הבריאות ח' רמון:

אבל לא חשוב ---

מיכאל איתן (הליכוד):

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת מיכאל איתן, אתה הסבת את שימת לבי, בצדק, ואני עמדתי על כך. כעת אני מבקש
מהשר להמשיך.

שר הבריאות ח' רמון:

אני רוצה לסיים ולומר לחברי האופוזיציה – – –

היו"ר ר' אדרי:

אבל האופוזיציה, כנראה, מעוניינת שתמשיך.

שר הבריאות ח' רמון:

אתם מודאגים, בצדק, מהמדיניות שלנו. אני אומר: בצדק. למה אתם מודאגים?

משה קצב (הליכוד):

הפעם אני מסכים אתך.

שר הבריאות ח' רמון:

נכון. אני אמרתי: בצדק. אתה רואה, יש הסכמה. למה אתם מודאגים? כי אתם יודעים שעל הבסיס שאתם הלכתם למשא-ומתן לא היה סיכוי לשום דבר.

צחי הנגבי (הליכוד):

לא להחזיר את הגולן.

שר הבריאות ח' רמון:

ועל הבסיס שאנחנו מנהלים את המשא-ומתן, על הבסיס הזה יש סיכוי אמיתי להביא להתנתקות בין הפלשתינים לבינינו. יש סיכוי אמיתי – –

צחי הנגבי (הליכוד):

להחזיר, להתפרק, להתקפל.

שר הבריאות ח' רמון:

— לא לספח 2 מיליוני פלשתינים. יש סיכוי שהם יחיו שם ואנחנו נחיה פה, גם תוך שמירת הביטחון האישי של אזרחי מדינת ישראל, כפי שהוכח, וגם תוך השגת ביטחון ברמה האסטרטגית.

צחי הנגבי (הליכוד):

שום סיכוי.

זאב בנימין בגין (הליכוד):

לא יהיה.

שר הבריאות ח' רמון:

מכך אתם מודאגים, ומכיוון שהדבר הזה סותר את הסיוט של ארץ-ישראל השלמה, שהביא עלינו את הערעור של הביטחון הפנימי — — —

יצחק לוי (מפד"ל):

היא שהביאה את הערעור?

שר הבריאות ח' רמון:

אתם רוצים לטרפד את זה ואתם רוצים להטיל אימה ואתם רוצים לבוא ולספר — — —

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

שר הבריאות ח' רמון:

ואתם רוצים לבוא ולמנוע את המשא-ומתן.

שאול יהלום (מפד"ל):

אנחנו?

שר הבריאות ח' רמון:

והמטרה של חבר הכנסת נתניהו, שאמר שצריך להחליף את המשלחת הישראלית – שהוא רוצה להחליף אותם בכאלה שלא ינהלו את המשא-ומתן, כפי שהיה עד היום.

שאול יהלום (מפד"ל):

שר הבריאות ח' רמון:

ואני מבטיח לכם, שאתם צריכים להיות מודאגים. אתם, כאופוזיציה, כליכוד, צריכים להיות מודאגים, כי המשא-ומתן הזה יימשך. מי שלא יהיה מודאג אלה אזרחי מדינת ישראל, שבדרך הזאת אנחנו נביא להם גם שלום וגם ביטחון המבוסס על התנתקות בינינו לבין הפלשתינים ועל אי-סיפוחם של 2 מיליוני פלשתינים למדינת ישראל, המבוסס על כך שלא יהיו פה כל בוקר 150,000 פלשתינים.

צחי הנגבי (הליכוד):

מתי, באיזה חודש?

שר הבריאות ח' רמון:

זה ההבדל בינינו לביניכם.

מיכאל איתן (הליכוד):

ולא תהיה מדינה פלשתינית.

שר הבריאות ח' רמון:

ולכן אני מציע לכם להמשיך להיות מודאגים, ומודאגים מאוד. תודה.

צחי הנגבי (הליכוד):

באיזה חודש זה יקרה?

היו"ר ר' אדרי:

תודה לשר הבריאות.

יצחק לוי (מפד"ל):

שר הבריאות ח' רמון:

בנימין נתניהו (הליכוד):

אני מבקש לשאול שאלה.

היו"ר ר' אדרי:

היושב-ראש נתן אפשרות לשאול כמה שאלות.

אדוני השר, לא אמרת אם אתה מציע להעביר לוועדה או להסיר.

שר הבריאות ח' רמון:

היו"ר ר' אדרי:

לוועדה.

אני מבין שהיושב-ראש התיר שתי שאלות. חבר הכנסת נתניהו, בבקשה, ביקשת שאלה.

אלי דיין (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

אבל היושב-ראש היה כאן, התיר שתי שאלות, ואני לא יכול שלא לקיים את ההתחייבות של היושב-ראש.

דליה איציק (העבודה):

— — — יש משהו שהוא לא יודע? פתרונות קסם יש לו.

היו"ר ר' אדרי:

אני מבקש. סדר-היום עמוס.

משה קצב (הליכוד):

גם אני מבקש, אדוני היושב-ראש.

בנימין נתניהו (הליכוד):

שמעתי בהנאה — לא בהנאה, בדאגה ובעניין את הדברים שאמר השר רמון.

נואף מסאלחה (העבודה):

קריאות מספסלי המערר:

היו"ר ר' אדרי:

אני אפשרתי פה הערה מהצד, אבל עכשיו אני לא יכול להוריד אותו מהדוכן.

נואף מסאלחה (העבודה):

שישאל מהמקום.

היו"ר ר' אדרי:

אני ביקשתי שהוא ישאל מהמיקרופון הצדדי. חבל על הזמן, הוא עלה לדוכן.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני מבקש לתת גם לדוד לוי.

דליה איציק (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

אם הוא יבקש, אני אתן לו. אני מבקש שלא לקיים דיון. ביקשתי לתת לחבר הכנסת נתניהו לדבר מהמיקרופון בצד. הוא עלה לדוכן, אני לא אוריד אותו.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אם תרצה, ארד למיקרופון, אין שום בעיה.

קריאה:

הוא יכול רק לשאול.

היו"ר ר' אדרי:

כן, לשאול.

בנימין נתניהו (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, הקשבתי קשב רב לדבריו של השר רמון, והוא בעצם אישש את התזה העיקרית שלנו. הממשלה הזאת לא יודעת לדרוש. היא יודעת רק למסור. הוא אומנם אמר שכל מה שנמסר לא נמסר והמחווה שראש הממשלה הכריז עליהן כמחווה אינן מחווה, אבל במיוחד מצאתי עניין במה שהוא אמר, מפני שמה אם נדרוש והם לא יקבלו? נדרוש את סגירת משרדי הטרור, והם לא יסכימו? אני לא שמת לב שהערבים, השר רמון, מתקשים לבקש מאתנו דבר, כי כנראה הם יודעים שאנחנו נסכים לכל דרישה.

אם כך אתם נכנסים למשא-ומתן, הייתי רוצה לדעת איך נצא ממנו. לצערי, אני יודע. אמרת. נתפרק מאותם נכסים, מיהודה, משומרון ומעזה, שאתה רואה בהם נטל.

היו"ר ר' אדרי:

תודה. שאלה שנייה לחבר הכנסת קצב. בבקשה.

קריאה:

היו"ר ר' אדרי:

סליחה. היו שתי שאלות. היושב-ראש שקדם לי התיר אותן, ואני אקיים את הבטחת היושב-ראש.

משה קצב (הליכוד):

למי נתן אדוני את הרשות לשאול שאלה?

היו"ר ר' אדרי:

לך, חבר הכנסת קצב.

חנן פורת (מפד"ל):

לא לי?

היו"ר ר' אדרי:

התרתי שאלה לחבר הכנסת קצב.

חנן פורת (מפד"ל):

אנחנו ביקשנו – – –

היו"ר ר' אדרי:

אז תקבל רשות לשאול שאלה. חבר הכנסת קצב, בבקשה.

משה קצב (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, צודק השר רמון, ועידת מפלגת העבודה לא התנגדה לשיתופו של אדם כמו פייצל חוסייני בשיחות השלום. אבל זה היה נכון, אדוני השר, לפני שהתחילו השיחות. חשבתם אז שהדבר יכול להוות מכשול לפתיחה בשיחות השלום, אבל ברגע ששיחות השלום התחילו והערבים הסכימו לוותר על שיתופו של פייצל חוסייני בשיחות השלום, מדוע הפכתם להיות להוטים כל כך לאפשר לו להצטרף לשיחות? הרי זה לא היה תנאי לקיום השיחות. הרי השיחות התחילו ממילא. למה צריך היה לעורר איזה ספק לגבי מעמדה של ירושלים?

נכון, זו היתה עילה לוויכוח ביניכם ובינינו. אבל אנחנו שכנענו את הערבים, שכנענו את ארצות-הברית, את ארצות ערב ואת הפלשתינים, שלא לקבל את העמדה שלכם, והם השתכנעו. הם הסכימו לבוא לשיחות. למה אתם הייתם להוטים כל כך לאפשר לפייצל חוסייני, אף שהשיחות כבר החלו, להצטרף אל השיחות כאשר יש ויכוח ומעמידים את שאלת מעמד ירושלים כאחד הנושאים.

אנחנו, כל ממשלות ישראל, ואני מאמין שגם 90% מחברי הכנסת מבינים, שאנחנו מתנגדים בכל תנאי להעלאת הנושא הזה לדין.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת קצב. חבר הכנסת פורת הוא אחרון, ואחר כך ישיב השר.

חנן פורת (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, הוויכוח בין העמדות שמציג השר חיים רמון בשם מפלגת העבודה לבינינו הוא ויכוח ידוע, ואני חושב שלא נחדש דבר וגם לא נשכנע איש את רעהו. השאלה שלנו פשוטה. אתה אמרת, אדוני השר, ובצדק: אם אתם חושבים שצריך להמשיך לשלוט ביהודה, בשומרון ובגולן ולשלוט על 2 מיליוני פלשתינים – וזה, אגב, מספר לא מדויק – הבה נביא זאת להכרעת העם.

בדיוק בעניין זה אני שואל אותך: האם אתה נכון להביא להכרעת העם את השאלה הזאת? האם אתה מוכן, ליתר דיוק, לקבוע שלא תהיה נסיגה מיהודה, משומרון ומחבל-עזה וכן מן הגולן בלי לשאול תחילה את פי העם במסגרת בחירות? האם אתה מוכן להיות נאמן למה שאתה עצמך הבטחת בדברך?

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת פורת. בבקשה, אדוני השר.

שר הבריאות ח' רמון:

חבר הכנסת נתניהו, חבר הכנסת קצב, אנחנו רוצים במשא-ומתן, ואנחנו רוצים להפריד בין מה שאנחנו חושבים לטפל לבין מה שאנחנו חושבים לעיקר. אני יכול לקחת את הרשימה האדירה של המכשולים הטכניים שאתם הערמתם על מנת שלא להגיע למשא-ומתן. לדעתנו, היינו יכולים להיות במשא-ומתן כבר ב-1989-1990. אתם לא רציתם. זה ההבדל בינינו לביניכם.

עכשיו אני מבקש מכם: בלי הערות ביניים. בכל פעם שאתם מעלים טענות כאלה, אנחנו יודעים שמטרתן היא למנוע את המשא-ומתן. מה פירוש "לדרוש"? אני אומר שוב: אנחנו רוצים להילחם בטרור. האם יש לך איזו אשליה, שמیشهו במשלחת הפלשתינית שאתה הרכבת, לא אנחנו, יכול לומר ל"חיזב-אללה", או יכול לומר – – –

בנימין נתניהו (הליכוד):

סוריה.

שר הבריאות ח' רמון:

שיהיה סוריה. האם אתה פנית אז לסוריה? ניהלת משא-ומתן עם סוריה, וה"חיזב-אללה" פעלו נגד ישראל, ולא פנית לסוריה, לא ביקשת ולא קיבלת תשובה, וענו לך מה שענו לך, והמשכת לדבר. רק מה? הרווחת עוד זמן.

אתה חושב שחיידר עבד אל-שאפי יכול להגיד לחזית העממית כן לעשות או לא לעשות? על מי זה עושה רושם? אבל מה? זו דרישה המעכבת את המשא-ומתן, ואז הרווחתם עוד יום. אותו דבר בקשר לפייצל חוסייני.

יש לנו עניין שהמשא-ומתן אכן יתקדם, ושננהל אותו עם משלחת פלשתינית חזקה ככל האפשר מבחינת יכולתה לשלוט על התושבים. זה אינטרס שלנו, כי אז היא יכולה גם להיענות לדרישות האמיתיות שלנו בנושא ביטחון, בנושא שלום. אז היא תוכל להיענות לדברים שאותם אנחנו רוצים להבטיח: שלום וביטחון.

אבל אתם, מפני שאינכם רוצים במשא-ומתן, נתפסתם לדברים טכניים, ותוך גרירת רגליים הובלתם למשא-ומתן, ובתוכו עשיתם הכול על מנת לפוצץ אותו. היום זה ידוע.

לחבר הכנסת פורת, העם הכריע ונתן מנדט לממשלה לנהל משא-ומתן לפי מדיניותה. כאשר תהיינה תוצאות של המשא-ומתן וייחתם הסכם, לממשלה יש מנדט – – –

חנן פורת (מפד"ל):

אחרי שייחתם הסכם?

משה פלד (צומת):

לפני ההסכם.

שר הבריאות ח' רמון:

אל תנהל אתי משא-ומתן. אתה רוצה לשמוע את התשובה שלך, או את התשובה שלי? אתה רוצה את התשובה שלי, זו דעתי ולא דעתך. תקשיב. אם היא לא מוצאת חן בעיניך, אין מה לעשות.

אנחנו הלכנו אל העם, אמרנו לו מה אנחנו חושבים, וקיבלנו את הכרעת העם. העם ידע שזאת עמדתנו, שאנחנו לא רוצים 2 מיליוני פלשתינים, שאנחנו לא רוצים לשלוט ברוב השטחים. העם ידע.

קריאות:

שר הבריאות ח' רמון:

על סמך המנדט הזה אנחנו מנהלים משא-ומתן. נגיע להסכם, יהיה רוב בכנסת במפלגתי, בקואליציה, ללכת לבחירות, אז נלך לבחירות.

שאלת לדעתי האישית, ואני מדגיש שזה הקטע האישי היחיד בנאום שלי. שאלת לדעתי האישית – אני חושב, שאם נגיע להסכם שלום ונחתום על הסכם שלום עם הפלשתינים, עם הירדנים, עם –

חנן פורת (מפד"ל):

שר הבריאות ח' רמון:

ודאי שייחתם.

– הסורים, נלך אל העם. ואני משוכנע שנלך אל העם, ואחרי ההסכם נקבל אמן, ואמן גדול. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לאדוני השר. חברי הכנסת, השר ביקש להעביר את כל שבע ההצעות לוועדה. כמה חברי כנסת מציעים אחרת. ראשון המציעים אחרת – חבר הכנסת חגי מירום; להצעה מס' 2. הוא איננו. אני עובר להצעה מס' 3. לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי הצעה אחרת. דקה אחת בבקשה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, ביקשתי להסיר את הצעתו של חבר הכנסת קצב, משום שבדבריו הוא בעצם הציע לממשלה להחמיר ולהגביר את המדיניות של הגירוש והסגר, שמשרתת בדיעבד את הקיצונים גם בארץ וגם בקרב הפלשתינים.

אני חושבת שהיום הממשלה צריכה להודות ולהכיר בכך, שבתשעת החודשים שחלפו תהליך מדריד מוזמז. וכדי שיהיה תהליך שלום אמיתי וכדי שיהיה באמת ביטחון אמיתי, נחוצה גישה אחרת, גישה של כבוד הדדי. זה שפייצל חוסייני צורף זה כמובן דבר חשוב מאוד. אבל הצירוף הזה עדיין איננו פותר את שאלות היסוד. להסדר ביניים יהיה כוח רק אם תהיה לו ראייה באשר לאן הוא הולך. לכן חשוב שראש הממשלה יקום היום ובאומץ יכיר בפלשתינים כישות לאומית, כעם שיש לו זכות לקבוע את גורלו, שיש לו נציגות מוכרת, אש"ף, שאתו ינוהל המשא-ומתן. תודה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי. הצעה אחרת להצעה מס' 4 בנושא: מפגש רבין-מובארק, לחבר הכנסת משה פלד.

אלי דיין (העבודה):

היו"ר ר' אדרי:

אבל יש הצעות אחרות. אני לא יכול לפעול בניגוד לתקנון, חברי הכנסת.

משה פלד (צומת):

כבוד היושב ראש, כנסת נכבדה, אני ביקשתי להסיר את הצעתה של חברת הכנסת יעל דיין, שמזכירה את הצפירות, המלחמות, השכול והשוואה בנשימה אחת בתחילת דבריה, ובאותו משפט מדברת על כמיהה לעתיד חדש, עתיד אחר. אולם כל דבריה בהמשך מבטאים דרך פוליטית ומדינית אישית, שלא תמיד תואמת את עמדות מפלגתה.

נדמה לי, כי דבריה של חברת הכנסת דיין מביאים אותנו למצב של הנצחת המצב ההוא, של שימור היותנו גטו מוגן על-ידי האמריקנים, של חלוקת ירושלים מחדש. לכן אני קורא לכנסת להסיר את הצעתה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לחבר הכנסת פלד. הצעה אחרת לסעיף 4: חידוש המשא-ומתן בווינגטון, של חבר הכנסת גדעון שגיא. חבר הכנסת אלכס גולדפרב, בבקשה.

אלכס גולדפרב (צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני דורש לבטל מייד את המשא-ומתן בווינגטון. ממשלת ישראל אפילו לא דרשה את הפסקת הטרור והאלימות נגד אזרחים כתנאי להמשך השיחות. ממשלת ישראל אינה מסוגלת אפילו לנהל משא-ומתן, כאשר שריה מוותרים מראש על חלק מארץ-ישראל.

על מה המשא-ומתן? על ירושלים ותל-אביב? יש להפסיק את המשא-ומתן מייד ולדרוש מהפרטנרים לשיחות הפסקת האלימות כתנאי להמשך השיחות. יש לחכות שהממשלה הזאת תגיע לבגרות, אם בכלל, ושתלמד לנהל משא-ומתן, ורק אז תתחיל לנהלו.

הממשלה צריכה להבין, שמשא-ומתן זה נוגע לחיינו ולחיי בני ביתנו. לכן אני דורש להפסיק את המשא-ומתן ולהוריד את ההצעה הזאת מעל סדר-היום.

היו"ר ר' אדרי:

תודה. הצעה אחרת לסעיף 5 – הוויתורים לסוריה, כפי שמשמעם מפגישת רבין-מובארק. חברת הכנסת דליה איציק, בבקשה.

דליה איציק (העבודה):

אני מוותרת.

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו עוברים להצבעה. חברי הכנסת, האם יש התנגדות שנצביע על כל שבע ההצעות? אין. נצביע בעד ונגד. מי בעד העברת ההצעות לוועדת החוץ והביטחון? מי נגד?

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה להעביר את הנושאים לוועדה – 39

נגד – אין

נמנעים – 1

ההצעה להעביר את הנושאים שהעלו חברי הכנסת ב' נתניהו, מ' קצב, י' דיין, ג' שגיא, ר' איתן, י' לוי וח' אורון לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

היו"ר ר' אדרי:

בעד – 39, נגד – אין, נמנע – 1. כל ההצעות עוברות לוועדת החוץ והביטחון.

פעילות המשטרה והתערבות שר המשטרה בהליכי חקירה

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו עוברים לסעיף הבא בסדר-היום: פעילות המשטרה והתערבות שר המשטרה בהליכי חקירה. ינמק את ההצעה חבר הכנסת אלכס גולדפרב. בבקשה.

אלכס גולדפרב (צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, לפני שבוע נכחתי בהצגה הטובה בעיר, ההתכתשות בין המפכ"ל לשעבר טרנר, שר המשטרה שחל והשר לשעבר חבר הכנסת מילוא.

ישבתי בין חברי הכנסת ובין האורחים והעיתונאים הרבים שנכחו באירוע, ולא האמנתי למראה עיני ולמשמע אוזני. אנשים מבוגרים מתווכחים כילדים על אמר ולא אמר, כתב ולא כתב, הוא אמר והוא אמר. וכולם שומעים את הקולות, בשידור חי ב"קול ישראל".

במרכז הוויכוח בנושאים משטריים ופוליטיים, כפי שהיה פעמים רבות בשלוש השנים האחרונות – מי אם לא שר הפנים אריה דרעי, השחקן הראשי, השחקן שביקש לפתע, לאחר שלוש שנים של שתיקה, להיחקר. למה לא?

שלושה הם האחראים הראשיים להצגה המבישה הזו. חבר הכנסת מילוא, כשר המשטרה לשעבר, חקר בזמנו את אריה דרעי קרוב לשלוש שנים ולא הגיע לסוף החקירה. המפכ"ל טרנר חקר את השר דרעי קרוב לארבע שנים, והחקירה לא הגיעה לסופה. שר המשטרה הנוכחי, מר שחל, אחראי לחקירה כבר תשעה חודשים, ועדיין החקירה לא הגיעה לסופה.

השר אריה דרעי הוא הקורבן הנוח ביותר בחקירה כזו. כבן ערובה פוליטי, נוח לכולם להשאירו נחקר.

בואו נחשוב, מה יקרה בסיום החקירה, אם השר יהיה זכאי, או חייב בדיון? מה נוח יותר מאשר להותירו כבן ערובה בידי הקואליציה?

השר דרעי, בשתיקתו, לא אפשר לסיים את החקירה נגדו, אך כאשר טיפסו עליו מדי פעם, ידע השר לצעוק חמס ולבכות על מר גורלו.

גם ש"ס היא מפלגה המצייתת לכל קואליציה בעבור תשלום. לכן גם ש"ס היא פרטנר נוח לקואליציה ולסחר-מכר בה.

מרצ, מפלגת המלאכים. מפלגה שנלחמה בכפייה הדתית, בעד גיוס בחורי הישיבות, אך בזמן אמת, עם קואליציית אמת, הצביעו נבחרי מרצ נגד. המפלגה, שנכנעה לכפייה, ביטלה את אוטובוס השבת, דחתה את גיוס בחורי הישיבה. למה לא? – השלטון. מפלגה שחבריה אומרים שחברי ש"ס הם הפרטנרים הנוחים ביותר בדרך להשגת הסכם שלום, והשכר – הכסף הוא שכר השתיקה.

על-פי דברי חבר הכנסת מילוא בוועדה לביקורת המדינה, היתה התערבות של ראש הממשלה דאז בחקירת דרעי. על-פי מה שניתן להבין גם בהמשך, יש התערבות של ראש הממשלה היום בחקירה. מטרת המשך השלטון ושלמות הקואליציה מקדשת את אמצעי היושר.

גם היום, לאחר הסכמתו של השר דרעי להיחקר, אינני משוכנע כי התוצאה תהיה תיק פלילי. קרוב לוודאי שימשיכו לחקור עוד חודשים רבים, ואולי שנים, הכול כדי למסמס את הפרשה ולהשאיר את ש"ס בראשות דרעי כבת ערובה לכל קואליציה.

הרי ש"ס נמצאת בממשלה רק בגלל נוחות כספית, שתפקידים רמי מעלה בצדה. הכול יודעים כי ש"ס אינה יכולה לעזוב את הממשלה הזו כמו את הקודמת, משום שאז תצא האמת מן הבקבוק – החקירה תסתיים פתאום, יוגש כתב אישום והשר יעמוד למשפט. לכן, ממשלת ישראל דהיום שומרת על השר דרעי מתוך מגמה שקופה לשמר את ש"ס בקואליציה כבת ערובה לממשלה רפה זו.

השר דרעי כבר קיבל את גזר-הדין בעצם הארכת החקירה; זכאי הוא לא יצא, אך יש לסיים את החקירה, להביאה לידיעת הציבור, ומהר.

העם כבר עייף ממכירת השלטון לכל המרבה במחיר. העם עייף מחקירת דרעי וגרורותיה המבישות.

הוועדה לביקורת המדינה תשמע בוודאי עוד רבות על עלילות שחל-טרנר-מילוא. מדי פעם יעלה הנושא ושוב ירד, על-פי העניין שיראו בכך חברי הכנסת מהאופוזיציה ומהקואליציה.

אנו סומכים על מבקרת המדינה שתסגור את פרשת ההאשמות ההדדיות בין הדמויות הראשיות בפרשה.

הכנסת, שכונסה לדיון דחוף בפגרה בנושא התקשורת כל כך של מילוא-טרנר-שחל-דרעי, חייבת לצאת נגד התופעה השלילית כפי שהתגלתה בוועדה לביקורת המדינה בין אותם אנשים.

הכנסת חייבת לקבוע דיון מיוחד בנושא היחסים בין המשטרה לבין השר הממונה, ההופך אותה לשוט פוליטי נגד כל מי שעומד בדרכו.

אני שואל אותך, חבר הכנסת מילוא, ואני שואל לפרוטוקול: האם ידעת שהתקיימה פגישה בין השר דרעי ובין המפכ"ל במהלך החקירה נגד השר, בביתו של עיתונאי, כפי שהתפרסם בעיתונות?

אני שואל אותך, השר שחל: האם נהוג להיפגש באמצע הלילה עם מפכ"ל המשטרה ולדרוש ממנו להחליף צוות חקירה בעת חקירה זו או אחרת?

לא ייתכן כי שר המשטרה, הממונה על ביטחון הפנים, יהיה עסוק רובו ככולו בנושא טיהור שמו. אני אומנם מאחל לשר שחל כי צדקתו תצא לאור, אך לא על חשבון ביטחון אזרחי ישראל.

אסור שעדים חשובים שהם קציני משטרה יחשבו פעמיים לפני עדותם בפני מבקרת המדינה, רק משום שיחששו מעינו הפקוחה של הבוס שחל שתתבונן בהם.

גם בעניין פגישת טרנר-זוילי הוכיח השר שחל נורמות שגויות של מינהל. אם השעיית טרנר בעקבות המפגש עם זוילי היתה נעשית בתום-לב, היינו כולנו מברכים על ההשעיה, אך השר שחל רצה לנטרל את טרנר בגלל חקירת דרעי.

המסקנה המתבקשת היא, שיש לקבוע תקופת צינון לקצינים ובכירים במערכת הצבאית ובמערכת הביטחון המעוניינים להשתלב בפעילות ציבורית, מחשש סביר של ניגוד אינטרסים, תקופת צינון של שנתיים לפחות, כדי שלא יהיה כל חשש בנוגע למינהל תקין.

בשם סיעת צומת, אני דורש מראש הממשלה להשעות את שר המשטרה מתפקידו ולהשאיר בידיו רק את תיק התקשורת. אני דורש דיון במליאת הכנסת בנושא המשטרה והפוליטיקה. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה רבה לחבר הכנסת גולדפרב.

צעדים מחמירים כלפי יהודים שפעלו להגן על חייהם

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף הבא: צעדים מחמירים כלפי יהודים שפעלו להגן על חייהם – מאת חבר הכנסת רחבעם זאבי. אדוני, בבקשה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת הנוכחים, אתמול היו צריכות להתחדש שיחות מינכן בווינגטון, אלא שרב-המרצחים ערפאת "עשה שריר" וקבע שהשיחות יתחדשו רק ביום 27 לחודש, ומדינות ערב שומעות בקולו, גם רוסיה וארצות-הברית, וגם ישראל העצמאית והריבונית תפעל לפי תכתיביו של רב-המרצחים מתוניס.

אומנם בשבוע הבא נחוג את יום העצמאות ה-45, אבל העצמאות שלנו תופסת רק בחגיגות. בפרקטיקה זה אחרת: יש טלפון מווינגטון, יש פקס ויש שגריר שמעביר הוראות. ממשלת ישראל העצמאית תלך לשיחות במועד שיקבע ערפאת, והיא תעשה מחוות לפלשתינים בהבנה עם האמריקנים.

ממשלת רבין-אלוני-זיאד כבר הוציאה את תשעת החודשים, שבהם היתה אמורה לקום האוטונומיה כהבטחתו של רבין, אבל האוטונומיה לא באה ובמקומה בא הסגר על הערבים ביש"ע.

זה חמש שנים אנחנו אומרים ותובעים את הסגר הזה, ומשיבים לנו כי זה לא מעשי וזה לא מוסרי. עכשיו, אחרי 170 חללים ישראלים, שמתוכם 47 הם מימי הממשלה הנוכחית, נהיה הסגר מעשי ומוסרי. אפילו אדמו"רי מרצ מוצאים לו צידוק. מטבע הלשון "הפרדות העמים" נהייתה לגיטימית כמו החתירה ל"עבודה עברית", כמצוות האבות המייסדים של התנועה הציונית.

הממשלה גילתה כעת, שהסגר שיפר את מצב הביטחון, ואילו עשתה זאת לפני שנה היו לנו פחות נרצחים, אלא שרק 15 החללים של חודש מרס הצליחו להוציא את הממשלה משלוותה ולהביאה להחלטה על סגר.

ההחלטה על הסגר באה לשמור על הממשלה ולא על האזרחים בישראל. אילו רצתה הממשלה להגן על האזרחים, היא היתה עושה זאת זה כבר. ואם היו מחליטים על סגר בזמן, במתוכנן ובהדרגה והיו

נערכים לכך בענפי החקלאות והבניין, היינו חוסכים לעצמנו את המשברים בענפים אלה. אבל היהודים לומדים הכול בדרכ הקשה.

עכשיו מתכוונת הממשלה להשקעות כספים אדירות בשטחים כדי ליצור שם מקומות עבודה לערבים, ואין איוולת גדולה מזאת. הרי תעשייה וחקלאות מפותחות אצל הערבים ביש"ע יתחרו בתעשייה ובחקלאות שלנו. והרי מקומות עבודה ופיתוח אצל הערבים ביש"ע ינציחו את ישיבתם, את גידולם והתעצמותם שם, במקום לעודדם להגר לארצות אבותיהם.

עכשיו גילו גם, שהסגר הביא לירידה משמעותית בעבירות רכוש. עד היום לא הבינו אצלנו שהם באים מעזה עם סכינים וחוזרים לשם עם מכוניות גנובות.

השמאל הפריח ססמה של "עזה תחילה". אחר כך פסק רבין "סוריה תחילה". בהמשך התברר שצריך "פלשתינים תחילה". בסוף יהיה "הכול תחילה".

וכדי שחלילה לא תופסקנה שיחות מינכן, נעשתה עוד מחווה לפלשתינים: הממשלה הסכימה לכולל את פייצל חוסייני במשלחת הפלשתינית, והוא תושב מזרח-ירושלים, והוא כבר אמר, וחזר ואמר, שצירופו למשלחת פירושו נכונות ישראל לדון גם על ירושלים. האם הוא לא צודק?

הערבים הם אשפי המשא-ומתן. הם נהנים מזה ויודעים לעשות זאת. לעומתם, אנחנו עושים זאת בתמימות או בחובבנות או בשתייהן. וכך הם סוחטים עוד ועוד ויתורים רק בשביל הזכות לשבת אתם, כאילו השיחות הן רק אינטרס ישראלי.

עם ישראל נמצא במלחמה אבל אין לו הנהגה מלחמתית. ממשלת רבין-שריד-דראושה איננה יכולה ואיננה מסוגלת להנהיג אותנו במאבק נגד הטרור ובמאבק על עתידנו בארץ-ישראל. היא כולה כניעות ומחווות, ליקווידציה של המפעל הציוני, ולא רק מעבר ל"קו הירוק". היא איננה מבטיחה ביטחון לאזרחים. היא מפגינה יעילות וזריזות בטיפול ביהודים שפעלו למען הגנתם או כדי לפגוע במחבלים, היא נרפית ועצלה וצדקנית כאשר עליה לטפל ברוצחים ערבים. היא מפטמת אותנו בססמאות כמו "נעשה הכול כדי לפגוע ברוצחים" או "נקצץ את ידי הרוצחים", וחוזרת לעסוק בייבוש ההתנחלויות. היא מחלקת מקלות לילדים בבתי-הספר ואוסרת אזרחים שהפעילו את נשקם להגנתם. היא מסרסת את נשק הגירוש כאשר היא מבטיחה להחזיר את כל ה-400, ומחפשת מועמדים נוספים להחזרה. היא מוכנה לוותר על כל הגולן וגם על שומרון וגם על יהודה, והיא תוותר גם על מזרח-ירושלים.

הממשלה הזאת, שביטלה את איסור המפגשים עם אש"ף, שמשחררת בכל הזדמנות עצירים ביטחוניים, שכל הימים עוסקת במחווות ובוויתורים, איננה יכולה להנהיג עם לוחם.

הנשיא מובארק עוד לא היה בירושלים, אבל רבין כבר עלה אליו לרגל שתי פעמים. האם ראש הממשלה רבין יודע כיצד מפרשים זאת הערבים? האם ראש הממשלה רבין זוכר במקרה מי ניצח במלחמות?

כבר הסמכתם ל"היפרדות העמים", ויום יבוא ותסכימו גם למשמעותו המלאה והנכונה של רעיון זה. האם תישאר מדינת ישראל עד שתבינו זאת? תודה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה רבה לחבר הכנסת רחבעם זאבי. אני מזמין את שר המשטרה, שישב על שתי ההצעות. אדוני השר, בבקשה.

שר המשטרה מ' שחל:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חבר הכנסת גולדפרב אמר, אולי במידה רבה של צדק, שהיתה הצגה טובה בעיר בקשר למה שמכונה פרשת טרנר-שחל-מילוא. אם אז, לפני שבוע, היתה הצגה בוועדה לענייני ביקורת המדינה, כפי שהוא אמר, הרי היום הוא בא להוסיף הדרן. אני לא ידעתי שההצגה כל כך טובה שצריך להוסיף לה הדרן.

לי לא ברור מה בדיוק נדרש מהכנסת לעשות. אין לי כוונה לחזור על הנושא הזה, שנדוש ונופח, ושהאי-דיוקים בו בתיאור המצב היו רבים.

הוועדה לענייני ביקורת המדינה, גם על-פי בקשתי, העבירה, פה-אחד, למבקרת המדינה פנייה להגיש דוח בנושא עצמו.

אני יכול לומר בביטחון, שאני משוכנע שכאשר תתפרסמנה העובדות תהיה בהן תשובה למעלילים, למרכלים, למשמצים, לכל אלה שהעלילו עלילה שאין לה כל בסיס, כאילו היתה התערבות בחקירה ובגלל זה המפכ"ל עזב או תפקידו הסתיים במועד שהסתיים. אין לזה פשוט כל יסוד מכל בחינה שהיא.

אני בא ואומר כך: לא היתה התערבות בחקירה, לא בחקירה הזאת של השר דרעי ולא בחקירות אחרות. לצערי הרב, מתקיימות חקירות, ואני מניח שכל עוד יש משטרה ויש בני אדם תתקיימנה חקירות גם בעתיד. אין דרכי להתערב בעבודתה המקצועית של המשטרה בתחום החקירה. במקרה הקונקרטי לא היתה כל התערבות. אומר משפט אחד בלבד בנושא הזה, גם המפכ"ל בדבריו בוועדה אומר: להגיד לכם שההסבר הזה הוא מאה אחוזים, אינני יודע. הוא עצמו אומר זאת. הוא העריך הערכה.

יש נקודה נוספת, מבחינת האופוזיציה, שהיא חשובה. אני סיכמתי עם המפכ"ל הקודם, שהוא יעזוב את תפקידו בראש השנה התשנ"ד, מפני שחשבתי ואני חושב גם היום, שהתפקיד, כמו כל תפקיד ממלכתי אחר, של מפכ"ל משטרה, המזוהה פוליטית, איננו יכול להתיישב – בין שממלא התפקיד מזוהה פוליטית עם מפלגה זו בין שהוא מזוהה עם מפלגה אחרת.

במקרה הקונקרטי, הפגישה של המפכ"ל היתה עם מזכ"ל המפלגה שלי. בניגוד ואולי למורת רוחה של מפלגתי, אני חושב שחובתי היתה לנהוג כך, כדי להבטיח שמילוי התפקיד של מפכ"ל משטרה, שהוא ראש הפירמידה במשטרת ישראל, יהיה נקי לחלוטין מכל קשר וזיקה לפוליטיקה, אפילו אם זו מראית עין, ואצלנו מקפידים ומדקדקים מאוד במראית עין, גם מפני שמראית עין יש לה חשיבות.

כל הפרשנויות שניתנו אחרי זה אין להן כל בסיס מבחינה עובדתית. אבל מה טוב יותר – אני אומר את זה לך ולכנסת – מאשר פנייה למבקרת המדינה, שהיא תברר את העניין. לדעתי זה דרוש, אני אומר, בראש ובראשונה לי; הוא דרוש מבחינת המשטרה, הוא דרוש גם מבחינת האווירה הציבורית.

המסקנה שאני מסיק היא, שאנחנו כנראה התרגלנו – אינני מדבר על צד זה או אחר של מפלגות – לחרוג מנורמות מסודרות. שכחנו את הממלכתיות. מי שבא ותובע את עלבונה של הדמוקרטיה המתוקנת מוצא את עצמו מותקף, כי איש לא מוכן להאמין לו שהוא עשה זאת בלב נקי ובכוונה נקייה לחלוטין משיקולים זרים.

לכן אני מציע בנושא הזה לא להוסיף דיבור. העניין ייבדק. תהיינה תוצאות. אל נוסיף הצגה על הצגה. הייתי מציע לחבר הכנסת גולדפרב שיסתפק בתשובה. העניין הזה היה בדיון. היה דיון במליאת הכנסת. הוא נדון פעמיים בוועדה לביקורת המדינה. הוא מיצה את עצמו מבחינת החלטות של הצד הפוליטי. הוא הועבר, על-פי בקשה של כל חברי הוועדה ובקשתי שלי, למבקרת המדינה.

אשר להצעתו של חבר הכנסת רחבעם זאבי. אם תרשה לי, בלי לפגוע, גם זה היה הדרן. מדוע? אני התכוננתי, על-פי דברי ההסבר להצעה שהועברה למזכירות הכנסת, להתייחס לסוגיה שהיא סוגיה משפטית. כך הבינונו את העניין, ובעצה אחת עם שר המשפטים באתי לתת מענה על מה שחשבנו שתהיה ההצעה. אני אצטט, ברשותך, מה כתוב בנימוקים להצעה שאתה חתום עליה: בגין כמה מהפעולות שננקטו לאחרונה על-ידי המשטרה והפרקליטות רווחת תחושה בציבור בדבר גישה לא מעשית ולא הגיונית של גורמים אלו – ואני מניח ש"גורמים אלו" הכוונה היתה למשטרה ולפרקליטות – שאינם מתייחסים כראוי בשיקוליהם למצב הביטחוני ולאווירת הפחד בציבור היהודי החרד מגל הטרור. כך, למשל, מעצרו של החקלאי בגוש-קטיף. על ניתוק של המשטרה ובעיקר הפרקליטות מאווירת האימה וההתעלמות מתמונת המצב הנוכחי, שהשלכותיהם קבלת החלטות מחמירות ובלתי הגיוניות, אבקש לקיים דיון, שמגמתו שינוי השיטה מעיקרה.

חבר הכנסת רחבעם זאבי, האמת היא שדברייך התייחסו לעניין המדיני, למשא-ומתן, והיו מעין תוספת או השלמה או נאום נוסף לדיון הקודם. לי אין הכשרון שיש לעמיתי בממשלה, שר הבריאות חיים רמון.

חיים אורון (מרצ):

לא יכול להיות.

שר המשטרה מ' שחל:

אין לי. אני מודה. אין לי כשרון. לא מטעמי צניעות אני אומר זאת אלא מטעמי עובדה. אין לי היכולת שיש לו.

אם ההצעה היא כדברי ההסבר, אני רוצה, ברשותך, לנצל את ההזדמנות הזאת כדי להשיב, אף שהדברים לא נאמרו על-ידך. נכון שבאים בטענות אל המשטרה. אני רוצה להודיע על כך, שמשטרת ישראל ופרקליטות המדינה הן שתי זרועות של שלטון החוק במשטר הדמוקרטי. אין ולא היתה עליהן אלא מרותו של החוק, והן פועלות לא לפי הלך-רוח כזה או אחר בציבור, כי זה אינו תפקידן. לכן אין להן כל שיקול אחר זולת החוק. הפרקליטות חיה את המציאות, ובמקרים שאזרחים פועלים בתום-לב ומתוך הגנה עצמית ומצוקה אמיתית, פרקליטות המדינה והמשטרה מבינות זאת ומכירות בהגנה שהחוק נותן להן.

לעומת זאת, אם ברור וגלוי שמישהו מנצל לרעה את טענת ההגנה העצמית ומשתמש בנשק שלא במצב של סכנה, הגנת החוק לא עומדת ומשטרת ישראל ופרקליטות המדינה חייבות למלא את תפקידן על-פי החוק.

עד כה לא הוכח – ואני מדבר לא רק על הממשלה הנוכחית, אלא גם על כל התקופות ובכל ממשלות ישראל, לרבות הממשלה הקודמת – שהיתה חריגה כלשהי מצדן של המשטרה והפרקליטות, הממלאות את תפקידן על-פי החוק, כאשר ההכרעה הסופית היא הכרעתו של בית-המשפט.

לכן מסוכן לבוא בהאשמות כלפי אנשים הממלאים את תפקידם במסירות ובנאמנות ובאחריות.

אדוני היושב-ראש, הייתי מבקש בשני המקרים האלה, גם במקרה הראשון של הצעתו של חבר הכנסת גולדפרב, שיסתפק בתשובתי, וגם להצעתו של חבר הכנסת רחבעם זאבי, שהנימוקים שלה בעל-פה היו שונים מתוכנה בכתב, להסתפק בתשובתי. לדעתי אין עוד מקום להוסיף דיון במליאה ולא להעביר את ההצעות לוועדה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה לאדוני השר. יש הצעות אחרות של חברי הכנסת?

קריאות:

השר מציע להסתפק בדבריו.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת גולדפרב, אתה מסתפק בתשובת השר? כן או לא?

אלכס גולדפרב (צומת):

לא.

היו"ר ר' אדרי:

חבר הכנסת זאבי, אתה מסתפק בתשובת השר?

רחבעם זאבי (מולדת):

כן.

היו"ר ר' אדרי:

תודה רבה לך, אדוני. אם כן, לפנינו הצעה אחת.

רפאל אלול (העבודה):

להסיר.

היו"ר ר' אדרי:

סליחה, חבר הכנסת אלול מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת גולדפרב. חבר הכנסת רפאל אלול, בבקשה.

רפאל אלול (העבודה):

אני חושב שחברי, חבר הכנסת גולדפרב, העלה נושא שכבר בעבר, גם בממשלה הקודמת – הפעם בוודאי לא הוכח – בממשלה הקודמת כן היתה התערבות של שר בחקירה משטרתית.

קריאה:

לא יכול להיות.

רפאל אלול (העבודה):

תקרא עיתונים. בינואר 1991 כתבו בעיתונים. לכן אני חושב שההצעה שלך היא קנטרנית ומיותרת. אני מציע לך להסיר אותה מסדר-היום. תודה רבה.

היו"ר ר' אדרי:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה על הצעתנו לסדר-היום של חבר הכנסת גולדפרב: פעילות המשטרה והתערבות שר המשטרה בהליכי חקירה. מי בעד הסרת הצעתו של חבר הכנסת גולדפרב? נא להצביע.

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 3

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 12

נמנעים – אין

ההצעה שלא לכלול את הנושא שהעלה חבר הכנסת א' גולדפרב

בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ר' אדרי:

חברי הכנסת, אני מבין שבעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום הצביעו שלושה, ו-12 הצביעו בעד הסרת הנושא מסדר-היום.

אלכס גולדפרב (צומת):

אדוני היושב-ראש, כמו שאתה הצגת את העניין, התוצאה היא: 12 הצביעו בעד דיון במליאה, אף שהבינו זאת להיפך. תבדוק בפרוטוקול.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אני תיקנתי ואמרתי מה שאמרתי.

אלכס גולדפרב (צומת):

אני מבקש לבדוק בפרוטוקול. אתה טעית והטעית את חברי הכנסת. לכן ההצעה צריכה לעבור לדיון במליאה.

היו"ר ר' אדרי:

למען הסר ספק אני אעמיד את הנושא להצבעה פעם שנייה.

אלכס גולדפרב (צומת):

השאלה היא, האם ניתן, לפי הפרוטוקול, להצביע פעמיים על אותה הצעה.

היו"ר ר' אדרי:

אדוני, אתה רוצה שאני אצביע שנית?

אלכס גולדפרב (צומת):

לא.

היו"ר ר' אדרי:

טוב, אני הודעתי. אתה חושב שזה לא כך, לכן אני מצביע שנית. מי בעד העברת הצעתו של חבר הכנסת גולדפרב לדיון במליאה? מי שהוא בעד יצביע בעד, מי שהוא נגד יצביע נגד.

בעד ההצעה לכלול את הנושא בסדר-היום – 4

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושא בסדר-היום – 13

נמנעים – 3

ההצעה שלא לכלול את הנושא שהעלה חבר הכנסת א' גולדפרב

בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר ר' אדרי:

בעד – 4, נגד – 13, שלושה נמנעים. ההצעה הוסרה מסדר-היום.

אני מבין שחבר הכנסת רחבעם זאבי מסתפק בתשובת השר ואני מודה לו.

הצעת חוק הביטוח הלאומי (הוראת שעה) (תיקון), התשנ"ג-1993

(קריאה ראשונה)

היו"ר ר' אדרי:

אנחנו מתחילים בכנס ב' ועוברים, על-פי הצעת הממשלה, להצעת חוק הביטוח הלאומי (הוראת שעה) (תיקון), התשנ"ג-1993. תציג את הצעת החוק שרת העבודה והרווחה הגברת אורה נמיר. בבקשה.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני מתכבדת להביא בפניכם שורה של תיקונים בחוק ביטוח אבטלה, כהוראת שעה, שמטרתם לעודד יציאתם של מובטלים לשוק העבודה, תוך החמרה בכללי הזכאות לקבלת דמי אבטלה.

הממשלה הזו, מאז כינונה, שמה בראש מעייניה את המאבק באבטלה ויצירת מקורות תעסוקה, מתוך מודעות להיקף הבעיה ולהשלכותיה החמורות על הפרט, המשפחה והחברה. ואומנם הנתונים על מצב התעסוקה במשק הם מדאיגים ביותר. כ-210,000 איש מתוך סך כל כוח העבודה במשק, המהווים כ-11% מכוח העבודה, אינם מועסקים כיום. כ-150,000 מובטלים פונים מדי חודש לשירות התעסוקה לשם חיפוש עבודה.

עד היום היתה הבעיה המרכזית המחסור הגדול במקומות עבודה שייתנו מענה על מצוקתם של המובטלים הרבים. בחודשים האחרונים השקענו מאמצים גדולים בהגדלת מספר מקומות העבודה, ועשינו זאת במגוון אמצעים. מצד אחד החליטה הממשלה על הקצאת תוספת של 760 מיליון שקל בשנה זו לפיתוח תשתית במשק, במיוחד בתחומי התחבורה, התיירות והבנייה; מצד שני, נעשות פעולות למציאת פתרונות תעסוקתיים מיידיים למובטלים, כשלב גישור ומעבר עד אשר יבשילו ההשקעות בתשתית.

כך, למשל, אושרה העסקתם של 3,500 מובטלים בקרן-הקיימת לישראל, כאשר התנאי היה שכל אחד מבין זכאי הבטחת הכנסה, ויש 31,000 כאלה היום במשק, שהוא בכושר פיסי מתאים, וזה אינו כולל נשים מבחינת המחויבות, חייב לקבל את העבודה בקרן-הקיימת, ואם לא יעשה כן, לא יקבל הבטחת הכנסה. בצדו של כל אחד מההולכים לעבודה של הקרן-הקיימת יש סירוב אחד. אותם מסרבים אינם מקבלים, מאותו רגע, את הבטחת ההכנסה מהביטוח הלאומי.

עם תחילת הסגר החליטה התאחדות הקבלנים על קליטה מיידי של 10,000 מובטלים בעבודות הבניין, במקומם של 10,000 עובדי שטחים בלתי מאורגנים. מעל במה זו ברצוני לברכם על כך ולהעמיד לרשותם – ואני מודיעה זאת כאן, במליאת הכנסת – את מלוא העזרה והסיוע, הן של משרד העבודה והרווחה והן של שירות התעסוקה.

הממשלה בישיבתה ביום 11 באפריל 1993 החליטה, כי משרד העבודה והרווחה יבצע הכשרה מוסדית, עיונית ומעשית באתרי הבנייה של 10,000 מובטלים נוספים לתקופה של שלושה חודשים. לתלמידים ישולם מתקציב המדינה מענק השתלמות חודשי בגובה שכר המינימום.

חברי הכנסת, חרף המאמצים הרבים והמגוונים ליצירת מקורות תעסוקה, שום פעולה לא תצליח אם ציבור המובטלים לא יגלה את הנחרצות והנכונות הדרושות להם ולנו לצאת לעבודה. לצערנו הרב, למרות המספר הגדול של המובטלים, עדיין יש אלפי משרות בשירות התעסוקה שאינן מאוישות, כאשר בד בבד 95,000 מובטלים מקבלים דמי אבטלה מדי חודש וכ-30,000 מובטלים מקבלים גמלה להבטחת הכנסה. אין להעלות על הדעת, שלמרות המצב הקשה של שוק העבודה, תישארה משרות בלתי מאוישות ומובטלים יעדיפו לקבל דמי אבטלה.

על רקע זה גובשו התיקונים בחוק ביטוח האבטלה, המובאים היום בפניכם.

חברי הכנסת, אני נמנית עם חסידי חוק ביטוח אבטלה כמכשיר המבטיח את רמת חייו היחסית של המובטל שנפלט בעל-כורחו משוק העבודה ועושה מאמצים כנים ואמיתיים לחפש עבודה. לצערי, והייתי אומרת לצערי הרב, רק הסגר הנוכחי חשף את ממדי התופעה. התרבו לאחרונה הסימנים של ניצול פרצות בחוק, שכתוצאה מכך מעדיפים מובטלים לקבל דמי אבטלה במקום לצאת לעבודה.

היה עדיף, רבותי חברי הכנסת, מצב שבו כל מובטל מוצא את מקום עבודתו במשרה התואמת במלואה את כישוריו, מיומנותו ומקצועו, אך במצב הקשה שבו אנו שרויים כיום מותר לדרוש מהמובטל מעט גמישות ופחות בררנות ביציאה לעבודה.

חברי הכנסת, התיקונים שאני מביאה היום לאישור המליאה נועדו לעודד ואף לחייב את המובטל לגלות גמישות-יתר בחיפוש עבודה, להחמיר עם סרבני העבודה ולצמצם את מספר מקבלי דמי האבטלה במקרים שנמצאה עבורם תעסוקה.

לפי מיטב הבנתי, תיקונים אלה מתיישבים עם רוח חוק ביטוח אבטלה, וודאי שאין בהם כדי לפגוע בעקרונות הבסיסיים של החוק, שבעיקרו הוא חוק טוב ומועיל, בתנאי אחד, רבותי חברי הכנסת, אם הוא מתבצע כהלכה ומתקיימת הלכה למעשה כל קביעתו ככתבה וכלשונו.

חברי הכנסת ואדוני היושב-ראש, ברצוני להציג בקצרה את התיקונים העיקריים. ראשית מוצע להחמיר בהגדרת עבודה מתאימה למובטלים צעירים עד גיל 35. כיום חייב מובטל צעיר לקבל כל עבודה המוצעת לו גם אם אינה במקצועו, אך הוא רשאי שלא לקבלה אם השכר המוצע בה נמוך מדמי האבטלה שהיו משולמים לו. על-פי התיקון המוצע, הוא יהיה חייב לקבל כל עבודה גם אם השכר המשולם בה נמוך ב-10% מדמי האבטלה. אולם כדי שהוא לא יופלה לרעה בהשוואה למובטל אחר עם נתונים זהים שלא הוצעה לו עבודה, ישלים המוסד לביטוח לאומי את השכר המשולם לו לכדי גובה דמי האבטלה שהיו מגיעים לו אלמלא עבד, וזאת למשך 12 חודשים, אף שדמי האבטלה המרביים המשולמים היום הם עד 138 או 175 ימים.

על-פי התיקון הזה, עדיין נשמר העיקרון הבסיסי של חוק ביטוח אבטלה, כך שלא תהא ירידה דרסטית בגובה השכר בעבודתו החדשה ולא תהיה פגיעה כלשהי בסך הכנסתו רק משום שקיבל את העבודה המוצעת לו.

אנו מקווים, רבותי חברי הכנסת, שכתוצאה מהתיקון ייכנסו למעגל העבודה כמה אלפי מובטלים המקבלים היום דמי אבטלה.

תיקון חשוב נוסף, שמטרתו מניעת ניצול החוק לרעה, הוא שלילת זכאות לדמי אבטלה במקרה שהמובטל סירב לצאת לעבודה מתאימה שהוצעה לו. על-פי המצב הנוכחי, במקרה של סירוב לקבל עבודה נדחית הזכאות לדמי אבטלה ב-90 יום. אולם בתום תקופה זו הוא זכאי בדרך כלל לקבל דמי אבטלה למלא התקופה הקבועה בחוק. על-פי התיקון המוצע, כל סירוב לקבל עבודה יביא לשלילת הזכאות ב-30 יום, והיא תיעשה מייד – שינוכו ממכסת דמי האבטלה המרביים.

זוהי סנקציה קשה, לדעתי הקשה ביותר בהצעת החוק שאני מביאה בפניכם היום, והיא תצמצם, לדעתנו, את מספר הסירובים. כיום מגיע מספר הסירובים לכדי 4,000 לחודש, ואנו מקווים שכתוצאה מכך יקטן מספרם במידה משמעותית.

תיקונים נוספים, אדוני היושב-ראש, מתייחסים לשינויים במספר ימי ההכשרה המקצועית שהמובטל זכאי להם ובמהלכם זכאי הלומד לדמי אבטלה. אינני מקילה ראש, חלילה, בחשיבות ההכשרה המקצועית כמכשיר לשיפור מיומנותו של העובד, לעדכון ידיעותיו וגם להתאמת כישוריו למקצועות הנדרשים במשק. עם זאת, נראה לי שיש הפרזה רבה בשימוש בכלי זה, ולא תמיד מוכחת היעילות שלו. במקרים רבים הפכה ההכשרה המקצועית לאמצעי חוקי לקבלת דמי אבטלה לפרקי זמן ארוכים, בלי שבסיומה ימצא העובד תעסוקה במקצוע שבו הוכשר.

היום מצויים בהכשרה מקצועית כ-11,000 מובטלים מדי חודש. על-פי ההצעה לתיקון החוק, יוגבל משך הקורס של ההכשרה המקצועית ל-12 חודשים, וכן יידרש פרק זמן של שנתיים מיום שבו סיים המובטל קורס אחד של הכשרה מקצועית עד לכניסתו למסגרת נוספת של הכשרה מקצועית. יש בכך כדי לייעל את מסגרת ההכשרה המקצועית ולצמצם אפשרות של קבלת דמי אבטלה במסווה של הכשרה.

חברי הכנסת, אין לי ספק שתיקוני חוק אלה הם חוליה אחת בלבד במסגרת הטיפול הכולל בבעיית האבטלה. אני סבורה, שאלה תיקונים בכיוון הנכון, ושהם יצמצמו את אפשרויות הניצול לרעה של המערכת ויגבירו את זיקתם של המובטלים לשוק העבודה.

אני מקווה שתיקונים אלה, יחד עם כל האמצעים האחרים הננקטים ליצירת מקומות תעסוקה ולשילובם של יותר ישראלים בשוק העבודה, יסייעו לנו להתמודד בהצלחה עם בעיית האבטלה על כל השלכותיה.

אדוני היושב-ראש, לפני שאני מבקשת להעביר את התיקונים לאחר דיון במליאה והצבעה לוועדת העבודה והרווחה להכנה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית, יורשה לי להעיר כמה הערות שאינן במסגרת דברי על הצעת החוק.

אני חייבת לומר, רבותי חברי הכנסת, שאנחנו מתמודדים היום, באכיפת חוק דמי אבטלה, עם שתי תופעות. תופעה אחת, הסגר מאוד מיקד את מה שקרה, וחלק מן הדברים לא ידענו לפני הסגר. יש תחילה של תרבות אבטלה, יש תחילת מעבר מתרבות עבודה לתרבות אבטלה. משום שהתופעה היא בראשיתה, חובת כולנו להיאבק בכל אפשרות של כל אדם מובטל שמוצעת לו, ולו גם זמנית, כל עבודה, להעדיף על-פי חוק לשבת בבית לקבל דמי אבטלה או הבטחת הכנסה ולא לצאת לעבודה.

אנחנו רואים זאת בקרב מספר מדאיג, עדיין לא גדול, ואני מקווה שהוא לא יגדל, של צעירים שמשתחררים משירות בצה"ל. גוברת האמירה: שירתנו שלוש שנים את המדינה, לא מגיע לנו חצי שנה דמי אבטלה? גוברת התופעה, ואנחנו רואים ושומעים זאת מהקבלנים, שעושים עכשיו מאמצים אדירים לגייס עובדים ישראלים לעבודה באתרי הבנייה; תופעה קשה מאוד. באים עובדים ואומרים: אנחנו מוכנים לעבוד בתנאי שלא נקבל תלוש שכר, בתנאי שלא יהיה שום רישום על שכרנו, כדי שלא לקלקל את זכותנו בקבלת דמי אבטלה.

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אם יש אחד, אם יש עשרה, אם יש מאה שמנצלים לרעה את החוק, את גמישותו של החוק, ועושים כמעשים הללו, חובתנו הציבורית, כמי שמעריכים את ערך העבודה והאדם העובד, לעקור את עשבי הפרא האלה משורש.

לא הכול ניתן להיעשות על-ידי חקיקה. אנחנו הפעלנו היום יחידת פיקוח מוגדלת. היא היתה מבוססת על 12 פקחים ועובדים בתוך שירות התעסוקה. צירפנו אליה 30 פקחים ממסגרת משרד העבודה והרווחה, מצוידים ברכבים, מצוידים בכל מה שזקוקים לו כדי לעשות עבודת פיקוח מיידית: לאכוף את חוקי העבודה בתוככי מדינת ישראל על כל עובד שנמצא בתוך המדינה, ישאלו, כעובד זר, כעובד שטחים. אנחנו, בסיוע משטרת ישראל, נמנע מכל מי שלא מקבל היתר ברשות להימצא בתחומי המדינה לצורך עבודה כזאת או אחרת. ביתר הדברים ננקוט אמצעים על-פי הצורך.

לא לכל התופעות שאמרתי יש תשובה ופתרון בהצעת החוק. לא עם כל הדברים שאמרתי ניתן להתמודד בדרך חוק. אבל, אנחנו בו-זמנית נעשה הכול: שומרים על עקרונו או עיקרו של חוק ביטוח דמי אבטלה למען אותם עובדים שאין להם עבודה, מחמירים לגבי אותם עובדים שמציעים להם עבודה והם אינם רוצים לעבוד, ונוסף על החקיקה נחמיר גם בדרכים אחרות, שלא כאן המקום, אדוני היושב-ראש, לפרט אותן, כדי למנוע כל אפשרות של ניצול לרעה בדרך זו או בדרך אחרת של חוק דמי האבטלה.

אם יורשה לי, אני רוצה להביא נתון מדהים: 70,000 אנשים מערביי השטחים עבדו בישראל לפני הסגר דרך שירות התעסוקה; עוד כ-50,000 מערביי השטחים, ואני אומרת מינימום, עבדו בצורה בלתי מאורגנת בתוככי מדינת ישראל. יחד זה 120,000. 6,000 עובדים זרים עובדים היום ברשיון בישראל. ההערכה היא, שיש בין 10,000 ל-20,000. ואנחנו כבר ב-140,000. יש עוד 2,400 עובדים ברשיון מדרום-לבנון. אנחנו מגיעים ללמעלה מ-140,000. מספר המובטלים, מספר דורשי העבודה היום בישראל הוא 141,000.

דוד מנע (הליכוד):

אבל כולם בעבודות שחורות. כמה גייסתם לבניין ולחקלאות בחודשים האחרונים?

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

חבר הכנסת מנע, אנחנו עוד מגייסים בכלים שאתה בנית, באותם כלים. הלוא זו הבעיה. אני רוצה להשיב לך, כי אני יודעת ובטוחה שאתה שואל את השאלה מתוך כאב ודאגה. אני לא תולה תקוות גדולות בהליכה של ישראלים לחקלאות. כי החקלאות, במקרה הטוב – ואני אומרת זאת בצער – לא תשלם יותר משכר המינימום. אנחנו כן תולים תקוות גדולות בבניין, כי הקבלנים, היום הודיעו בפרהסיה, והם עושים זאת הלכה למעשה, מוכנים, משמעותית, לשלם לעובדים בלתי-מקצועיים שכר התחלתי שנע בין 2,500 ל-3,000 שקלים בחודש. מי כמוך יודע, שמרכיב השכר, גם אם העבודה היא מקצועית וקשה, הוא מרכיב מאוד משמעותי, גם לחלק מבעלי המקצוע, כשהם הולכים לעשות זאת באופן זמני.

כל העבודות המקצועיות שאנחנו מדברים עליהן תישאנה פרי רק כאשר התשתיות תיתנה תשובה. ואתה יודע לא פחות טוב ממני, שהבעיה היום היא לתת תשובה לנושא הזמני, של תקופת הביניים. לא בניין ולא חקלאות הם הפתרון לכלל העובדים או לכלל המובטלים במשק. אבל רובם של המובטלים הם עובדים בלתי-מקצועיים, ולכן לא היה לנו מענה עד היום, מלבד יוזמות כאלה ואחרות. אם היום השכר בבניין הוא משמעותית יותר גבוה, ואנחנו מאוד נסייע בהכשרה מקצועית, ואני רוצה שוב לשבח את התאחדות הקבלנים על הנכונות שלהם, על האחריות שלהם, על הרצון שלהם ללכת לקראת העניין – כי יש גם פחד איום בנושא הטרור, ואנשים מוכנים ללכת לדברים שהם לא עשו בעבר – אני מאמינה שיותר ישראלים ילכו היום למערכת העבודה.

אלה הצעותי. אני מודה לך, אדוני היושב-ראש, ואני מחכה לדין. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה לשרה אורה נמיר. חברי הכנסת, אנחנו ניגשים לדיון. רשימת המשתתפים ארוכה, זה מראה שלחברי הכנסת יש באמת עניין בדבר. אני מצמצם לשלוש דקות. אני בטוח שהדברים ברורים ואפשר להגיד הכול בשלוש דקות. אני גם מודיע שאני סוגר בזה את הרשימה. מי שנרשם עד עכשיו נרשם, מי שלא נרשם כבר לא יוכל להשתתף בדיון. ראשון המשתתפים בדיון הוא חבר הכנסת יעקב שפי, ואחריו חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. למען הסדר הטוב, כדי שיוכלו להתכונן, אחריה חבר הכנסת יוסי כץ, ואחריו חבר הכנסת חגי מירום.

יעקב שפי (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בשנים האחרונות אנו עדים לתופעה קבועה ומתמשכת בעולם המערבי, ובכלל זה בישראל, של עלייה קבועה ומתמשכת במספר המובטלים. ממשלת ישראל נבחרה בקיץ האחרון גם כדי לשנות את המדיניות של הממשלות הקודמות בכל הקשור לאבטלה. על הממשלה הנוכחית הוטלה האחריות לעשות את שנכשלו בו קודמותיה – עצירת הצטרפותם של אלפי מובטלים חדשים מדי חודש למעגל האבטלה, ואחר כך צמצום תופעת האבטלה.

ראוי לציין, כי כשמדברים על אבטלה כתופעה אחידה, מונוליטית, חוטאים לאמת. יש סיבות ותופעות שונות הגורמות לעובדים להיפלט ממקום עבודתם, ולאחרים – לא למצוא מקום עבודה.

קיימת תופעה נוספת, הידועה בכינוי "מובטלים מקצועיים". מדובר באנשים המנצלים את התנאים הסוציאליים והעזרה המוענקת על-ידי הממשלה למובטלים, אותם אזרחים שאינם יוצאים לעבוד למרות ההזדמנויות לעשות זאת, או שלא מדווחים על עבודתם, רק כדי לזכות בדמי אבטלה. בלשון עממית מדובר בנצלנים ופרזיטים.

על ממשלת ישראל מוטלת האחריות לטפל בתופעה של האבטלה על כל מרכיביה. להוספה של מאות מיליוני השקלים המיועדים ליצירת תשתיות במגזרים השונים יש השפעה על יצירת מקומות עבודה, בעיקר בטווח של שנה או שנתיים. בטווח המיידי ממשלת ישראל, באמצעות גורמים שונים, מציעה לאלפי מובטלים, שאיבדו את זכאותם לקבל דמי אבטלה, לצאת לעבודות מיידיות, שבהן יוכלו להשתכר כמעט פי שניים מהבטחת ההכנסה.

היום הממשלה עושה צעד נוסף במלחמה באבטלה. לדעתי, לתיקון בחוק יש היבט אידיאולוגי חינוכי ומוסרי, אולי יותר מאשר לצעדיה האחרים של הממשלה. רבים שואלים את עצמם, מדוע יצאו המובטלים לעבוד אם מדמי אבטלה הם יכולים להרוויח יותר? מהו התמריץ? איפה המוסר, החינוך, האידאולוגיה? נראה שמושגים אלה אינם גורמים להם לקום בבוקר, ללבוש בגדי עבודה, להפגיל שרוולים ולעבוד. רצוני לשאול: מדוע תממן הממשלה את עצלותו של צעיר בריא וחסון, שאינו רוצה לעבוד? יהיו כאלה שיגידו, שקיים פרדוקס, שאדם הולך לעבוד ולמעשה הוא מפסיד את המשכורת שהיה רגיל לה. התיקון לחוק עונה על הפרדוקס ועל השאלות הללו. על-פי הצעת החוק, לא ייתכן מצב שדמי אבטלה יהיו גבוהים מהמשכורת המוצעת, מהסיבה הפשוטה: הביטוח הלאומי יממן את ההפרש.

היושב-ראש מסמן לי שזמני תם, ולכן אדלג ואסיים בכמה משפטים.

היו"ר ד' שילנסקי:

בבקשה.

יעקב שפי (העבודה):

לדעתי, הצעת התיקון לחוק ביטוח אבטלה תביא תועלת רבה. פרט לתועלת האישית למובטל ולבני משפחתו, ופרט לתועלת למשק, תצמח מכך תועלת מנטלית, מוסרית וחינוכית.

אני מאמין, אדוני היושב-ראש וחברי הכנסת, שרצינותה, נכונותה ויכולתה של הממשלה להילחם באבטלה יביאו בסופו של דבר לצמצום דרסטי במספר המובטלים. היום מצטרף גורם נוסף וחשוב למכלול פעולותיה של הממשלה למען אלה שרוצים ויכולים לעבוד.

אני מבקש לקרוא לאלפי המובטלים: צאו לעבוד. אם תשקיעו מאמץ ותהיו חרוצים, תרוויחו, ולא רק בכסף. ודבר נוסף: אנו חייבים לשוב ולשאול את עצמנו, לא מה המדינה תורמת לי, אלא מה אני תורם למען המדינה. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. רשות הדיבור לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי, ואחריה – לחבר הכנסת יוסי כץ. אני רוצה להפנות את תשומת לב החברים, חבר הכנסת שפי היה הראשון והוא עדיין לא הספיק להתארגן לשלוש דקות. ליתר יש זמן והם יכולים להתארגן לשלוש דקות. בבקשה, חברת הכנסת גוז'נסקי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, גברתי השרה, בגלל קוצר הזמן לא אכנס להיבטים שונים של החוק הזה. אבל, כמו בהזדמנויות קודמות של חקיקה שפגעה בזכויות המובטלים וצמצמה אותן, הטענה העיקרית שלי נגד המגמה הזאת היא, שכל הכיוון הזה איננו מצמצם באופן משמעותי את היקף האבטלה, ושיש פה צורה של ענישה קולקטיבית נגד הרבה מובטלים, אלפי ורבבות מובטלים, שנענשים בשל אלה שאת ציינת, גברתי השרה, שמנצלים לרעה. ואת יודעת שיש הרבה מאוד מקומות בארץ שמספר מקומות העבודה או מספר הדרישות לעובדים בהם איננו מגיע אפילו ל-1% או 2% ממספר המובטלים הרשומים. אבל אלה יכללו בתוך הנענשים מההחמרה הזאת, לרבות גזלת דמי אבטלה ל-30 יום. ואני מדברת גם על נשים, אני מדברת גם על פועלים ערבים ביישובים רחוקים וכו'.

אני רוצה להדגיש, שהפעם המסמר שעליו הממשלה תולה את הצעת החוק הנוכחית הוא הסגר.

חברי הכנסת, כולנו מודעים לכך, שהתלות של הכלכלה הישראלית בפועלי השטחים איננה המצאה זדונית פלשתינית. ההשתלטות הכלכלית על השטחים ואילוץ הפועלים הפלשתינים לעבוד בישראל היו תוכנית ממשלתית, שהממשלות שקדמו לממשלה הנוכחית פעלו לפיה בשיטתיות. השיקולים היו רווח ולחץ להורדת השכר של הישראלים; ושני הדברים הושגו. אותם קבלנים, שגברתי השרה עכשיו הזכירה אותם, עשו רווחים גדולים מאוד מניצולם של פועלי השטחים, ובאותה הזדמנות גם הורידו את שכרם של העובדים הישראלים. שחיקת השכר הריאלי של העובדים הישראלים היא אחת התוצאות של הדבר הזה.

אבל היה גם שיקול פוליטי, גברתי השרה, והוא מחיקת "הקו הירוק" ויצירת מצב של אימפריה ישראלית, מדינת ישראל והשטחים הקולוניאליים הכפופים לה, שבהם חיים אנשים חסרי זכויות, חסרי יכולת להתפרנס במקומות מגוריהם, חסרי תנאי קיום מינימליים ובתנאים של דיכוי צבאי.

לכן, כאשר היום אנחנו נמצאים במצב של סגר, הממשלה בעצם מגיבה בענישה קולקטיבית; כמו שהיא מגיבה בענישה קולקטיבית נגד המובטלים, כך היא מגיבה בענישה קולקטיבית נגד הפלשתינים. היה גירוש, עכשיו יש סגר ויש הריסת בתים, והתוצאה מהי? התוצאה היא עוד ייאוש ועוד ייאוש ועוד מעשי רצח.

בסופו של דבר, אחרי זמן קצר מתגלה שכל המעשים האלה, שכל פעולות הענישה הקולקטיבית האלה אינם מונעים פיגועים, אינם מונעים מעשי רצח, וכלכלת ישראל בסופו של דבר פיתחה גם היא תלות בצד השני.

אני יודעת ממקור ראשון מה המצב היום בעזה במיוחד, כיצד הסבל הזה מגיע להרבה, הרבה, הרבה מאוד בתים, שסובלים ממצוקה אמיתית, שסובלים ממצב שבו רמת החיים העלובה שלהם יורדת פלאים, כשהם אינם מסוגלים לתת את הדברים המינימליים למשפחותיהם. האחריות של הממשלה קיימת היום גם לגבי קיומם ופרנסתם של הפועלים הפלשתינים.

אבל, מבחינתנו כישראל ההפרדה הזאת בצורת סגר, ההפרדה בצורת ענישה ובצורת כליאה למעשה של קרוב ל-2 מיליוני פלשתינים, היא לא פתרון אלא סם מסוכן. היא סם הרגעה מסוכן מאוד. זה ממש כמו שימוש בנרקוטיקה. זה נדמה לרגע שאנחנו נמצאים ב-HIGH, במצב נפלא; אבל זה סם מסוכן מאוד, שהמחיר, אני חוששת מאוד, כמו אחרי הגירוש, יהיה כבד מאוד. ויכול להגיע מצב אחר מבחינת היחסים בין העמים.

ההפרדה צריכה להיות לא באמצעות סגר, לא באמצעות ענישה, אלא הפרדה מדינית. כשתהיה הפרדה מדינית כזאת וכשתהיינה שתי מדינות, ויכלו אזרחי המדינה הפלשתינית לעבוד בישראל, אזרחי מדינת ישראל ויכלו לעבוד במדינה הפלשתינית; אז יהיה שיתוף פעולה בין שוויים, ואז נייבש את הביצה שבה גדלים מעשי הרצח והטרור.

אבל, מה שקורה היום, לאחר שהממשלה הטילה סגר, היא עושה דבר חמור ביותר כשהיא ממשיכה בו. כשהיא מביאה היום את הצעת החוק הזאת להחמרת התנאים לקבלת דמי האבטלה, היא בעצם מענישה את אזרחי ישראל על אותו סגר שמעניש את האזרחים הפלשתינים. ולשני הדברים אני מתנגדת. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת יוסי כץ. הוא יראה דוגמה איך אפשר באמת לעמוד על שלוש דקות. אחריו – חבר הכנסת חגי מירום. אם הוא לא יהיה – ידבר חבר הכנסת האשם מחאמיד. אם הוא לא יהיה – ידבר חבר הכנסת יגאל ביבי. אם הוא לא יהיה – ידבר חבר הכנסת שאול יהלום, שיושב, מחכה, ממתין.

יוסי כץ (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, חברתי השרה, כששר העבודה דאז, יוסף אלמוגי המנוח, הביא את הצעת החוק להכללת דמי אבטלה במערכת הביטחון הסוציאלי של מדינת ישראל, כבר אז בנאום הוא התריע ואמר שזה מסוג החוקים שצריכים לעקוב אחריהם ואחרי ההתפתחויות החברתיות הנובעות מהקניית הזכות. כבר אז הוא ציין, שצריך לעקוב ולוודא שהחוק הזה לא ינוצל לרעה.

אני חושב, שנוסף על הדברים שהוזכרו כאן, צריך ליצור מערכת ולתת כלים בידי אנשי שירות התעסוקה ובידי רשויות המדינה לבצע מעקב, לבחון האם אין מנוצלות הזכויות לרעה ולקבוע כנורמה, שמי שהונה את שירות התעסוקה ואת המערכת של המדינה חייב לתת את הדין על כך. זאת משום שאלה אשר מנצלים לרעה את החוק גורמים נזק חמור לכלכלת המדינה, גורמים נזק חברתי חמור וגורמים נזק לאלה שאכן באמת זכאים ליהנות מחסותו של החוק ומדמי האבטלה החשובים לקיומם. אני מודע לכך שיש אלפים, אלפים שאכן זכאים בתום לב להטבות שמקנה החוק.

אבל, בד בבד עם חקיקת החוק, צריך לעשות שיפור משמעותי בכל המבנה של שירות התעסוקה, במבנה הפיסי שלו. אסור ששירות התעסוקה ייראה, במיוחד לאנשים מובטלים, לאנשים שיש להם בבית בעיות חברתיות כתוצאה מהאבטלה, כמקום מנוח, שמצבו הפיסי ירוד, ואני מתבטא בלשון המעטה לגבי חלק מהסניפים של שירות התעסוקה. צריך להקצות משאבים כדי שיהיה, אם לא נעים לפחות סביר להיכנס למקומות האלה. צריך לשפר את שיטות הדיווח, המעקב והמחשוב של שירות התעסוקה. צריך לגרום לכך שיהיה תיאום גדול יותר בין שירות התעסוקה לבין הביטוח הלאומי, ושבלחיצת כפתור כבר יופיעו במוסד לביטוח לאומי הנתונים לגבי התייצבות האדם בשירות התעסוקה.

אשר להצעת החוק – נזכר, בין היתר, מעגל ההכשרה המקצועית, ויש מגבלות שנועדו למנוע ניצול לרעה של נושא ההכשרה המקצועית. אני קורא לשים דגש מיוחד בנושא ההכשרה המקצועית למבוגרים. חלק גדול מהאנשים המובטלים שנפלטו ממעגל העבודה הם מבוגרים גילאי 50-60, וזו מכה חברתית, אישית, שלא כתובה בתורה, אבל היא החמורה ביותר.

לבסוף, מלה אחרונה לגבי הנושא המדיני, שקשור בשירות התעסוקה. יש לי תחושה, שגם שירות התעסוקה וגם המערכת הממשלתית לא ערוכים דיים מבחינת ניירות מגירה לאפשרות של אוטונומיה, או פדרציה, או כל מיני דברים שבהחלט יבוא יום ויימצאו לפתחנו. צריך להיערך מראש גם במשרדי ממשלה אחרים, אבל בוודאי במשרד כמו שירות התעסוקה, לגבי אפשרויות של מערכות יחסים חדשות ושונות מאלה שהכרנו אותן עד היום. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חבר הכנסת חגי מירום איננו. חבר הכנסת האשם מחאמיד איננו. חבר הכנסת יגאל ביבי איננו. כפי שכבר אמרנו, חבר הכנסת שאול יהלום ישנו. אחריו – יואיל בטובו להתכונן חבר הכנסת עמיר פרץ. אחריו – חבר הכנסת חיים אורון, ואחריו – חבר הכנסת אלי דיין. שלושה חברי כנסת בכוננות.

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, גברתי השרה, קודם כול, בלי להתייחס כאן, מפאת חוסר זמן, לפרטי החוק, אני רוצה להודיע, בשם כל סיעת המפד"ל, שאנחנו תומכים בחוק כולו, על כל חלקיו.

אני רוצה לייחד את שתיים-וחצי הדקות שנותרו לי לאחר הודעה זו לומר משהו על התולדה, שהחוק נולד ממנה, או שהחוק הוליד אותה, החוק, וזו התקופה שבה אנחנו נמצאים עתה, שהיא תקופת הסגר, כפי שהיא נקראת וכפי שהדבר קורה בשטח.

אנחנו היינו תומכים בחוק לגופו של עניין, ללא שום קשר למצב הביטחוני ולסגר. אבל, לדעתנו ממשלת ישראל, המובלת על-ידי חלק ניכר שבה, חלק דומיננטי, מנצלת את המצב הביטחוני, את הסגר, שנועד מלכתחילה לטפל בבעיות ביטחוניות, כדי לקבוע עובדה מדינית שאין לה קשר לנושא הביטחוני, ולייצב ולהוליד מחדש את "הקו הירוק". יש מי שאומרים זאת בגלוי ובשמחה; הם אומרים שזו הדרך למדינה הפלשתינית. יש מי שאומרים זאת בחצי-פה. יש כאלה שנתלים בעניין, תומכים בו, אבל בסתר לבם הם חושבים כך.

לעניות דעתנו, אין כמעט נושא שכוחות הביטחון לא יכלו לטפל בו ביעילות עם הסגר ובלי הסגר. כאשר מדובר על תפיסת מבוקשים, אפשר להטיל עוצר על אותו מקום ולערוך שם אותן פעולות שעושים היום עם הסגר. אפשר לבדוק כל אדם מבחינה ביטחונית בכניסתו וביציאתו.

אין שום יתרון בעניין אם אנחנו אומרים: הטרוריסטים יישארו ביהודה, בשומרון ובעזה, ואם כך, הרי אנחנו כביכול ולמעשה מזמינים ואומרים, שהם לא יפגעו באנשים בתל-אביב, אבל יפגעו בחיילי צה"ל ובמתיישבים ביהודה, בשומרון ובעזה, והדברים ברורים.

אם נרצח עורך-דין יהודי שהגיע לעזה, ודווקא אדם שעסק בנושא שלכאורה הממשלה הזאת רוצה בו, פיתוח השקעות בעזה, הרי לכאורה אומרת ממשלת ישראל: אנחנו מחדשים את "הקו הירוק", ומה פתאום אותו עורך-דין, זיכרוננו לברכה, השם ייקום דמו, מה פתאום ביקר בעזה? על סמך מה ביקר בעזה? אסור היה לו לעשות זאת.

כאשר אנחנו אומרים דבר זה, הרי הכול בנוי על ההערכה המדינית, שמחדשים את "הקו הירוק", שמתחילים באוטונומיה וממשיכים, לדידם של חברי מרצ ומחצית ממפלגת העבודה, לכיוון מדינה פלשתינית או משהו בדומה לה.

אנחנו טוענים, שהדבר לא יביא שום תועלת. מדינה פלשתינית תהיה מקור ומוקד לטרוריסטים. משם הם יצאו, כפי שיצאו לכל השטחים ולשטחי מדינת ישראל. לא יהיה לנו יום אחד של מרגוע. השיטה חייבת להיות מצד אחד שוב גבולות פתוחים, שוק חופשי, ומצד שני מלחמה וטרור באותם אמצעים, עם הסגר או בלעדיו, שיכולים להינקט. תודה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת עמיר פרץ, ואחריו – לחבר הכנסת חיים אורון.

עמיר פרץ (העבודה):

אדוני היושב-ראש, גברתי השרה, חברי הכנסת, מדינת ישראל נמצאת במצב שבו נושא העבודה והתעסוקה הופך לנושא שהשלכותיו, בכל סעיף וסעיף, בכל תיקון ותיקון, הן השלכות לא רק על מצב התעסוקה בישראל אלא על מערכת היחסים בין מדינת ישראל לבין האוכלוסייה ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה, שגם לגביה אנו אחראים ליצור מקורות פרנסה.

אבל, אין ספק שהמאבק העיקרי הוא על האווירה הציבורית. המאבק העיקרי הוא על מעמדה של העבודה במדינת ישראל. המאבק העיקרי הוא על כך שנחזיר לתודעה הציבורית של כל אדם, של כל אזרח, של כל ילד, שאין עבודה שאיננה מכבדת את בעליה. כל עבודה מכבדת את בעליה. אנחנו מוכרחים לעשות הכול כדי להצליח במאבק הזה.

עם זאת, אסור לנו, בשום פנים ואופן, שמישהו יבין מהדברים הנאמרים כאן, שעם ישראל הוא עם שאינו עובד. כל ניתוח של מצב המובטלים היום יראה, שרוב הזכאים בפוטנציה לדמי אבטלה, צעירה של מדינת ישראל, הרוב הגדול מעדיף לעבוד, הרוב הגדול אינו זקוק לתיקונים בחוק, הרוב הגדול הולך לעבודה אחרי מספר חודשים קטן יותר מאלה שהוא זכאי בהם לדמי אבטלה. בניתוח של הביטוח הלאומי נמצא, כי רוב החיילים המשוחררים, אחרי שלושה-ארבעה חודשים בממוצע הולכים לעבוד ולא ממצים את כל ששת חודשי דמי האבטלה שהם זכאים להם.

חיים אורון (מרצ):

שלושה-וחצי חודשים בדרך כלל.

עמיר פרץ (העבודה):

אמרתי בין שלושה לארבעה חודשים.

לכן, נכון שהמאבק על העבודה דומה לאותו סדין לבן שכל נקודה שחורה מכתימה אותו. אנחנו מוכרחים לעשות כל מאמץ כדי שלא לתת למנצלים לרעה את החוק החשוב, שעלינו לשמור עליו בכל דרך, להמשיך ולנצלו.

עם זאת, גברתי השרה, הייתי מבקש: בואו נחשוב לא רק על השוט. אנחנו מוכרחים להציע גם הטבה מסוימת לאלה שהולכים עם מדיניות הממשלה. למשל, חיילים משוחררים רבים נענים לכל קריאה, מחפשים עבודה מכל סוג שהוא. האם לא צריך היום להכניס תיקון שאומר, שחייל משוחרר שנענה לקריאה ויוצא לעבודה גם בחקלאות וגם בבניין, הענפים שכולנו מחפשים דרך להצילם, יקבל מענק מסוים, כפי שנקבע לתקופה מסוימת לגבי מי שילך לעבודות באזורים מסוימים ובתחומים מסוימים? בתום תקופה של שנת עבודה קבועה ורצופה, חשוב מאוד שניתן לאותו חייל משוחרר הטבה מסוימת. אז נדע שישראלי צעיר מכיר בכך שחלק מהתוכניות של חייו זה לא רק נסיעה לחוץ-לארץ לשנה ואחר-כך חזרה לאוניברסיטה, אלא לפני אותה נסיעה הוא גם צריך לתרום שנת עבודה במדינת ישראל בענף שהמדינה זקוקה לו.

לסיום, גברתי, אני סיירתי בחבל-קטיף יחד עם חברי בוועדת העבודה והרווחה, כדי לראות עד כמה מצליח המשרד, יחד עם שירות התעסוקה, לתת תשובה באמצעות העסקת מובטלים. אני אומר לך: אל תתייאשי. המספרים היום הם יפים. אם אחרי חודש עדיין יש 500 מובטלים שמגיעים מהעירות הסמוכות לחבל-קטיף, זה מספר שצריך להתכבד בו. אם בסופו של דבר יישארו 200 או 300 שייהפכו לחלק מהענף, זאת תהיה ברכה, וכולנו צריכים להודות שממשלה זו עשתה צעד חשוב בכיוון הנכון. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה לחבר הכנסת עמיר פרץ.

מאמצעי התקשורת למדתי, שהתלוננו על כך שחברי הכנסת לא היו פועלים טובים.

עמיר פרץ (העבודה):

לא, אני לא הלכתי לעבוד. אני לא הייתי בקבוצת הפרדסנים. אני הלכתי לבקר את החברים בחבל-קטיף.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

בחממות.

עמיר פרץ (העבודה):

בחממות. פגשתי את העולים החדשים שעבדו שם.

היו"ר ד' שילנסקי:

אם כך, כשהתלוננו כנראה שלא התכוונו אליך.

עמיר פרץ (העבודה):

לא, לא אלי.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת חיים אורון, אחריו – חבר הכנסת אלי דיין.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה להעיר שתי הערות. האחת קשורה לחוק והשנייה קשורה לסגר.

אשר לחוק, אני מודה שיש לי תחושות של אי-נוחות, שאינני יודע אפילו להגדיר עד הסוף. היות שמדובר בקריאה ראשונה, הרי במהלך הדיונים נלמד את הדברים טוב יותר. אבל שרת העבודה והרווחה הבליעה נתון מסוים תוך כדי דבריה, ואני רוצה לחזור עליו.

מספר הסרבנים בחודש מרס הגיע ל-4,000. זה מספר גדול כאשר בודקים כל אחד. מי שחושב שבעיית האבטלה היא בעיית הסרבנות, ולעתים קוראים בעיתונות התייחסות כזו אל הנושא, כאילו מובטלי ישראל לא מוצאים עבודה כי הם סרבנים, לדעתי טועה.

אני מציע שנמקם את הבעיה הזאת במקום הנכון. אומנם בשוליים קיימת בעיה של סרבנות, אבל במרכז קיימת בעיה חמורה של חוסר עבודה. קיימת במרכז בעיה חמורה מאוד, שבחלק מהענפים מציעים עבודה בשכר שפורמלית הוא שכר מינימום, אבל במציאות הוא לעתים מתחת לשכר המינימום.

החיבור בין שני הגורמים הללו, מצאי נמוך מדי של מקומות עבודה ושכר נמוך, הוא שיוצר את הבעיה המרכזית. אני מקווה שאיש, לא בממשלה ולא במקום אחר, לא משלה את עצמו, שבאמצעות תיקונים כאלה נתמודד עם בעיית האבטלה, כי היא מעבר לתיקון מהסוג הזה.

ועכשיו, להערה השנייה בקשר לסגר. תמכתי בסגר כאחד האמצעים להתמודד עם בעיית הטרור והמתיחות, שעלתה וגאתה בעיקר בסוף חודש מרס. יש לי הרגשה, גברתי, חברתי שרת העבודה והרווחה, שיש מי שיראה בסגר אמצעי לחינוך עם ישראל לעבודה, או אמצעי לפתור בעיות אחריות, שאינן קשורות לעניין.

חבר הכנסת יהלום, אני חושב ש"הקו הירוק" קיים. אני מכיר אותו, הוא נמצא 800 מטר מהבית שבו אני גר, ואני אומר לך שהוא קיים. אבל על זה דיברנו סעיף הקודם. ואין לי בעיה עם הסגר בקשר לזה שהוא מחזיר את "הקו הירוק". "הקו הירוק" קיים.

שאל יהלום (מפד"ל):

אז תחליטו לבטל אותו.

חיים אורון (מרצ):

"הקו הירוק" קיים, ואני לא רוצה לבטל אותו. אני לא רוצה לבטל אותו, ואני אומר זאת בגלוי. אתה לא יכול לטעות באשר לעמדותי.

שאל יהלום (מפד"ל):

לא, את הסגר.

חיים אורון (מרצ):

אני חושב, שאם יש מי שמשלה את עצמו ומוכן להסתכן במציאות זו, שברצועת-עזה יש 50,000 עד 60,000 עובדים ללא מקומות עבודה ומספר דומה בגדה, וביחד 120,000 – –

שאל יהלום (מפד"ל):

ביהודה ובשומרון, לא בגדה.

חיים אורון (מרצ):

– – ואם חושבים שיפתרו את הבעיה על-ידי מתן 10,000 אישורים לעבודה, ואולי עוד 10,000 עד 15,000 יעבדו עבודות יזומות בתוך השטחים, הוא טועה. אני בעד זה שנעשה את מה שלא עשינו

במשך 25 שנה, ונתחיל בפעולות רציניות ליצירת מקומות עבודה בשטחים. אבל, כמי שאחראים והתנדבו לקחת על עצמם במשך 25 שנה את מה שקורה בשטחים, איננו יכולים לאפשר המשך של מצב שבו מצוקה, שהולכת ומחמירה מיום ליום ממש, תימשך ותפגע גם מההיבט ההומני וגם מההיבט הסוציאלי, ואני חושש שתפגע גם מההיבט הביטחוני, ואז יהפוך האמצעי שתמכתי בו לפרק זמן לגולם שיקום על יוצריו, והוא יהיה מוקד של מתיחות חדשה בשיעורים שיהיו אולי חמורים מאלה שהיו בעבר.

אני מודה שהתיקונים בסיטואציה הזאת יוצרים אצלי תחושות של אי-נוחות. אבל אני אצביע בקריאה ראשונה בעד העברת החוק, ואני מקווה שחלק מהשאלות שהועלו כאן במהלך הדיון יתבררו בוועדה בין הקריאה הראשונה לשנייה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה לחבר הכנסת חיים אורון. בבקשה, חבר הכנסת אלי דיין.

אלי דיין (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, בראש ובראשונה כולנו יודעים, שקשה מאוד לפגוע בזכויות סוציאליות שנרכשו בעמל רב על-ידי חקיקה של הכנסת. שמחתי לשמוע שהשרה אורה נמיר הבהירה, שהיא תומכת בחוק דמי האבטלה, שיש לראות בו אחת הזכויות החשובות של עובדים שלאחר עבודה של כמה שנים, שבהן שילמו דמי ביטוח, הם מוצאים עצמם ללא עבודה. יש מה שנקרא אבטלה חינוכית, דבר שקיים גם בימים רגילים ולא דווקא בימים של אבטלה גדולה, ועד שאדם עובר למקום עבודה אחר הוא מקבל דמי אבטלה המגיעים לו כדין, כדי שיוכל להמשיך לשמור על כבודו ועל כבוד משפחתו.

המטרה של החקיקה שהובאה לפנינו היום היא למנוע ניצול שולי וחרג שקיים בנושא הזה. אבל, אני רק רוצה להזהיר ולומר, שאנחנו צריכים להיות מאוד זהירים בשינוי של חקיקה סוציאלית. אני יודע איזה קושי עברה הממשלה הקודמת כדי להעביר את התיקון הקיים היום, בלי התיקון הנוסף, הקובע עד גיל 35 ומרחק של 60 קילומטרים ועבודה מתאימה.

אדם בגיל 35 יכול להיות אקדמאי, ובעצם אפילו בגיל 28 הוא יכול להיות אקדמאי. ניקח לדוגמה עובד סוציאלי שמקבל שכר מינימום, ומשום-מה פוטר מעבודתו. והנה אומרים לו היום: אתה צריך לקבל כל עבודה, לרבות עבודה בקרן-הקיימת לישראל, בקטיף וכדומה. אם לא תקבל, אתה נחשב סרבן ולא תהיה זכאי לקבל דמי אבטלה.

אני מציע שזו תהיה באמת הוראת שעה, לתקופה מוגבלת, כדי לשרש את השורשים הלא-טובים שגדלו פרא כתוצאה מהגמישות שהיתה קיימת במתן דמי אבטלה – –

אברהם הירשזון (הליכוד):

מה זו תקופה מוגבלת? האם עד סוף הקטיף?

אלי דיין (העבודה):

– – אבל אני מזהיר ואומר שאין לראות בזה פתרון ממשי. הפתרון הוא ביצירת מקומות תעסוקה – –

יעקב שמאי (הליכוד):

בעיקרון אתה מסכים להעניש, אבל רק רוצה לקצוב את זה בזמן.

אברהם הירשזון (הליכוד):

עד סוף תקופת הקטיף.

אלי דיין (העבודה):

לא להעניש את מקבל דמי האבטלה, אלא לתת בהוראת שעה זו הזדמנות לשירות התעסוקה, שטוענים כלפיו שידו היתה גמישה וחשש לסרב לתת דמי אבטלה וכו', לאתר את האנשים שניצלו לרעה את נושא האבטלה, והם לדעתי בשוליים בלבד.

שאול יהלום (מפד"ל):

אתה כיושב-ראש הקואליציה אומר, שהפתרון הוא בהשקעות וביצירת מקומות עבודה – –

יעקב שמאי (הליכוד):

בעזה.

אלי דיין (העבודה):

בהחלט.

שאלו יהלום (מפד"ל):

– לעומת זאת, לוקחים 250 מיליון שקל, ובמקום להשקיע אותם בשטחים כדי ליצור מקומות עבודה, סדר העדיפויות של הממשלה הזאת אומר, שיש להשקיע אותם בשביל הערבים בעזה, ביהודה ובשומרון.

אלי דיין (העבודה):

קודם כול אני רוצה להפנות את תשומת לבך לכך שהכספים שיושקעו שם הם הכספים שמשולמים על-ידי תושבי השטחים. עד היום לא ניצלו את כל הכספים – – –

יעקב שמאי (הליכוד):

אלה כספי האוצר של מדינת ישראל, או לא?

אלי דיין (העבודה):

אני אומר, שאם הצרכים הביטחוניים יחייבו, שחלק מההשקעות שם יבואו מתקציב המדינה, שזה בעצם תקציב הביטחון, כל עוד אנחנו אחראים לתושבים האלה, הדבר עדיף לעומת הסיכון שהם מהווים כלפינו בארץ. מוטב שיעבדו שם, ואולי יגרמו לכך שיותר ישראלים יפנו לעבודה בארץ.

באופן עקרוני אני תומך בהצעת חוק זו בקריאה ראשונה לתקופת חירום, כהוראת שעה, מתוך הבנה שהמגמה צריכה להיות יצירת אלפי מקומות תעסוקה בארץ כדי לפתור באופן אמיתי את בעיות האבטלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת יעקב שמאי, ואחריו – לחבר הכנסת גדליה גל. אם הוא לא יהיה – לחבר הכנסת דוד מנע. אחרון אחרון חביב יהיה חבר הכנסת אברהם רביץ.

חבר הכנסת רביץ, נכנסת בדיוק כאשר הזכרתי את שמך. אילו רק הזכרתי את המשיח, אולי היה בא.

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, שרת העבודה והרווחה, בתוקף תפקידך הקודם, גברתי השרה, כיושבת-ראש ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, הכרתי את הרגישות החברתית הגבוהה שלך. היה קשה לך להתמודד עם הבעיות של קשיי החברה הישראלית, והיית מוכנה לצאת גם נגד חברייך כדי להתמודד עם בעיות אמת.

היום את באה אלינו עם דבר שאני חייב לומר שאני תמה עליו. את מחפשת שיטה להתמודד עם בעיה של מקבלי דמי אבטלה, והדרך היא בעצם פתרון בהענשה. הבה נראה מה הולך לקרות. עובד שמקבל 1,300 שקל בחודש דמי אבטלה, והוא מקבל זאת היום במשך שישה חודשים, בשישה חודשים אלה הוא מקבל 7,800 שקל. את באה ואומרת להוריד לו 1,300 שקל. אם יציעו לעובד לשבת בבית ולקבל 1,300 שקל או במקום זה ממוצע של 1,100, הוא יבוא ויאמר: כדאי לי לשבת בבית ולהפסיד 200 שקל. למה לי לצאת לעבודה? הרי אין לי שום תמריץ שמעודד אותי, שמאפשר לי לעשות זאת.

בינתיים, גברתי השרה, קרן דמי האבטלה מתרוקנת והעובדים ממשיכים לקבל את הכסף. גם לך אני אומר זאת, חבר הכנסת אלי דיין, שאתה מציע תקופת זמן קצובה.

כך חשבתי ששמעתי שאת מתכוונת לשנות את חוק דמי האבטלה. הפכנו אותו לדמי בטלה, אני מסכים. זה כואב. לא כולם, חלק מנצלים את זה. משום שחלק מנצלים לרעה, יש לפגוע באחרים?

מה אנחנו כן רוצים, אדוני היושב-ראש? – לעודד את הישראלים לצאת לעבודה ולא לקבל דמי אבטלה, שהופכים לדמי בטלה. איך מעודדים? אילו אמרו לעובד עד גיל 35: אתה חייב לקבל כל עבודה אחרת שאינה בהתאם למקצוע המוגדר שלך, אבל קרן דמי האבטלה תשלם לך שכר עידוד בסכום מסוים, שאינני רוצה לקבוע אותו עכשיו; סכום זה היה משפר את פני ההכנסה שלו באופן משמעותי, במקום 1,300 שקל הוא יקבל 1,900 שקל או 2,000 שקל.

מהיכן ניקח את ההפרש, גברתי השרה? את ההפרש ניקח מקרן דמי האבטלה. ואז ניתן לו עוד 7,000-8,000 שקל בשנה. הוא יקבל קרוב ל-2,000 שקל בחודש, אבל כבר יש לו תמריץ ללכת לעבודה. אם יש לו תמריץ ללכת לעבודה, הוא ילך לעבודה. אם הוא ילך לעבודה, יש להניח שעשרות אלפים יסכימו לשפר בצורה משמעותית את ההכנסה שלהם וחלק גדול מהם בתום השנה כבר יהיו עובדים מיומנים בחקלאות, בבניין ובמקומות עבודה אחרים. מחציתם לפחות יישארו עובדים ישראלים קבועים, מומחים ומיומנים. ההכנסה שלהם תעלה ותגדל. קרן דמי האבטלה לא מפסידה. קרן בטלה אין. דמי בטלה לא משלמים. תשלום ועידוד לעבודה יש.

לו את זה הצעת, גברתי השרה, הייתי אומר שיש ממש בכוונה. אבל כאן יש הענשה. הענשה לא תוביל אותנו לשום מקום. היא לא תיתן פתרון.

יש דבר נוסף, גברתי השרה, ומי כמוך יודעת. בתקופת כהונתך כיושבת-ראש ועדת העבודה והרווחה עבר חוק עובדים זרים. חבר הכנסת אלי דיין, היום אתה יושב-ראש הקואליציה, זו הצעת חוק משותפת שלך ושלי. מה אומרת הצעת החוק, גברתי השרה? כל מעסיק שיעסיק עובד זר שלא נכנס בהיתר לישראל ולא קיבל אישור של לשכת העבודה של מדינת ישראל, והוא בעצם עובד שלא כדין – דין המעסיק 15,000 שקל קנס, ועל כל יום עבודה נוסף עוד 2,000 שקל.

גברתי השרה, את לא מכהנת תשעה חודשים כשרת העבודה והרווחה. ממשלתך מכהנת כבר תשעה חודשים. לפי מיטב זיכרוני, את מכהנת ארבעה-חמישה חודשים. אולי תספרי כמה כסף נכנס לנו מהצעת החוק הזאת? לדעתי, לא רק היית מכניסה כסף לקופה אלא היית גם פותחת את מקומות העבודה לאותם בעלי מקצועות שמתקיימים על דמי האבטלה.

גברתי השרה, בואי ונראה כמה מעסיקים נענשו ב-15,000 שקל. לפי מיטב זיכרוני, אף אחד לא שילם 15,000 שקל. למה? מדוע? למה לא רוצים לקנוס? הרי את מכירה את החוק טוב מאוד, הוא עבר את כל שלבי החקיקה בוועדה בראשותך.

לכן יש לי הסתייגות קשה. מצד אחד אני רואה שאין אוכפים את חוק עובדים זרים, לא פותחים את מקומות העבודה, לא מענישים את המעסיקים. היום ממשלתך וראש הממשלה אומרים, שלמעלה מ-40,000 עובדים זרים מיהודה, משומרון ומעזה נכנסו לעבוד בלי היתר. אילו קנסנו אותם רק ב-2,000 שקל לחודש – כמה כסף היה לנו להשקיע ביצירת מקומות עבודה חדשים? כסף שהיה נכנס לאוצר במדינת ישראל ולא בעזה. המעסיקים הישראלים היו משלמים אותו. אילו קנסנו אותם ב-15,000 שקל – צאו ולמדו כמה כסף היה נכנס לאוצר.

אני מבקש ממך לאכוף. אני רוצה להתחיל לשמוע שאותם מעסיקים שמעסיקים עובדים שלא בהיתר ולא באישור נקנסים ב-15,000 שקל. לא אחת אני חוזר על המספר, גברתי השרה, כי אני לא שמעתי על שום מעסיק ששילם 15,000 שקל.

עכשיו לגבי הצעת החוק. אני פונה אל חברי הכנסת ואני פונה אלייך, גברתי השרה, אילו היית מושכת את החוק הזה ומביאה לנו במקומו חוק הכולל תמריץ, או מבטיחה לנו, לי לפחות, שתתמכי בתמריץ, אני לא אתנגד שהחוק הזה יעבור; מכיוון שאני נגד הענשה, אני בעד תמריץ. אני בעד הפסקת דמי הבטלה.

חוק דמי האבטלה חייב להישאר, אסור לפגוע בו, אפילו לתקופת זמן קצובה. הכנסת אפשרה למי שמפוטר לעבור את תקופת הביניים הזאת. לא נתחיל לנגוס עכשיו בחוק הזה בשיטת הסלאמי. נפעל כולנו, את והממשלה יחד עם חברי הכנסת, יחד עם הצוות הגדול והנפלא שלך במשרד העבודה, כדי ליישם ולאכוף את החוק וכדי להעביר את החוק הזה עם תמריץ. כך נוכל להקטין את מספר מקבלי דמי האבטלה, להגדיל את מספר המועסקים, לפתוח את מקומות העבודה ולהחזיר את הישראלים לעבודה; לעשות זאת כאשר כדאי להם וגם כדאי לנו. מה עוד, שזה לא יעלה אפילו אגורה אחת לממשלת ישראל, נוסף על קבלת דמי האבטלה. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת שמאי, אני רק רוצה להפנות את תשומת לבך לכך, שעוד בכנסת התשיעית נתקבל חוק, נוסף על החוק שהזכרת, שבמקרה של עובד זר העובד בלי רשיון, אפשר לשלוח אותו לחוץ-לארץ על חשבון המעביד. החוק התקבל בוועדת הפנים של הכנסת.

יעקב שמאי (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, אף אחד לא נשלח. אבל אני מדבר על הקנס. אנחנו מדברים על קנס למעסיק. אם המעסיק ישלם קנס, לא ייכנסו עובדים זרים שלא בהיתר. זה הרבה יותר חמור, ואת זה לא אוכפים כנגד המעסיק.

היו"ר ד' שילנסקי:

רציתי רק לציין שיש חוק נוסף.

יעקב שמאי (הליכוד):

תודה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. הנה בינתיים חבר הכנסת גדליה גל הופיע.

גדליה גל (העבודה):

היה לך ספק?

היו"ר ד' שילנסקי:

לא ראיתי אותך, הייתי מודאג כל הזמן. חששתי פן נפסיד לשמוע את קולך ואת דעתך. אחריו – חבר הכנסת דוד מנע.

גדליה גל (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הסגר העלה מסך וחשף נקודות תורפה בחברה הישראלית. הצעת החוק באה לתקן באותם תחומים שבהם היה שימוש לרעה בסעיפי החוק, וגם לתקן עיוותים הדורשים תיקון, ואני מברך על כך.

אני רק רוצה להזהיר את עצמנו, שתוך כדי דיון וויכוח לא נהפוך את המובטלים לקבוצה שבחרה באבטלה מאונס. האבטלה היא האויב שלנו ודמי האבטלה הם זכות. במקום שצריך לאכוף את החוק ולתקן אותו, צריך לעשות כן.

אני רוצה להעיר שתי הערות, שהתעוררו או שהן קיימות כתוצאה מהמציאות שלנו. הערה ראשונה על הסגר. אני חושב שהסגר הוא צעד נכון וחשוב. הבעיות שהתעוררו בתחום החקלאות ובתחום הבניין ניתנות לפתרון הן על-ידי התייעלות והן על-ידי הסבת בעלי מקצועות מובטלים לעבודות אחרות; ואם יש צורך, גם על-ידי הבאת עובדים זרים מחוץ-לארץ.

מה שמאוד מטריד אותי הוא מה שקורה ביהודה, בשומרון ובחבל-עזה, עם 120,000 מפרנסים, שזה כארבעה שבועות נשארו ללא עבודה וללא פרנסה; 120,000 מפרנסים, שמהם מתקיימים עוד כמה עשרות אלפים. הדבר הזה, לפי דעתי, צריך להטריד אותנו מאוד מבחינה הומנית ומבחינת המחויבות שלנו לגבי המשפחות האלה, מפוטנציאל חומר הנפץ הטמון בבטלה מאונס זו. הלחץ עליהם יצמיח פרי באושים. הפתרון חייב להיות בשילוב של גורמים, גם השקעות בשטחים, כדי שיהיו להם יותר מקורות פרנסה בטווח הקצר, וגם על-ידי מתן אפשרות לחלק מהאוכלוסייה הזו, כאלה שהם בסיכון נמוך יותר, בעלי משפחות, כאלה שמזכירים יותר – לאפשר להם לבוא ולעבוד כאן.

אנחנו מרבים להזכיר את שנות ה-70 הראשונות, איך מוגר הטרור בעזה. הזדמן לי כאיש צבא לקחת חלק בדברים האלה, ואני זוכר כיצד הצלחנו למגר ולרדוף את המחבלים. אבל אני גם לא אשכח אותן פעולות נלוות שהיינו נאלצים לעשות שם, כמו להושיב אלפים בשמש שעות ארוכות, דבר שהיה נדרש מכורח המציאות, אבל הצמיח פרי באושים, שאותו אנחנו אוכלים היום, אחרי 20 שנה. מי שמודד את מה שקורה היום ביהודה, בשומרון ובעזה רק על-פי מה שקורה בימים אלה איננו מבין שלהחזיק אוכלוסייה כזו חסרת פרנסה כפי שמחזיקים אותם – הדבר מצמיח פרי באושים, שנראה אותו בעוד כמה שנים.

לכן אינני מבין את אלה שכל היום מצטדקים, שכל העבודות שעושים עכשיו בשטחים הן רק מהתקציב הנובע מהכנסות של ערביי י"ע. אם אנחנו ניתן מתקציב המדינה כספים כדי שחלק מהאנשים האלה לא ישבו בבית ויעבדו, זה עוול? זה עומד מול הכספים הדרושים במדינת ישראל? זה לא חלק מצורכי הביטחון של מדינת ישראל?

תרשה לי, אדוני היושב-ראש, עוד דקה אחת.

היו"ר ד' שילנסקי:

כבר הוספתי לך דקה, נוסיף עוד דקה.

גדליה גל (העבודה):

במסגרת הדיונים והשיחות על מה שקורה בתקופה הזו מקשרים חקלאים עם עבודה זולה ונאמרים דברים שהם בחזקת הכללות גורפות. אני חושב שנעשה פה עוול לאלפי חקלאים שמקיימים היום משק על עבודת המשפחה, בעיקר בתחום בעלי החיים, אלפי משפחות שאינן נזקקות כלל לעבודה זולה ואולי לעבודה שכירה. אנחנו רואים לפנינו ענפים, בעיקר בתחום הצומח, שנבנו בחלקם על עבודה זולה, משום שעובדים זולים היו זמינים ומשום שהרווחיות של הענפים האלה ירדה משנה לשנה, לא משום שהחקלאים בחרו להביא את הענפים האלה לרווחיות נמוכה.

אני לא חושב שלחקלאים אין חלק בעניין הזה, אבל זה מחייב אותנו לשינוי מדיניות, לשינוי מבנה, לגישה אחרת בענפי הצומח, אם אנחנו רוצים שמשפחות של ישראלים תעבודנה בחקלאות.

אני מבקש ומציע להפסיק לעשות את ההכללות האלה. אין סיבה לפגוע באלפי חקלאים ישראלים חרוצים ועמלים ולהפוך את כולם – כאילו מתפרנסים מעבודה זולה. זה איננו נכון, והחקלאים יהיו הראשונים שירצו להיחלץ מהמצב הזה. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. רשות הדיבור לחבר הכנסת דוד מנע. אחריו, אחרון אחרון חביב – חבר הכנסת הרב אברהם רביץ. הוא בוודאי יסיים בדברי תורה, כיאה לרב בישראל.

שאול יהלום (מפד"ל):

ראש חודש גם.

היו"ר ד' שילנסקי:

ראש חודש גם, על אחת כמה וכמה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

לא על חשבון שלוש הדקות.

היו"ר ד' שילנסקי:

לדברי תורה אולי נוסיף דקה אחת או שתיים. גם לחבר הכנסת גדליה גל הוספנו.

דוד מנע (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, יש דברים מספר שהם מוסכמים על כולנו. דבר ראשון, כולנו מסכימים שהמצב כפי שהוא היום חייב להביא לכך, שאנשים ייכנסו לעבודות שבעבר הם הדירו רגליהם מהן. אומר דברים מספר בנושא הזה.

מדינת ישראל תשלם השנה, שנת 1993, מעל 900 מיליון שקל דמי אבטלה. דמי אבטלה הם כספים שזכותם של העובדים עליהם, כי הם שילמו אותם מכספם באמצעות דמי הביטוח הלאומי.

מוסכמה שנייה היא, שהתיקונים האלה לא באים לפתור את הבעיה; הם באים אולי לסייע בשוליים אבל לא לפתור את הבעיה. את הבעיה הזו צריך לפתור בצעדים אחרים לגמרי, ולא באמצעות התיקונים הללו, אם כי אני וחברי נחייב ונצביע בעד התיקונים הללו. מדוע? משום שאיני חושב ש-900 מיליון שקל תשלם המדינה כביטוח אבטלה, ויהיו כ-150,000 מובטלים או 220,000 בלתי מועסקים במשק. הדברים האלה חייבים לבוא לידי פתרון, והפתרון הוא באמצעות שילוב של שלושה דברים.

ראשית, המעסיקים הישראליים חייבים להבין, שעובד ישראלי הוא לא ברמה של עובד מעזה, והם חייבים לשלם לו שכר גבוה יותר. המעסיק הישראלי חייב להבין, שבעבודות הללו, אם הוא ירצה ישראלים, והוא ירצה אותם גם כביטחון אישי, הוא יצטרך לשלם להם יותר.

העובד הישראלי צריך להבין, שהיום, כשאנחנו נמצאים במצב של אבטלה גבוהה, חייבים להתפשר על כל עבודה שמציעים.

הממשלה צריכה לתרום את חלקה באמצעות תמריצים כספיים, כאשר הצעת החוק הזאת היא חלק מאותם תמריצים כספיים. יש תמריץ כספי לקטיף, תמריץ כספי לבניין, וגם השלמת 10% כדמי אבטלה – הם חלק מהתמריצים הכספיים. אבל בנושא הזה אנו מחטיאים דברים מספר.

אם כבר מתקנים את חוק ביטוח אבטלה, אני חושב שהגיע הזמן, אחרי הרבה שנים, לעשות רביזיה מוחלטת ומושלמת בחוק הזה, בכלל זה בדיקות – מה האפקטיביות של חלקים מהחוק הזה. לדוגמה, אחד הדברים הקיימים באחדות מארצות המערב הוא הנושא של דמי אבטלה. מי אמר שדמי אבטלה צריכים להיות שישה חודשים? מי אמר שדמי אבטלה צריכים להיות בכל חלקי הארץ ולכל אותם אנשים באותו זמן? אם בדימונה האבטלה גבוהה, או בשלומי האבטלה גבוהה, אם אין מקורות תעסוקה לא עכשיו ולא בעתיד, מדוע לא לחשוב, לדוגמה, שבדימונה, בירוחם ובשלומי דמי האבטלה יהיו מעל שישה חודשים? במקומות כמו תל-אביב ואחרים, שבהם אין שיעורי האבטלה גבוהים כמו במקומות האלה, אולי שיעור דמי האבטלה ומשכם יהיו קצרים יותר. כלומר, רביזיה גם בנושא הזה.

דבר נוסף. צריך להבין, אדוני היושב-ראש ורבותי חברי הכנסת, שבמדינת ישראל יש תופעה הקיימת ברוב ארצות המערב. ברוב ארצות המערב לא נמצא שוטפי כלים, עובדים בחקלאות, עובדים בעבודה שחורה, אנשים מאותה ארץ ומאותו יישוב. הדברים האלה קיימים, והדברים האלה נמצאים בכל ארץ מפותחת, בישראל כמו באנגליה, כמו בצרפת, כמו בגרמניה וכמו במיטב הארצות. צריך להבין גם את התחומים הללו. אנחנו צריכים לחיות עם העובדה הזו. אסור שזה יהיה בלתי חוקי, אסור שזה יהיה המוני, ובארץ מסתובבים אלפי עובדים זרים בלי רשיון, וצריך לגרש אותם. לא משרד העבודה ולא שירות התעסוקה יש להם סמכות להיכנס לבתים או לגרש, אלא כולם יחד: משרד הפנים, משרת ישראל, משרד העבודה ושירות התעסוקה יוציאו אנשים בלי רשיון מהארץ.

היו"ר ד' שילנסקי:

כבר הוספתי לך דקה. אוסיף לך עוד דקה, אבל תשתדל לסיים.

דוד מנע (הליכוד):

דבר נוסף הוא התיקונים הטכניים בהצעה הזאת. נאמר שהביטוח הלאומי ישלים 10% לשכר. מי יבדוק את זה? הרי המוסד לביטוח לאומי זוכר את הימים, שבהם קיצצו בקצבאות הילדים והעובדים הזכאים נדרשו לפנות למעסיק כדי לקבל החזר, ומיליונים לא הוחזרו. מי יבדוק את זה? האם הפקיד בלשכת התעסוקה? האם לפקיד בביטוח הלאומי יש מנגנונים לבדוק אם גובה השכר הוא 90%? והאם המוסד לביטוח לאומי ישלים את ה-10%? מי יעשה את זה?

להערכת, בתקופה הקרובה, בתוך ארבעה-חמישה חודשים, נראה שלא נעשה דבר בעניין זה. אם כבר מוסיפים 10%, מדוע לא ללכת לכלל המובטלים ולכלל השכר? כלומר, מובטל המופנה לעבודה שהשכר בה נמוך משכרו הקודם, הוא יכול לסרב. מדוע לא להפנות אותו לאותה עבודה, והמוסד לביטוח לאומי ישלם לו את מלוא המכסה, את מלוא ההשלמה במשך חצי שנה, משום שבמשך חצי שנה אדם נכנס לעבודה, צובר ניסיון, צובר מקצועיות ומקבל שכר גבוה יותר מן המעסיק.

לכן, בתקופה הקרובה צריך ללכת במכלול ההשלמה, גם של השכר וגם של המרכיבים של המוסד לביטוח לאומי. תודה רבה.

אברהם רביץ (יהדות התורה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, גברתי השרה, ראשית כול, הייתי רוצה לשבח את הרעיון של החוק. אני חושב שהחוק הוא נכון.

במקורותינו, אנחנו יודעים, נאמר כי הבטלה מביאה לידי שעמום והשעמום הוא אם כל חטאת. העובדה הזאת, שאנחנו עומדים לפני מצב של תרבות הבטלה, מקפלת בתוכה תרבות נוספת או חלילה חוסר תרבות, שעלול לבוא עלינו.

יש לי שתי הערות לחוק החשוב הזה, ודווקא בנושא של קיצוץ תשלום דמי אבטלה לאנשים אשר עוברים הסבה מקצועית. יש כאן שני קיצוצים, ואני קורא את דברי ההסבר. האחד בא לקצץ בחוק את תקופת ההכשרה המקצועית ל-12 חודשים. אני שואל: אם יש הכשרה מקצועית כזאת, שמבחינה מקצועית מחייבת את ההכשרה ב-12 חודשים, מדוע שנקצץ? ואם ההכשרה המקצועית לא מחייבת 12 חודשים, הרי מראש אנחנו צריכים לכל תקופת ההכשרה המקצועית.

השרה צריכה להחליט ולקבוע מהי התקופה הנדרשת להכשרה מקצועית במקצוע מסוים. אני שואל אותך, גברתי השרה, מדוע שאת תיזמי חוק שיגביל אותך מלפעול? מדוע לא תשתמשי בפרוצדורה של תקנות המאפשרות לשר לתקן, להשוות ולהתאים הכשרה לכל מקצוע לתקופה הנדרשת? מדוע תגבילי את עצמך בחוק לתקופה של 12 חודשים? זאת שאלה אחת.

לפי דעתי, התיקון הזה מיותר לחלוטין. הוא פשוט מזיק. אין בו צורך. יותר מזה, גם בתקופה של 12 חודשים את צריכה למצוא מנגנון שיפקח שאכן האנשים האלה עוברים הכשרה מקצועית.

אותו קו גם לגבי התיקון השני לאותו סעיף ביחס להכשרה מקצועית חדשה. את מגבילה את עצמך בחוק – לא לאפשר לאדם לעבור הכשרה מקצועית נוספת אלא רק כעבור 24 חודש. נגיד שאדם עבר הכשרה מקצועית כמלטש יהלומים ובשוק היהלומים אין עבודה – אנחנו יודעים שיש משברים עונתיים בענפים שונים – והאיש הזה מעוניין לעבור הכשרה מקצועית במקצוע נוסף. את אומרת לו: לא, כי אתה תמתין שנתיים. לא ניתן לך לעבור הכשרה מקצועית אלא כעבור שנתיים של בטלה, אולי.

לכן אני שואל, מדוע בכלל להכניס בחוק את ההגבלות האלה, ואת עצמך לא תוכלי לאפשר לאנשים האלה לעבור הכשרה מקצועית נוספת. הייתי מציע, שתבטלי את כל התיקון הזה לסעיף 3ב בחוק המוצע, ותבקשי שהחוק יאפשר לך להתקין תקנות מתאימות.

ומלה אחת על המצב בכלל. גברתי השרה, אתמול ביקרתי באתר בנייה בבית-שמש ומצאתי שם מאות דירות עומדות שוממות. מנהלי העבודה במקום סיפרו לי על התופעה של ישראלים המגיעים למקום ומבקשים כאילו לעבוד. את יודעת בדיוק במה מתבטא הכאילו הזה. יש להם השגות בלתי רגילות, 300 ביד. זוהי הנוסחה המתהלכת היום. אין רצינות בעניין הזה. נכון, החוק הזה בא לתקן במידה מסוימת, אבל אני אומר לך, החברות הבונות שם, שנמצאות בשלבים שונים של בנייה וכבר מכרו את הדירות לפי קלקולציה מסוימת והתחייבו לתקופה מסוימת, עד שהחוק הזה יניב פירות, ואני מקווה שהוא יניב פירות, האנשים האלה, שהתחייבו ללקוחות רבים שהתחייבו לפנות דירות, הם לא יגיעו במועד לדבר שהם חייבים להגיע אליו.

אני הייתי מציע שבכל זאת תחשבי מחשבה שנייה, לגבי תקופה מסוימת. זה לא איסור מדאורייתא, אני כרב מתיר לך – היושב-ראש אמר שאתן איזה דבר-תורה – אני מתיר לך להביא פועלים זרים, לתקופה מסוימת, כדי לבנות את הארץ. הנזקים שייגרמו באתרי בנייה שונים, אם לא ניתן להם תשובות בלעדיות, יהיו רבים מאוד.

אני רוצה לקיים את בקשתך, אדוני היושב-ראש, ואסיים בפסוק: וירא מנוחה כי טוב, מה עושים? לא הולכים לדאצ'ה – ויט שכמו לסבול. תודה רבה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. אתה גם חידשת לנו דבר נוסף. אני כהדיוט יודע, שהבטלה היא אם כל חטאת. אתה חידשת לנו ואמרת שהבטלה מביאה לשעמום והשעמום הוא אם כל חטאת. הרחבת את השכלתנו. תודה רבה.

גברתי השרה, תמשיכי גם את להרחיב את השכלתנו וידעתנו.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אסתפק בכמה הערות מרכזיות, כי אני מבינה שרוב הנוכחים כאן בבית יצביעו בעד הצעת החוק. הצעות לתיקונים אפשר יהיה להביא גם בוועדה. כולנו יודעים שחוק שיוצא מוועדה של הכנסת איננו יוצא ממנה כפי שהוא נכנס אליה. לכן אסתפק בכמה הערות עקרוניות.

בהיותי יושבת-ראש ועדת העבודה והרווחה, הייתי בעד תיקונים בחוק ביטוח אבטלה, אני מודה. אני לא השתנית. היה לי ויכוח מר מאוד עם המוסד לביטוח לאומי. אז היינו חברי כנסת. היום אני השר הממונה על הביטוח הלאומי.

היו"ר ד' שילנסקי:

חבר הכנסת יעקב שמאי היה חבר פעיל בוועדה.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אני אגיע לחבר הכנסת יעקב שמאי, אני אספר לו איפה מבקשים אכיפה ואיפה לא מבקשים אכיפה. אני אזכיר לו. היינו חברים. אנחנו עדיין חברים, ואני מקווה שנהיה חברים. מותר להיות חלוקים בדעות ולהיות חברים, ואנחנו חברים.

היו"ר ד' שילנסקי:

גברתי השרה, לא רק מותר אלא כך צריך להיות.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

אנחנו חברים.

תפיסת המוסד לביטוח לאומי היתה אז, שחייב לצאת לכל עבודה, או כל החמרה בחוק דמי אבטלה, לתפיסתם, לא צריכה לחול על אנשים בעלי השכלה גבוהה ובעלי מקצוע. כלומר, מי שהוא חסר מקצוע, שגורלו בדרך כלל התאכזר אליו בצורה זו או אחרת, כלכלית או אחרת, אתו נחמיר בכול. מי שצלחה לו הדרך, גם אם היא היתה קשה, הוא ימשיך לסלול את מסלולו בחיים ביתר קלות.

כמה חברי כנסת, שהיו ידועים ומוכרים כלוחמים חסרי פשרות על זכויות עובד, כמו חברת הכנסת שושנה ארבל-אלמוזלינו, חבר הכנסת יאיר צבן, חבר הכנסת רן כהן וחברי חבר הכנסת יעקב שמאי – לא עלה בידינו לשנות.

לא השתנית. אילו היה הדבר תלוי בי, הייתי הולכת להחמרות מרחיקות-לכת. דיבר כאן חבר הכנסת מנע. אם הוא כבר אמר 10%, אז למה לא על כל מקבלי השכר? ועדה פנימית שאני מיניתי כשרת העבודה והרווחה, שהיתה מורכבת מאנשי הביטוח הלאומי, שירות התעסוקה, משרד העבודה והרווחה, פרופסור רות בן-ישראל, פרופסור רבקה בר-יוסף, שהכינה את החוק ליוסף אלמוגי המנוח, היו בעד קביעה גורפת, בתנאי של השלמת דמי האבטלה על-פי רמתו של אותו עובד. היתה ועדה שמנכ"ל שירות התעסוקה דוד לפלר עמד בראשה. היא היתה מורכבת מגופים שונים, ושם זה נראה כהליך מרחיק-לכת מדי, והתקבלה החלטה כפי שהתקבלה.

אני רוצה שיהיה ברור, אמרתי זאת בדברי, לא זה הכלי למלחמה באבטלה. זה חלק ממערכה כוללת שלנו, ואם אנחנו לא הולכים במערכה כוללת אלא כל פעם במגזר אחר, בצעד אחר, בדרך אחרת, לא נצליח.

לא היה כאן שום ניצול של הסגר. אני אומרת זאת לחברת הכנסת גוז'נסקי, שאינה נוכחת. את התיקונים לחוק דמי אבטלה ביקשתי להכין לי בשבוע הראשון לכניסתי לתפקיד שרת העבודה והרווחה.

אני רוצה לומר לחבר הכנסת כץ, שיש בעיה חמורה. בכלל, גם כשיש הרבה עבודות בבניין ובחקלאות, יש לנו שתי קבוצות, גם קרן-קיימת – אין לנו מענה להם בשלב זה. הם מחייבים התייחסות מיוחדת. כוונתי לנשים ולאנשים בגיל 50-60.

חבר הכנסת כץ, אתה אומר שאין לי תוכניות מגירה. נכון שאין תוכניות מגירה. אבל לפני שמישהו חשב שיהיה סגר, היו אצלי אלי רובינשטיין והאלוף דן רוטשילד, כדי לדבר לקראת השיחות, על מה שיהיה בתחומי העבודה. אמרתי להם: חברים יקרים, להערכתי הנושא השני הקשה ביותר והמסובך ביותר שיהיה בשיחות השלום לאחר הביטחון יהיה נושא התעסוקה. אין לי ספק, שגם כשתהיה אוטונומיה וגם כשהיה שלום, ייכנסו לעבודה בישראל עובדים מהשטחים. אמרתי להם: תשכחו מזה שימשיכו לעבוד בישראל באותם תנאים שבהם עובדים היום. יהיה סדר חדש. חוקי העבודה של מדינת ישראל יחולו על כל עובד שעובד בישראל. אבל הסגר בא ופתאום המציאות טפחה על פנינו, והסתבר לנו שעשינו משהו חמור מאוד, שמאז 1971, כאשר הוחלט בממשלה, בראשותה של גולדה מאיר, זיכרונה לברכה – וזו היתה מחלוקת קשה בין השרים ספיר ודיין, זיכרונם לברכה, האם להתיר כניסה לעובדי השטחים ולערב אותם בכוח העבודה הישראלי או לא, גברה תפיסתו של דיין, זיכרונם לברכה, להתיר את כניסתם.

לכן, אנחנו רואים מציאות קשה ביותר, שקשה לנו היום להתמודד אתה, אבל נתמודד.

חבר הכנסת עמיר פרץ, אתה היית בגוש-קטיף. אני, ביוזמתי, הלכתי לגוש-קטיף כאשר קרה שם מה שקרה, לאחר שהממשלה החליטה לסבסד את השכר בחקלאות. למה זה מצליח בגוש-קטיף? וזו הצלחה למופת, משתי סיבות. האחת – הקשר הוא ישיר, עם המועצה האזורית, ולא עם כל מושב לחוד. הסיבה המשמעותית יותר היא, שאנחנו נותנים לכל עובד מקופת המדינה תמריץ של 30 שקל ליום עבודה והסעה הלוך וחזור. צר לי לומר, שלא שר האוצר ולא ראש הממשלה מסכימים לכך, אבל אילו יכולנו להציע תמריץ ל-3,000 פועלים בחקלאות, כמו שאני הצעתי, לחודש אחד, מתקציב משרד העבודה והרווחה, כי חשבנו שכל העניין יהיה זמני מאוד – אילו נתנו תמריץ לחקלאות, היו עובדים בחקלאות. כבר למעלה מחודש מגיעים כל יום לגוש-קטיף בין 490 ל-500 עובדים. הם ביקשו 500, הם לא ביקשו יותר. מבאר-שבע בלבד מגיעים מדי יום 250 מובטלים לעבוד בגוש-קטיף.

השכר הוא מרכיב מאוד משמעותי בעובדת יציאתו של המובטל לעבודה. ולא במקרה לא ענתה אחת מבעלות החממות כששאל אותה כתב הטלוויזיה: ואת הבן שלך בעד 1,200 שקל לחודש, זה הנטו של שכר המינימום, היית שולחת לעבוד בחממה בחקלאות, עבודה פיסית קשה? היא לא השיבה.

אני לא מתייאשת, אתה מכיר אותי. אני חושבת שאנחנו נאבקים על דבר צודק.

לחבר הכנסת אורון, שאיננו באולם, אינני חושבת שיש מישהו שהתאהב בסגר. אני לא חושבת שמישהו התאהב בכך למטרות חינוך עם ישראל. זה קצת מוזר שחבר התנועה הקיבוצית ידבר בזלזול כזה על חינוך. מה יש? מה רע בחינוך לעבודה? למה זה דבר כל כך פסול? בהחלט, אם יש סגר, אני אומרת זאת בצורה הברורה ביותר, אפשר לנצל זאת. זה נכפה וזה נקבע רק בשל הטרור, רק מהסיבות הביטחוניות. אבל אם אפשר לנצל זאת לסדר חדש, לבדק-בית של מערכת העבודה בישראל, חובה לעשות זאת. כי היום גם חלק מהמעסיקים פוחדים, ואתם יודעים זאת טוב מאוד.

חבר הכנסת שמאי, קודם כול, שום דבר לא השתנה בתחום הרגישות שלי. אותה רגישות שהיתה לי בעבר, תאמין לי שלפעמים היא עוד יותר גבוהה היום. עובד שרוצה לעבוד, שמוכן לעבוד ויגרם לו עוול, אני מוכנה להיאבק להגנתו הכי קשה שאפשר. אבל אתה יודע גם מימי עבודתנו המשותפת בוועדת העבודה והרווחה, שמעולם לא הגנתי, מעולם, על עובד שחשבתי שהוא איננו נוהג כהלכה.

אתה הצעת כאן הצעות. אני מציעה, שכל ההצעות תיבדקנה בוועדת העבודה והרווחה. אני בהחלט אומרת, שאם חלק מההצעות יכולות לתרום לנושא, אני אתמוך בהן.

יעקב שמאי (הליכוד):

עכשיו את לא מאפשרת לי להצביע בעד.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

הרי אמרתי שיש חופש הצבעה, ואמרתי שאנחנו ידידים וחברים ובמהות נאבקים על אותם דברים. אני רק אומרת לך, שכשהלכנו, גם אתה – והיזמה היתה שלך, עם קצת סיוע שלי – לחוק עובדים זרים, להחמרה בעונשים, ולצורך זה שנינו עמדנו על כך שההענשה תהיה מאוד קשה – – –

יעקב שמאי (הליכוד):

מעסיקים.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

ודאי, כדי שהיא תהיה גורם מרתיע.

היום אני מציעה את התיקונים האלה, משום שאני חושבת שלחלק גדול מהעובדים האלה יש לנו מה להציע באורח זמני.

אני רוצה לומר לחבר הכנסת גל, שמעולם לא דיברתי על שום ציבור בהכללה; מעולם. לחלק מהציבורים היה נוח, לטיעונים שלהם, לומר שאני אומרת זאת בלשון הכללה. אתה יודע שאני בת מושב, ואני יודעת שזו תנועה מפוארת. גם בה צמחו קצת עשבי פרא. אם כולנו יחד נסייע לעקור אותם, אולי, ואני מאוד מקווה, נוכל להחזיר חלק מהם, שהוכה קשות, למה שהיה בעבר.

לחבר הכנסת דוד מנע, אני לא רוצה להשתמש בסגנון: בדק-בית בחוק דמי אבטלה, הגיע הזמן. אני לא רוצה להיות צינית ולומר, מי הפריע לך – –

דוד מנע (הליכוד):

רביזיה.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

– כל כך הרבה שנים להציע לעשות רביזיה. אבל אני לא אשתמש בנימוק הזה.

דוד מנע (הליכוד):

מי, חבר הכנסת עמיר? – הוועדה. בקושי הכנסנו עד 1991.

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

מי, אני? – לא. סליחה, אני התנגדתי אז. אני כאן אומרת, הייתי כל הזמן בעד התיקון. לנו היה ויכוח, לא אתך. בנושא הזה היינו אתך. לנו היה ויכוח קשה מאוד עם המוסד לביטוח לאומי. זה היה הוויכוח. אבל אני לא משתמשת בנימוק הזה.

אני אבקש גם מהיועצים המשפטיים שיבדקו זאת, כי המשק משתנה, התנאים משתנים. אני לא בטוחה שהכוונה היום צריכה להיות, שבאזורים מסוימים אנחנו נלך לשנה של דמי אבטלה. אני בעד גמישות בכל חוק. אני לא פוסלת שום בדיקה על שום דבר.

כשאתה מדבר על החקלאות, התמריץ לחקלאות הוא זמני. התמריץ לקטיפה הוא זמני. יש מאבק קשה מאוד גם בתוך הממשלה, של שר החקלאות ושלי, כדי שהעבודות האלה יתומצו, ולא, עובדים לא ילכו לעבוד בחקלאות. אני מאמינה שבשלב כלשהו נגיע למצב – מי שמאמין שמגזר החקלאות הוא מגזר חשוב וחיוני למשק, וחשוב שישראלים יעבדו במגזר הזה ולא 80% בו יהיו עובדים זרים, או עובדי שטחים, מדויק יותר – שנהיה מוכרחים לשלם מחיר גם בעד המאבק הזה, ולתת תמרוץ לאותם עובדים כדי שילכו לעבוד בחקלאות.

אני מבקשת לסיים בנושא של חבר הכנסת רביץ. חבר הכנסת רביץ, אנחנו הכנסנו את התיקונים בנושא ההכשרה המקצועית, כי נושא ההכשרה המקצועית הוא חלק מהחוק העיקרי. לכן, כדי לעשות זאת אחרת – ההצעות היו ללכת ל-18 חודשים. אנחנו מדברים רק בהקשר של המובטלים. כשזה בהקשר של מובטלים זו הכשרה מקצועית, זה לא לימוד אקדמי. על דעת כל המומחים של המשרד ומחוצה לו, אין שום צורך, רוב הקורסים ורוב ההכשרה המקצועית למובטלים הם במסגרת קצרה יותר מ-12 חודשים.

אמרתי בדברי כאן בהצגת החוק, שגם בנושא הזה היה שימוש לרעה, והשתמשו בכלי ובתקציבים של הכשרה מקצועית לתשלום דמי אבטלה, חלקם ומלואם למובטלים, בלי שההכשרה המקצועית שניתנה להם היה לה קשר כלשהו לעבודה אחרת שיכלו לעשות, או שעבודה אחרת נקבעה ככזו שהמשק זקוק לה וידרוש אותה. לכן היינו חייבים לקבוע את התיקון הזה גם בחוק.

אדוני היושב-ראש, אני מציעה שבכל ההצעות שנשמעו כאן תדון ועדת העבודה והרווחה של הכנסת. אני מבקשת להעמיד להצבעה בקריאה ראשונה את החוק ולהעבירו לוועדת העבודה והרווחה.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. גברתי השרה, אם את מסכימה, חבר הכנסת שמאי רוצה להעיר הערה.

יעקב שמאי (הליכוד):

גברתי השרה, במסגרת הדיון בוועדה על הצעת החוק, האם את תתנגדי לתמריץ?

שרת העבודה והרווחה א' נמיר:

חבר הכנסת שמאי, אני לא אגיד כן ולא אגיד לא. אני אומר לך לגופו של עניין. אני מוכנה אפילו מחוץ למסגרת הוועדה לשבת אתך, לשמוע מה הן ההצעות. בהחלט יכול להיות שחלק מההצעות תהיינה מקובלות ואני אתמוך בהן.

יעקב שמאי (הליכוד):

מקובל עלי.

היו"ר ד' שילנסקי:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה. מי בעד העברת חוק הביטוח הלאומי (הוראת שעה) (תיקון), התשנ"ג-1993, שהובא פה לקריאה ראשונה, לוועדת העבודה והרווחה להכנתו לקריאה שנייה ולקריאה שלישית?

הצבעה מס' 4

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 17

נגד – 1

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הביטוח הלאומי (הוראת שעה) (תיקון) התשנ"ג-1993, לוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

היו"ר ד' שילנסקי:

17 בעד, אחד נגד, אין נמנעים. הצעת החוק עוברת לוועדת העבודה והרווחה.

מיצינו את סדר-היום. תמה הישיבה הזאת. הישיבה הבאה תהיה, אם ירצה השם, בתחילת מושב החורף, שיהיה בי"ב באייר התשנ"ג, 3 במאי 1993, אלא אם יימצאו 30 חברי כנסת שיזכנו בישיבה מיוחדת בשבוע הבא. ציפור קטנה לחשה לי – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אמרת בתחילת מושב החורף. האם מבטלים את כל מושב הקיץ?

היו"ר ד' שילנסקי:

סליחה, מושב הקיץ. קפצתי מהקיץ לחורף. נכון.

ציפור קטנה לחשה לי שכבר יש 30 חתימות כאלה. כך שניפגש, אם ירצה השם, גם בשבוע הבא. ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 15:57.